

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Κ^{ΟΥ} ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΓΑΛΑΝΗ
ΕΞ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1967

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : I. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως 1967.—II. Ἐπιτεύξεις καὶ προβλήματα τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας.—III. Διεθνεῖς Οἰκονομικαὶ ἐξελίξεις.—IV. Ἡ οἰκονομικὴ δραστηριότης καὶ τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα.—V. Τιμαὶ—Μισθοὶ καὶ Ἡμερομίσθια.—VI. Ἴσοζύγιον Πληρωμῶν.—VII. Δημόσια Οἰκονομικά.—VIII. Νομισματικαὶ ἐξελίξεις.—IX. Πιστωτικαὶ ἐξελίξεις.—X. Πιστωτικὴ Πολιτικὴ καὶ Τραπεζικὴ λειτουργία.

I. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1967

Κύριοι Μέτοχοι,

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἀποτελεσμάτων χρήσεως τοῦ 1967, τὰ ἀκαθάριστα ἔσοδα τῆς Τραπεζῆς ἐκ τῶν ἐν γένει ἐργασιῶν τῆς, ἀνῆλθον εἰς 909.185.743 δραχμὰς ἐνῶ ἐντὸς τῆς αὐτῆς χρήσεως αἱ δαπάναι λειτουργίας τῆς, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἀποσβέσεων, προβλέψεων καὶ εἰσφορῶν ὑπὲρ τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ταμείων τοῦ Προσωπικοῦ, ἀνῆλθον συνολικῶς εἰς 770.352.097 δραχμὰς. Κατὰ συνέπειαν προέκυψαν καθαρὰ κέρδη ἐκ δραχμῶν 138.833.646. Ἐκ τῶν κερδῶν τούτων προτείνομεν τὴν διάθεσιν ποσοῦ δραχμῶν 6.942.000 εἰς πρόβλεψιν συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 71 τοῦ Καταστατικοῦ.

Κατόπιν τῆς διὰ τοῦ Α.Ν. 278) 1968 σχετικῆς τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 71 τοῦ Καταστατικοῦ Νόμου τῆς Τραπεζῆς εὐρίσκόμεθα εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν ὅπως προτείνωμεν Ὑμῖν τὴν ἐκ τῶν καθαρῶν κερδῶν διάθεσιν ποσοῦ κατὰ 50% μεγαλυτέρου ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προϋγουμένην χρήσιν, διὰ τὴν καταβολὴν μερίσματος εἰς τοὺς Μετόχους. Συγκεκριμένως προτείνομεν ὅπως διατεθῇ ποσὸν ἐκ 13.440.000 δραχμῶν διὰ τὴν πληρωμὴν πρώτου μερίσματος πρὸς 8% ἐπὶ τοῦ ἐκ δραχμῶν 168.000.000 μετοχικοῦ κεφαλαίου τῆς Τραπεζῆς, ἤτοι δραχμῶν 168 κατὰ μετοχὴν. Δοθέντος ὅτι τὸ τακτικὸν ἀποθεματικὸν τῆς Τραπεζῆς ἔχει ἐξισωθῇ πρὸς τὸ καταβεβλημένον μετοχικὸν κεφάλαιον αὐτῆς, προτείνομεν ἐπίσης τὴν διάθεσιν ἐκ τῶν κερδῶν καὶ ἐτέρου ποσοῦ ἐκ δραχμῶν

6.720.000 διὰ τὴν πληρωμὴν προσθέτου μερίσματος πρὸς 4% ἐπὶ τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου, ἤτοι 84 δραχμῶν κατὰ μετοχὴν. Συμφώνως πρὸς τὰς ἀνωτέρω προτάσεις, τὸ συνολικῶς διανεμηθησόμενον μέρισμα ἀνέρχεται εἰς 252 δραχμὰς κατὰ μετοχὴν ἢ 12% ἐπὶ τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου, ἔναντι 168 δραχμῶν τῆς χρήσεως 1966.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 71 τοῦ Καταστατικοῦ, τὸ ἀπομένον μετὰ τὴν διανομὴν καὶ τοῦ προσθέτου μερίσματος ποσὴν καταβάλλεται εἰς τὸ Δημόσιον. Προτεινόμενον ὅθεν, τὴν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου διάθεσιν τοῦ ὑπολειπομένου ἐκ τῶν κερδῶν τῆς χρήσεως ποσοῦ, ἀνερχομένου εἰς 111.731.646 δραχμὰς, ὡς συμμετοχὴν αὐτοῦ εἰς τὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς. Προκύπτει δηλαδὴ διὰ τὴν χρῆσιν 1967 αὐξήσεις τῆς συμμετοχῆς τοῦ Δημοσίου εἰς τὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς κατὰ 28.395.691 δραχμὰς ἢ 34%. Πρὸς τοῦτοις δέον νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι τὸ πραγματικὸν μέγεθος τῶν ὠφελειῶν τοῦ Δημοσίου ἐκ τῆς λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς δὲν περιορίζεται εἰς τὸ ἐκάστοτε ὕψος τῆς συμμετοχῆς αὐτοῦ εἰς τὰ κέρδη τοῦ Ἰδρύματος δεδομένου ὅτι ἡ Τράπεζα προσφέρει εἰς τὸ Δημόσιον, ἀνευ ἀμοιβῆς, ποικίλας ὑπηρεσίας λογιστικῆς, διαχειριστικῆς καὶ ταμιακῆς φύσεως ὡς ἐπίσης καὶ λίαν σημαντικὰς ὑπηρεσίας οἰκονομικῆς ἀναλύσεως.

Τὰ ἀκαθάριστα ἔσοδα τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὴν χρῆσιν 1967 παρουσιάζουν αὐξήσιν ἐκ 41.900.133 δραχμῶν ἢ 4,8%. Εἰς τὴν αὐξήσιν αὐτὴν τῶν ἐσόδων τῆς Τραπεζῆς συνέβαλον οἱ τόκοι ἐκ τῶν χορηγήσεων αὐτῆς τόσον πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν ὅσον καὶ πρὸς τὸν δημόσιον τομέα τῆς οἰκονομίας. Ἡ ἀνοδος τῶν ἐκ τόκων ἐσόδων ὑπῆρξε συνέπεια τῆς ἡϋξημένης πιστωτικῆς ἐνισχύσεως τὴν ὁποίαν παρέσχεν ἡ Τράπεζα κατὰ τὴν διαρρεύσασαν χρῆσιν πρὸς τὴν οἰκονομίαν, ἀφ' ἑνὸς πρὸς τόνωσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς ἀντιστάθμισιν τῆς ἐξ ἐκτάκτων λόγων προσωρινῆς ἀναλήψεως καταθέσεων ἀπὸ τὰ τραπεζικὰ ἱδρύματα. Ἐντὸς τοῦ 1967 ἡ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος χρηματοδότησις τῆς οἰκονομίας ἐξ ἰδίων διαθεσίμων ὡς καὶ ἐκ τῶν παρ' αὐτὴ κατατιθεμένων κεφαλαίων δημοσίων ὀργανισμῶν — ἐξαιρουμένης τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ Δημοσίου — ἡϋξήθη κατὰ 4.776 ἑκατ. δρχ. ἢ 21,7%, περιλαμβανομένων καὶ τῶν προσωρινῶν ἀνοιγμάτων τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος τρεχουμένων λογαριασμῶν τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν. Εἰδικώτερον αἱ πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεις τῆς Τραπεζῆς πρὸς τὰς ἐμπορικὰς τραπέζας ἡϋξήθησαν κατὰ 2.471 ἑκατ. δρχ., πρὸς δὲ τὴν Ἀγροτικὴν καὶ τὴν Κτηματικὴν Τράπεζαν κατὰ 2.807 ἑκατ. δραχμὰς. Ἀντιθέτως αἱ ἀπ' εὐθείας χορηγήσεις τῆς Τραπεζῆς πρὸς τὴν οἰκονομίαν ἡμειώθησαν ἐντὸς τοῦ ἔτους κατὰ 769 ἑκατ. δραχμὰς. Τὸ μέσον πιστωτικὸν ἐπιτόκιον τῆς Τραπεζῆς ἑσθμείωσεν ἐντὸς τοῦ 1967 σημαντικὴν πτώσιν, κατελθὼν εἰς 2,08% ἔναντι 2,3% τοῦ 1966, 2,4% τοῦ 1965 καὶ 2,5% τοῦ 1964. Ἡ περαιτέρω πτώσις τοῦ μέσου πιστωτικοῦ ἐπιτοκίου τῆς Τραπεζῆς, παρὰ τὸ λίαν χαμηλὸν ἐπίπεδον εἰς τὸ ὅποιον εἶχεν ἤδη κατέλθει τοῦτο, ὀφείλεται εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ 1967 μείωσιν τοῦ ἀναπρο-

εξοφλητικοῦ ἐπιτοκίου ἀπὸ 5,5% εἰς 4,5% ὡς καὶ εἰς τὴν μεγαλύτεραν συμμετοχὴν εἰς τὴν σημειωθείσαν αὐξήσειν τῶν κατ' ἐξοχὴν χαμηλοτόκων χρηματοδοτήσεων τῆς Τραπεζῆς, ὡς λ.χ. τῶν μέσῳ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς παρεχομένων πιστώσεων πρὸς τὸν ἀγροτικὸν τομέα κ.ἀ.

Τὸ σύνολον τῶν πάσης φύσεως ἐξόδων λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἀποσβέσεων, προβλέψεων καὶ εἰσφορῶν εἰς τὰ Ἀσφαλιστικά Ταμεία τοῦ Προσωπικοῦ, παρουσίασεν ἐντὸς τῆς ληξάσης χρήσεως μείωσιν κατὰ 15.064.068 δραχμάς. Κατόπιν ὁμοῦ τῆς προσθήκης ἐκτάκτου ἐπιδαρύνσεως τῆς Τραπεζῆς διὰ ποσοῦ 20.000.000 δραχμῶν, συνεπεία τῆς διὰ νόμου ἐπιβληθείσης αὐτῇ εἰσφορᾶς ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Συντάξεων τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, προέκυψεν αὐξήσις τῶν συνολικῶν δαπανῶν τῆς κατὰ 4.935.942 δραχμάς· ἐναντι αὐξήσεώς των κατὰ 68.149.397 δραχμάς· ἐντὸς τῆς χρήσεως 1966.

Ἡ ἐντὸς τοῦ 1967 μείωσις τῶν πραγματικῶν δαπανῶν διεχειρίσεως τοῦ Ἰδρύματος ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐκδήλωσις τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐφαρμοσθείσης πολιτικῆς συμπίεσεως τοῦ κόστους παροχῆς τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Τραπεζῆς. Ἡ πολιτικὴ αὕτη τῶν οἰκονομῶν, ἥτις ἀνηγγέλθη κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ἐπισήμως ὑπὸ τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν Συντονισμοῦ, ὑπολογίζεται ὅτι θέλει ἀποδώσει ἐπὶ ἑτησίας βάσεως ποσὸν ὑπερβαῖνον ἐν συνόλῳ τὰ 75.000.000 δραχμάς. Τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ὁποῖον διέρρευσεν ἐντὸς τοῦ 1967 ἀπὸ τῆς λήψεως τῶν σχετικῶν μέτρων, ἦτο ἐντελὴς ἀνεπαρκὲς διὰ τὴν πλήρη ἐκδήλωσιν τῶν εὐεργετικῶν συνεπειῶν τῶν ληφθέντων μέτρων. Τὰ ἐπιτευχθέντα ἐν τούτοις μέχρι τοῦδε ἀποτελέσματα ἐπιτρέπουν τὴν ἀσφαλῆ πρόβλεψιν ὅτι ἐντὸς τοῦ 1968 θὰ πραγματοποιηθῇ πλήρως ὁ καθορισθεὶς στόχος οἰκονομῶν.

Τὸ πρόγραμμα οἰκονομῶν συνίσταται κυρίως εἰς τὴν μείωσιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς διὰ τῆς μὴ ἀντικαταστάσεως ἀπερχομένων τῆς ὑπηρεσίας ὑπαλλήλων, εἰς κατάργησιν σημαντικοῦ ἀριθμοῦ ὀργανικῶν θέσεων καὶ εἰς σύμπτυξιν ὑπηρεσιῶν τῆς Τραπεζῆς. Περιλαμβάνει ἐπίσης τὸν περιορισμὸν εἰς τὸ ἐλάχιστον τῶν ἐκτάκτων ἀμοιβῶν τοῦ προσωπικοῦ διὰ προσφορὰν ὑπερωριακῆς ἐργασίας ὡς καὶ διὰ συμμετοχὰς εἰς ἐπιτροπὰς καὶ συμβούλια. Εἰς ἐφαρμογὴν τῆς ὡς ἄνω πολιτικῆς ὁ ἀριθμὸς τοῦ προσωπικοῦ, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἀποχωρησάντων τῇ 1.1.1968, ἐμειώθη ἐντὸς τοῦ 1967 κατὰ 183 ὑπαλλήλους. Συγκεκριμένως, ἀπεχώρησαν τῆς ὑπηρεσίας 247 ἐν συνόλῳ πρόσωπα, ἐξ ὧν 225 ἐκ τοῦ κυρίου καὶ 22 ἐκ τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ. Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα προσελήφθησαν μόνον 64 νέοι ὑπάλληλοι, ἐξ ὧν 45 διὰ τὸ κύριον καὶ 19 διὰ τὸ βοηθητικὸν προσωπικόν.

Διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ εἰς τοιαύτην ἔκτασιν μείωσις τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς, ἀνευ δυσμενῶν ἐπιπτώσεων ἐπὶ τῆς ποιότητος καὶ τῆς ποσότητος τῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς προσφερομένων ὑπηρεσιῶν, παρέστη ἀνάγκη

όπως ένταθούν τὰ μέτρα αύξήσεως τής παραγωγικότητας του παραμένοντος προσωπικού. Ἡ Διοίκησης τής Τραπεζης εύρίσκεται εἰς τήν εύχάριστον θέσιν νά δεβαιώσῃ ύμᾶς, Κύριοι Μέτοχοι, ὅτι έπετεύχθη ὀχι μόνον άπλως διατήρησις αλλά καί περαιτέρω άνοδος τής στάθμης τών προσφερομένων ύπό τής Τραπεζης ύπηρεσιών. Τούτο μαρτυρεῖ τήν έπιτυχίαν τής καταδληθείσης ὀργανωτικης προσπαθείας αλλά καί τόν ύψηλόν βαθμόν συμβολής του προσωπικού τής Τραπεζης εἰς τήν αναληφθεῖσαν ύπό τής Διοικήσεως προσπάθειαν άνταποκρίσεως εἰς τήν έκκλήσιν τής Ἐθνικης Κυβερνήσεως πρὸς περιορισμόν του κόστους διαχειρίσεως τών τραπεζών, τών δημοσίων ὀργανισμῶν καί τών κοινωφελών έπιχειρήσεων. Διά νά καταστῇ άντιληπτή ή έκτασις του έπιτεύγματος θά πρέπει νά τονισθῇ ὅτι τὰ περιθώρια περαιτέρω μειώσεως του προσωπικού ήσαν έξ άντικειμένου περιορισμένα, δεδομένου ὅτι εἰς τήν Τράπεζαν τής Ἑλλάδος ήσκειτο άπό έτών συστηματική πολιτική περιορισμοῦ του άριθμοῦ τών έν αὐτῇ άπασχολουμένων. Ἀποτέλεσμα τής τοιαύτης πολιτικής υπήρξεν ή μείωσις του συνολικοῦ άριθμοῦ τών ύπαλλήλων έντός τής τελευταίας 10ετίας κατὰ 392 άτομα, παρὰ τήν έν τῷ μεταξύ μεγάλην αύξησιν του ὄγκου τών έργασιών τής Τραπεζης. Ἐσημειώθη δηλαδή καθ' ὅλην τήν τελευταίαν περίοδον συνεχής καί σύσιώδης αύξησις τής παραγωγικότητας τών ύπαλλήλων τής Τραπεζης.

Ἡ κατὰ τὰ άνωτέρω αύξησις τής παραγωγικότητας υπήρξεν άποτέλεσμα τής εύσυνειδήτου προσπαθείας ὀλοκλήρου του προσωπικοῦ αλλά καί τών συνεχών ὀργανωτικῶν προόδων εἰς τήν λειτουργίαν τών ύπηρεσιών τής Τραπεζης. Ἐξ άλλου ή συστηματική προσπάθεια έπιμορφώσεως του προσωπικοῦ άπετέλεσε βασικόν παράγοντα τής σημειωθείσης άνόδου εἰς τήν στάθμην τής ποιοτικης καί ποσοτικης άποδόσεως τών ύπαλλήλων. Ἡ Διοίκησης τής Τραπεζης, έν τῇ έπιθυμίᾳ περαιτέρω προωθήσεως του έκσυγχρονισμοῦ τών ύπηρεσιών του Ἰδρύματος καί άνυψώσεως του μορφωτικοῦ καί επαγγελματικοῦ επιπέδου του προσωπικοῦ του κατέβαλεν ιδιαιτέραν μέριμναν ὅπως αἱ άνωτέρω βασικαί έπιδιώξεις μῇ θιγούν εκ του τεθέντος εἰς έφαρμογήν έντός του 1967 προγράμματος οίκονομιῶν.

Κατά τὸ διαρρεῦσαν έτος συνεχίσθη μέ ταχύν ρυθμόν τὸ έργον τής αναδιοργανώσεως τών ύπηρεσιών τής Τραπεζης έν τῷ πλαίσίῳ του έγκριθέντος νέου λογιστικοῦ συστήματος αὐτῆς, ένῳ συγχρόνως αντιμετωπισθήσαν έπιτυχῶς τὰ κατὰ τήν διάρκειαν τής χρήσεως άνακύφαντα ὀργανωτικῆς φύσεως προβλήματα εἰς διαφόρους τομεῖς δράσεως. Εἰδικώτερον, ὅσον άφορᾷ εἰς τὸ νέον λογιστικόν σύστημα έγένοντο δύο σταδιακαί έφαρμογαί μείζονος σημασίας. Ἐκ τούτων, ή πρώτη αναφέρεται εἰς μεταβολάς ὀβασικῶν διαδοχασίων του Κεντρικοῦ Καταστήματος, αἵτινες συμπληρώνουν τήν ὅλην ύποδομήν του λογιστικοῦ καί ταμιακοῦ συστήματος αὐτοῦ καί διευκολύνουν τὰς περαιτέρω έφαρμογὰς εἰς τὰ κατ' ἰδίαν τμήματα. Ἡ διευτέρα έφαρμογή, δι' ἧς άρχεται ή τελική φάσις του ὅλου έργου ὅσον άφορᾷ εἰς τὸ Κεντρικόν Κατάστημα, συνίσταται εἰς

τὴν ὁλοκληρωτικὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ παρ' αὐτῷ Τμήματος Δημοσίων Ὑργανισμῶν. Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἐφαρμογῶν ἐπετεύχθη σημαντικὴ ἀπλοῦστευσις τῶν διαδικασιῶν, ἐκ τῆς ὁποίας προέκυψε, τὸ μὲν σοδαρὰ μείωσις τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας προσωπικοῦ, τὸ δὲ ταχυτέρα ἐξυπηρέτησις τῶν μετὰ τῆς Τραπεζῆς συναλλασσομένων.

Ἐξ ἄλλου, ἡ προσπάθεια περαιτέρω βελτιώσεως τῆς μορφωτικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς στάθμης τοῦ προσωπικοῦ ἐξεδηλώθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος διὰ τῆς συνεχίσεως τοῦ προγράμματος ἀποστολῆς ὑπαλλήλων τοῦ Ἰδρύματος εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πρὸς μετεκπαίδευσιν ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ ἐπιμορφωτικοῦ καὶ ἐρευνητικοῦ ἔργου τοῦ λειτουργοῦντος ἐν τῇ Τραπεζῇ Ἰνστιτούτου Τραπεζικῶν Μελετῶν. Τὸ πρόγραμμα ἀποστολῆς ὑπαλλήλων τῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποσκοπεῖται ἡ ἐνημέρωσις τοῦ προσωπικοῦ εἰς τὴν συνεχῶς ἐξελισσομένην σύγχρονον τραπεζικὴν τεχνικὴν, συνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ 1967 διὰ τῆς μετεκπαίδεύσεως τεσσάρων ὑπαλλήλων εἰς μεγάλας τραπεζὰς καὶ οἰκονομικοὺς ὁργανισμοὺς τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἐξ ἄλλου, 4 ἀκόμη ὑπάλληλοι τοῦ Ἰδρύματος ἀπεστάλησαν κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον εἰς πανεπιστήμιον τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἀνωτέρας οἰκονομικῆς μορφώσεως. Ἐπίσης, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἐπιμορφωτικῆς δραστηριότητος τοῦ Ἰνστιτούτου Τραπεζικῶν Μελετῶν συνεχίσθησαν καὶ κατὰ τὸ 1967 τὰ σεμινάρια μετεκπαίδεύσεως ὑπαλλήλων εἰς εἰδικὰ θέματα τραπεζικῆς ὁργανώσεως καὶ τεχνικῆς, ὡς καὶ αἱ διαλέξεις ἐπὶ εἰδικῶν οἰκονομικῶν θεμάτων ὑπὸ διακεκριμένων οἰκονομολόγων. Εἰς τὸν ἐρευνητικὸν τομέα συνεχίσθησαν καὶ ἐντὸς τοῦ 1967 αἱ ἐργασίαι τῶν ὁμάδων ἐρεύνης τοῦ Ἰνστιτούτου Τραπεζικῶν Μελετῶν καὶ ἐξεδόθησαν εἰς βιβλία τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν αἱ ὁποῖαι ἐπερατώθησαν ἐντὸς τοῦ ἔτους.

Κύριοι Μέτοχοι,

Αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως ἀπὸ τοῦ ἐπιστήμου τούτου θήματος ἐξάρω ἰδιαιτέρως τὴν μετ' ἀφοσιώσεως καὶ ὑποδειγματικῆς εὐσυνειδησίας προσήλωσιν τοῦ προσωπικοῦ εἰς τὰ ὑπηρεσιακά του καθήκοντα ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ἐξαίρετον ἱκανότητα μετὰ τῆς ὁποίας ἅπαντες οἱ ἐν τῷ Ἰδρύματι ὑπηρετοῦντες, ἀπὸ τῶν ἀνωτάτων μέχρι τῶν κατωτάτων βαθμίδων, ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς ἐκ τῆς δραστηριότητος τοῦ Ἰδρύματος ἀπορρεούσας ὑπηρεσιακάς των ὑποχρεώσεις. Θεωρῶ κατὰ συνέπειαν ἐπιβεβλημένην τὴν ἀπονομὴν δικαίου ἐπαίνου τὸν ὅποιον παρακαλῶ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν ὅπως ἐκφράσῃ μεθ' ἡμῶν πρὸς ἅπαν τὸ προσωπικὸν τῆς Τραπεζῆς.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπισκοπούμενης χρήσεως, Κύριοι Μέτοχοι, ἀπεχώρησαν τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς, παραιτηθέντες, ὁ τέως Διοικητὴς τῆς Τραπεζῆς Καθηγητὴς κ. Ξεν. Ζολώτας καὶ ὁ τέως Ὑποδιοικητὴς Καθη-

γητής κ. Ίωάν. Πεσμαζόγλου, ολίγες προσέφερον τὰς υπηρεσίας των εἰς τὸ Ἴδρυμα ἐπὶ μακρὰν σειράν ἐτῶν.

Κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς διανοσμένης χρήσεως καὶ διὰ σχετικοῦ ἀπὸ 5.1.1968 Β. Δ) τὸς διωρίσθη ὡς Ὑποδιοικητῆς τῆς Τραπεζῆς ὁ κ. Κωνσταντῖνος Α. Θάνος.

Κατὰ τὴν παροῦσαν Γενικὴν Συνέλευσιν, τέλος, λήγει ἡ θητεία τῶν Συμβούλων τῆς Τραπεζῆς κ.κ. Εὐθυμίου Βασιλά, Δημητρίου Μουζέλη καὶ Ἰωάννου Σερπιέρη. Παρακαλεῖσθε, ὅθεν, Κύριοι Μέτοχοι, ὅπως ἐκλέξητε νέους Συμβούλους εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἀπερχομένων. Οἱ ἐξερχόμενοι Σύμβουλοι εἶναι ἐπανεκλέξιμοι.

II. ΕΠΙΤΕΥΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Τὰ κύρια χαρακτηριστικά τῶν ἐξελίξεων εἰς τὴν ἐλληνικὴν οἰκονομίαν κατὰ τὸ ἔτος 1967 δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἀκολούθως :

Π ρ ῶ τ ο ν : Ἀνεχόπη ἡ ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἑξαμήνου τοῦ ἔτους 1966 ἀρξαμένη καθοδικὴ τάσις εἰς τὸν ρυθμὸν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ τελικῶς ἐπετεύχθη αὔξησης τοῦ εἰς σταθεράς τιμὰς ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μὲ ρυθμὸν ἐγγίζοντα τὸ 4%, ὡς προκύπτει ἐκ προσωρινῶν ἐκτιμήσεων τῆς Διευθύνσεως Ἑθνικῶν Λογαριασμῶν τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ. Ἡ αὔξησης αὕτη τοῦ εἰσοδήματος, καίτοι εἰς ποσοστὸν εἶναι κατωτέρα τῆς πραγματοποιηθείσης κατὰ τὰ ἀμέσως προηγούμενα ἔτη, θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἱκανοποιητικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἀσκηθείσης ἀντικυκλικῆς πολιτικῆς, ἐὰν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν : (α) τὸ μέγεθος τῆς προηγθείσης κάμψεως βασικῶν κατηγοριῶν ἐπενδύσεων, (β) ἡ ἐπικρατήσασα διεθνῶς χαλάρωσις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος (μέσον ποσοστὸν αὔξεσεως ἀκαθαρίστου ἐγχωρίου προϊόντος εὐρωπαϊκῶν χωρῶν - μελῶν τοῦ Ο.Ο.Σ.Α. 2% ἔναντι 3,2% τοῦ 1966) καὶ (γ) ἡ ἐντὸς τοῦ 1967 ἐπισώρευσις ἐπανειλημμένων διαταραχτικῶν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς γεγονότων ὡς π.χ. ὁ πόλεμος τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ἡ ὀξυτάτη Κυπριακὴ κρίσις, ἡ ὑποτίμησις τῆς στερλίνας, ἡ συνεχὴς ἔντασις εἰς τὴν διεθνή κεφαλαιαγοράν κ.ἄ.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν : Ἀνεχόπη ἡ ἀνατιμητικὴ ψυχολογία καὶ ἐξησφαλίσθη σταθερότης τιμῶν καὶ βελτίωσις τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου ὡς καὶ τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν. Ἀξιοσημείωτον τυγχάνει ὅτι αἱ εὐνοϊκαὶ αὗται ἐξελίξεις εἰς τὸν νομισματικὸν τομέα ἐπραγματοποιήθησαν εἰς περίοδον ἐπανειλημμένων διαταραχῶν τῆς ψυχολογίας τοῦ κοινοῦ ἐκ τῶν προαναφερθέντων ἐκτάκτων γεγονότων. Τοῦτο καταδεικνύει τὸν ὑψηλὸν βαθμὸν ἀντοχῆς τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν βεβαίως ὅτι αὕτη κινεῖται ἐντὸς κλίματος ἐμπιστοσύνης καὶ σταθερότητας.

Τρίτον : Ἐντὸς τοῦ δευτέρου ἑξαμήνου τοῦ 1967 ἔλαβον χώραν σημαντικαὶ μεταβολαὶ εἰς τὸν τρόπον ἀντιμετωπίσεως τῶν μακροχρονίων προβλημάτων τῆς οἰκονομίας. Ἡ ἀλλαγὴ αὕτη ἐξεδηλώθη διὰ σειρᾶς μέτρων θεσμολογικοῦ καὶ ὀργανωτικοῦ περιεχομένου ὡς καὶ διὰ τῶν κατευθύνσεων αἱ ὁποῖαι περιελήφθησαν εἰς τὸ πενταετὲς πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως 1968 - 1972, ἡ τελικὴ ἐπεξεργασία τοῦ ὁποίου ἤρξατο καὶ ἐπερατώθη ἐντὸς τοῦ δευτέρου ἑξαμήνου τοῦ ἐπισκοπούμενου ἔτους.

Ἡ λεπτομερὴς ἀνάπτυξις τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐπὶ μέρους οἰκονομικῶν μεγεθῶν καὶ ἡ ἀνάλυσις τῶν ἐντὸς τοῦ 1967 ληφθέντων μέτρων θὰ λάβῃ χώραν εἰς τὰ ἐπόμενα κεφάλαια τῆς παρούσης ἐκθέσεως. Ἐνταῦθα θὰ ἐπιχειρηθῇ σύντομος ἐρμηνεῖα καὶ ἀξιολόγησις τῶν σημειωθείσων ἐξελίξεων καὶ θὰ παρουσιασθοῦν δι' ὀλίγων ἡ στρατηγικὴ καὶ αἱ ἐπιδιώξεις τῆς ἀκολουθηθείσης ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς.

1. Ἐπενδύσεις καὶ οἰκονομικὴ δραστηριότης.

Ὡς εἶχεν ἐπιστημανθῇ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὅσοι παράγοντες διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς συνολικῆς ἐνεργοῦς ζητήσεως, ἦτοι αἱ οἰκιστικαὶ καὶ βιομηχανικαὶ ἐπενδύσεις, εἶχον ὑποστῇ ἀνησυχητικὴν ἐπιδράδουσιν ἤδη ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἑμήνου τοῦ ἔτους 1966. Ἡ πτωτικὴ αὕτη τάσις ἐνετάθη κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τοῦ ἔτους 1967. Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρεται ὅτι κατὰ τὸ τελευταῖον 3μηνον τοῦ 1966 ὁ ὄγκος τῶν νέων οἰκοδομῶν, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἐκδιδομένων νέων ἀδειῶν, παρουσίασε μείωσιν κατὰ 6,7% ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον περίοδον τοῦ προηγουμένου ἔτους, ἐνῶ κατὰ τὸ πρῶτον 3μηνον τοῦ 1967 ἡ μείωσις ἀνῆλθεν εἰς 17,3%. Ἐτι μεγαλύτερα ὑπῆρξεν ἡ ἐντὸς τοῦ 1966 κάμψις εἰς τὰς μεταβιβάσεις διαμερισμάτων, αἱ ὅποια ἐπηρεάζουν τὰς κατασκευὰς τῆς ἐπομένης περιόδου. Οὕτω κατὰ τὸ τελευταῖον 3μηνον τοῦ 1966 αἱ μεταβιβάσεις διαμερισμάτων ἦσαν κατὰ 26,3% χαμηλότεραι ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἀντίστοιχον 3μηνον τοῦ 1965. Ἡ κάμψις τῶν οἰκιστικῶν ἐπενδύσεων συνδέεται μὲ τὴν μεγάλην μείωσιν τῶν ἀποδόσεων τῶν ἀκινήτων κατόπιν τῆς ταχείας ἀνόδου τῶν τιμῶν των καὶ τοῦ σχετικοῦ κορεσμοῦ τῶν ἐπιγεουσῶν στεγαστικῶν ἀναγκῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Πρωτευούσης. Ἐπίσης ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1965 καθιερωθεῖσα φορολογία τῆς ὑπεραξίας τῶν ἀκινήτων καὶ ἡ αὐξήσις τῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως ἐπὶ τῶν μεταβιβάσεων αὐτῶν, ἀπετέλεσαν παράγοντας ἀποθαρρύνσεως τῆς σχετικῆς ζητήσεως.

Αἱ βιομηχανικαὶ ἐπενδύσεις ἐντὸς τοῦ 1966 εἶχον παρουσιάσει στασιμότητα ἔναντι τοῦ προηγουμένου ἔτους, μὲ τάσεις περαιτέρω κάμψεως. Τοῦτο ὑπῆρξε συνέπεια τοῦ γεγονότος ὅτι δὲν ἐλήφθησαν ἐγκαίρως μέτρα διὰ τὴν ἐξασφάλισιν συνεχοῦς καὶ αὐξανομένης ροῆς ἐκτελέσεως νέων μεγάλων βιομηχανικῶν ἔργων ἐκτάσεως ἀντιστοίχου πρὸς ἐκκίνητον τῶν πραγματοποιηθε-

σών κατά τὰ τελευταία ἔτη ἐπενδύσεων, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ (ἀλουμίνιον, διϋλιστήριο κ.ἄ.). Ἐξ τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς ἀσκηθείσης ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς καὶ εἰς τὸ δυσμενὲς δι' ἐπενδύσεις κλίμα τὸ ὁποῖον ἐδημιουργεῖτο ἐκ τῆς παρατεταμένης πολιτικῆς ἀσταθείας θὰ πρέπει νὰ ἀναζητηθοῦν τὰ ἀπώτερα αἰτία τῆς μὴ ἐπαρκούς κατὰ τὸ παρελθὸν ἀνταποκρίσεως τῆς οἰκονομίας εἰς τὴν ἀνάγκην διαρθρωτικῶν προσαρμογῶν ὡς καὶ τῆς ἐλλείψεως συνεχείας εἰς τὴν ἐκδήλωσιν μειζόνων ἐπιχειρηματικῶν πρωτοβουλιῶν.

Οἱ κατὰ τὰ ἀμέσως προηγούμενα ἔτη σημειωθέντες ὑψηλοὶ ρυθμοὶ ἀνάδου τῆς ζητήσεως καὶ τοῦ εἰσοδήματος, ἀνευ ἐπιτεύξεως τοῦ ἐνδεικνυομένου βαθμοῦ βελτιώσεως εἰς τὴν διάρθρωσιν τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ τῆς οἰκονομίας, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διατηρηθοῦν. Ἐχει κατ' ἐπανάληψιν τονισθῇ ὅτι διὰ τὴν ἐξασφάλισιν σταθερῶς ὑψηλοῦ ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀνάδου, ἰδίᾳ εἰς τὸ μέσον στάδιον ἀναπτύξεως τὸ ὁποῖον διέρχεται σήμερον ἡ Ἑλλάς, δὲν ἀρκεῖ μόνον πολιτικὴ τονώσεως τῆς ζητήσεως. Τυχάνει ἐξ ἴσου τουλάχιστον ἀπαραίτητος, πέραν τῶν γενικωτέρων διαρθρωτικῶν μεταβολῶν, ἡ ταχεῖα προώθησις παραγωγικῶν ἐπενδύσεων καὶ ἡ αὐξήσει τῆς προσφορᾶς ἐγχωρίων ἀγαθῶν, ἐξ ἑκείνων πρὸς τὰ ὅποια κατευθύνεται ἡ αὐξανόμενη ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ ζήτησις. Ἀναγκαῖον ἐπίσης εἶναι ὅπως κατὰ τὸ στάδιον τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐνισχύεται ἀποτελεσματικῶς ἡ συναλλαγματικὴ ἰσορροπία τῆς χώρας διὰ τῆς συμμετοχῆς ξένων κεφαλαίων εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς ἀναπτύξεως. Καὶ εἰς τὰ δύο ὡς ἄνω σημεῖα αἱ μέχρι τοῦδε ἐξελίξεις δὲν ὑπῆρξαν ἱκανοποιητικαί.

Λόγῳ τῆς σχετικῶς βραδείας ἀναπτύξεως τῶν βιομηχανικῶν καὶ λοιπῶν ὑψηλῆς παραγωγικότητος ἐπενδύσεων, ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ παραγωγικοῦ δυναμικοῦ τῆς οἰκονομίας ὑπῆρξεν ἀνεπαρκὲς διὰ νὰ στηρίξῃ τὴν ταχέως ἀνερχομένην ζήτησιν. Ἀποτέλεσμα τούτου ὑπῆρξεν ἡ ἐκδήλωσις κατὰ τὰ ἔτη 1965 καὶ 1966 πληθωρικῶν πιέσεων, αἱ ὁποῖαι καθίστων ἐπιβεβλημένην τὴν λήψιν μέτρων συγκρατητικῶν τῆς ζητήσεως καὶ ἀντιστοίχως περιοριστικῶν ὠρισμένων κατηγοριῶν ἐπενδύσεων. Ἡ λήψις τῶν μέτρων αὐτῶν τελικῶς δὲν κατέστη ἀναγκαία λόγῳ τῆς σημειωθείσης, ἐξ ἄλλων αἰτίων, ἀμψύσεως τοῦ ρυθμοῦ τῶν ἐπενδύσεων. Ἡ ἐκδήλωσις ἐν τούτοις τῶν πληθωρικῶν πιέσεων ἐπιβεβαιώνει τὴν ἀποψιν ὅτι, ἐλλείψει καταλλήλου προπαρασκευῆς, ὁ ὑψηλὸς ρυθμὸς ἀνάδου τοῦ εἰσοδήματος τῶν τελευταίων ἐτῶν ἦτο δυνατόν νὰ διατηρηθῇ ἀνευ ἀνατροπῆς τῆς νομισματικῆς ἰσορροπίας. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἀπὸ τοῦ 1966 σημειωθείσα ἀνάσχεσις εἰς τὸν ρυθμὸν ἐκτελέσεως νέων ἔργων διὰ κεφαλαίων ἐξωτερικοῦ, ἀπεστέργησε τὴν οἰκονομίαν ἐκ τῶν ἀναγκαιῶν δι' ἐν εὐρύτερον πρόγραμμα ἐπενδύσεων συναλλαγματικῶν πόρων, ἐνῷ συγχρόνως ἐνέτεινε τὴν ὑφισταμένην ἀνεπάρκειαν ἐπιχειρηματικῶν φορέων.

Αἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις καθιστοῦν σαφές ὅτι σχετικὴ χαλάρωσις τοῦ ρυθμοῦ τῶν ἐπενδύσεων καὶ τῆς ζητήσεως ἦτο ἐξελίξις ἀναμενομένη λόγῳ τῶν

διρθρωτικῶν ἀδυναμιῶν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας καὶ ἐπαμένως μὴ δυναμένη νὰ ἀποτραπῇ διὰ μέτρων ὀραχυχρονίου πολιτικῆς. Ἡ κάθετος ὁμῶς κάμψις τῶν οἰκιστικῶν ἐπενδύσεων ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1966, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν στασιμότητα εἰς τὰς λοιπὰς κατηγορίας ἐπενδύσεων, ἐπηρέασε πτωτικῶς τὸν ρυθμὸν τοῦ συνόλου τῶν ἐπενδύσεων καὶ τῆς ἐνεργοῦ ζήτησεως εἰς ἑκτασιν πολὺ μεγαλυτέραν τῆς ἀναγκαιούσης διὰ λόγους νομισματικῆς ἰσορροπίας. Κατὰ τὴν περίοδον ἥτις καλύπτει τὸ τελευταῖον τρίμηνον τοῦ 1966 καὶ τὸ πρῶτον τρίμηνον τοῦ 1967, ἡ ζήτησις φαίνεται ὅτι ἐσημείωσεν ὄχι ἀπλῶς βραδυτέρον ρυθμὸν ἀνόδου ἀλλὰ πλήρη στασιμότητα, ἂν μὴ κάμψιν. Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρεται ὅτι βάσει ἐνδείξεων αἱ ὁποῖαι προκύπτουν ἐκ τοῦ καταρτιζομένου ὑπὸ τῆς Ε.Σ.Γ.Ε. δείκτου λιανικῶν πωλήσεων, ὡς καὶ ἐκ στοιχείων συγκεντρωμένων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, πιθανολογεῖται ὅτι ὁ ὄγκος τῶν λιανικῶν πωλήσεων, ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω περιόδου, ἐσημείωσεν ἀπόλυτον κάμψιν ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον περίοδον τοῦ προηγούμενου ἔτους. Ἐν ὅψει τῶν ἀνωτέρω ἐξελίξεων εἰς τὴν ζήτησιν, ἡ ἐφαρμοσθεῖσα ἐντὸς τοῦ 1967 οἰκονομικὴ πολιτικὴ, παραλλήλως πρὸς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν διρθρωτικῶν προβλημάτων τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, ἐθεώρησεν ὡς πρῶτιστον ἔργον τῆς τὴν ἄμειον κάλυψιν τοῦ ἐν ἀναπτύξει ἀντιπληθωρικοῦ κενοῦ.

Ἐν τῇ ἐνασχήσει τῆς πολιτικῆς ἀναθερμάνσεως τῆς οἰκονομίας ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ προστηρμόσθη ταχέως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς οἰκονομικῆς συγκυρίας καὶ τῶν συνθηκῶν αἱ ὁποῖαι ἐδημιουργήθησαν ἐκ τῶν ἐκτάκτων γεγονότων, τὰ ὁποῖα διαρκοῦντος τοῦ 1967 κατ' ἐπανάληψιν ἤρχισαν διαταρακτικὰς ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας. Πρὸς τοῦτο ἐχρησιμοποιήθησαν ἀποτελεσματικαὶ καὶ μέθοδοι ἐνισχύσεως παραγωγικῶν καὶ κοινωνικῶς σκοπῶν ἐπενδύσεων καὶ ἰδιαιτέρως ἐκείνων ἐξ αὐτῶν αἱ ὁποῖαι παρουσίαζον τὰς περισσοτέρας πιθανότητας ταχείας ἀνταποκρίσεως εἰς τὰ λαμβανόμενα μέτρα (τουριστικὰ ἐγκαταστάσεις, ἀγροτικαὶ ἐπενδύσεις, ἐργατικὴ καὶ ἀγροτικὴ στέγη κ.λ.). Ἡ τραπεζικὴ χρηματοδότησις εὐρυτέρου προγράμματος διομηχανικῶν, τουριστικῶν καὶ οἰκιστικῶν ἐπενδύσεων διηκολύνθη διὰ τῆς διευρύνσεως τῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων τιθεμένων μακροπροθέσμων κεφαλαίων, κυρίως ἐκ τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος καταθέσεων δημοσίων ὀργανισμῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ χρηματοδότησις τοῦ κρατικοῦ προγράμματος ἐπενδύσεων ὡς καὶ τῶν ἐπενδύσεων τῶν δημοσίων ὀργανισμῶν καὶ δημοσίων ἐπιχειρήσεων ἐνισχύθη ἀποτελεσματικῶς διὰ κεφαλαίων ἐλεγχόμενων ὑπὸ τῶν νομισματικῶν ἀρχῶν. Κατόπιν τῆς τοιαύτης ἐνισχύσεως τὰ προγράμματα τῶν ἐπενδύσεων τοῦ δημοσίου ταμέως ἐσημείωσαν ἐντὸς τοῦ 1967 σημαντικὴν ἐπέκτασιν ἔναντι τοῦ προηγούμενου ἔτους, παρὰ τὴν κάμψιν τῆς ἀποταμιεύσεως τοῦ δημοσίου ταμέως.

Ἡ ἀσκηθεῖσα ἀντισταθμιστικὴ πολιτικὴ ὑπεδοθηθῆθη εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐκ

του γενικωτέρου ευνοϊκού κλίματος το οποίο δημιουργήσεν ή από του δευτέρου εξαμήνου 1967 εφαρμοσθείσα πολιτική συστηματικωτέρας αντιμετώπισης των μακροχρονιωτέρων προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας, αλλά και εκ της άρσεως ωρισμένων αντικινήτρων τα όποια είχαν δημιουργηθή προσζάτως διά τινας κατηγορίας επενδύσεων ως π.χ. διά της καταργήσεως του φόρου της υπεραξίας των ακινήτων κλπ.

Αποτέλεσμα της κατά τα ανωτέρω ασκηθείσης πολιτικής υπήρξεν ή εντός βραχέος χρονικού διαστήματος άνάσχεσις της καθολικής τάσεως των επενδύσεων και της ζητήσεως και ή εξασφάλισις αύξήσεως κατά το 1967 του εις σταθεράς τιμάς εθνικού εισοδήματος με ρυθμόν έγγίζοντα το 4%, ως προκύπτει εκ προσωρινών εκτιμήσεων της Διευθύνσεως Έθνικων Λογαριασμών του Υπουργείου Συντονισμού. Έν όψει των εν εξελίξει τάσεων, ικανοποιητικών υπήρξεν επίσης το γεγονός ότι εντός του 1967 το συνολικόν ύψος των επενδύσεων εις τρεχούσας τιμάς δέν υπελείφθη του αντίστοιχου του 1966 και ότι ή συνολική ζήτησις δι' όλόκληρον το έτος 1967 εμφανίζεται ηύξημένη εις τρεχούσας τιμάς κατά 6,5% περίπου. Έκ των τελευταίων εξ άλλου εξελίξεων βασικών οικονομικών δεικτών, προκύπτουν αίσιόδοξοι ένδείξεις διά την κίνησιν των επενδύσεων και της ζητήσεως εντός του 1968. Χαρακτηριστικώς αναφέρεται ότι αι μεταδιβάσεις διαμερισμάτων παρουσίασαν σημαντικήν αύξησιν από του δευτέρου 3μήνου του 1967 (+27,4% μεταξύ 3μήνου Απριλίου - Ιουνίου 1967 και του αυτού τριμήνου 1966, +35,8% μεταξύ δευτέρου εξαμήνου 1967 και δευτέρου εξαμήνου 1966). Δέν νά σημειωθή ότι ή έκτασις της αύξήσεως κατά το 1967 υπερβαίνει κατά πολύ την σημειωθείσαν εντός του 1966 κάμψιν. Σημαντικήν αύξησιν εντός του 1967 παρουσίασαν επίσης τα νέα μακροπρόθεσμα δάνεια δι' επενδύσεις εις την μεταποίησην, ανελθόντα εις 1.799 έκ.ατ. δρχ. έναντι 1.344 έκ.ατ. δρχ. του 1966. Ανάκαμψις, τέλος, σημειούται κατά τους τελευταίους μήνας του 1967 εις τους δείκτας των λιανικών πωλήσεων και εις την οικοδομικήν δραστηριότητα.

Πέραν όλων των ανωτέρω θά πρέπει νά ληφθῇ υπ' όψιν ότι το εντός του έτους 1967 διαρρεύσαν διάστημα από της λήψεως των μέτρων αντισταθμιστικής πολιτικής υπήρξε πολύ βραχύ διά την πλήρη απόδοσιν των. Τα αποτελέσματα, επίσης, των νέων μέτρων αναπτυξιακής πολιτικής ως και της πολιτικής προσελκύσεως ξένων επιχειρηματικών κεφαλαίων είναι φυσικόν νά έχομε λυθρόν και νά επηρεάσουν τας επενδύσεις κυρίως από του τρέχοντος έτους και επέκεινα. Ό χρόνος ό όποιος διέρρευσε εντός του 1967 από της εξαγγελίας των κυβερνητικών προθέσεων περί άσκήσεως ένεργού πολιτικής ευνοήσεως της συνεργασίας του ξένου κεφαλαίου εις την οικονομικήν ανάπτυξιν της χώρας, υπήρξεν εις τας περισσότερας περιπτώσεις ανεπαρκής διά την ολοκλήρωσιν των απαιτουμένων διαδικασιών και την έναρξιν πραγματοποιήσεως έργων δι.

ξένων κεφαλαίων. Χαρακτηριστικὸν πάντως τῶν διανοιγομένων δυνατοτήτων εἶναι τὸ ὅτι ἐσημειώθη ἤδη σημαντικὴ αὔξησις τοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ χρηματοδότησιν σημαντικῶν ἔργων ἐπενδύσεων, δι' ἄρκετὰ τῶν ὁποίων αἱ διαπραγματεύσεις ἔφθασαν ἤδη εἰς λίαν προκεχωρημένον στάδιον ἢ ἀκόμη ἤρξατο καὶ ἡ ἐκτέλεσις (π.χ. ἔργου ἀξιοποιήσεως λιγνιτοφόρου περιοχῆς Μεγαλοπόλεως καὶ ἰδρύσεως μεγάλης θερμοηλεκτρικῆς μονάδος). Ἡ ἐγκατάστασις, ἐξ ἄλλου, ἐν Ἑλλάδι ὑποκαταστημάτων τραπεζῶν διεθνούς κύρους ὡς ἡ Bank of America, ἡ Chase Manhattan Bank καὶ ἡ Bank of Gova Scotia καταδεικνύουν τὴν εὐμενῇ ἀπήχησιν τὴν ὁποίαν εὗρεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἡ ἐγκαινισθεῖσα ἐν προκειμένῳ νέα πολιτικὴ. Ἡ ἐναρξὶς ἐργασιῶν ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ τραπεζῶν, ἤτις θὰ λάβῃ χώραν ἐντὸς τῶν ἀμέσως προσεχῶν μηνῶν, πλὴν τῆς συμβολῆς τῆς εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν ἀνταγωνισμοῦ εἰς τὸν τραπεζικὸν τομέα, θέλει ἐπαυξήσῃ οὐσιωδῶς τὰ διὰ μακροπρόθεσμον δανεισμὸν παραγωγικῶν ἐπιχειρήσεων διαθέσιμα κεφάλαια καὶ διὰ τῆς εἰσπαγωγῆς ἰσοπόρου συναλλάγματος, ὡς προβλέπει σχετικὸς ὅρος τῶν χορηγηθεισῶν ἀδειῶν ἐγκαταστάσεως.

2. Νομισματικὴ σταθερότης καὶ ρευστότης τῆς Οἰκονομίας.

Ἐντὸς τοῦ 1967 ἀνεκόπησαν αἱ ἐν ἐξελίξει: πληθωρικαὶ τάσεις, προερχόμεναι εἰς σημαντικὸν βαθμὸν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ κόστους, καὶ ἐξητλαίσθη ἀξιόλογος νομισματικὴ σταθερότης, ἐκδηλωθεῖσα ἀφ' ἐνός εἰς σταθερότητα ἡ καὶ κάμψιν τῶν τιμῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς βελτίωσιν τοῦ ἰσοζυγίου τῶν τρεχουσῶν ἐξωτερικῶν συναλλαγῶν. Συγκεκριμένως, ὁ τιμάρθμος εἰδῶν καταναλωτοῦ ἐσημείωσεν ἐντὸς τοῦ 1967 μείωσιν κατὰ 1,3%, ἐναντι αὐξήσεως αὐτοῦ κατὰ δύο προηγούμενα ἔτη μὲ μέσον ἐτήσιον ρυθμὸν περίξ τοῦ 5%. Ἐντὸς τοῦ 1967 ἐπίσης ἐσημειώθη μείωσις τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τῆς χώρας κατὰ 50 ἑκατ. δολλ. περίπου, ἐναντι αὐξήσεως αὐτοῦ κατὰ 100 ἑκατ. δολλ. ἢ 19% περίπου ἐτησίως, κατὰ μέσον ὅρον, ἐντὸς τῆς δετίας 1964 - 1966. Ἀξιοσημείωτον σταθερότητα ἐσημείωσαν ἐντὸς τοῦ 1967 αἱ ἔσθλοι συναλλαγματικά: εἰσπράξεις τῆς χώρας, παρὰ τὴν χαλάρωσιν διεθνῶς τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς τουριστικῆς κινήσεως. Συνέπεια τῶν ἀνωτέρω ἐξελίξεων ὑπῆρξεν ἡ ἐντὸς τοῦ 1967 σημαντικὴ βελτίωσις τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν. τὸ ἐλλεῖμμα τοῦ ὁποίου περιορίσθη ἀπὸ 264 ἑκατ. δολλ. τὸ 1966 εἰς 222 ἑκατ. δολλ. τὸ 1967. Τελικῶς, ὅμως, τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν κατέλειπε μικρὸν ἐλλεῖμμα, ἀνερχόμενον εἰς 12,4 ἑκατ. δολλ., καὶ ὀφειλόμενον εἰς τὴν σημειωθείσαν ἐπιβράδυνσιν τῆς εἰσροῆς ξένων κεφαλαίων. Ἡ ἐπιβράδυνσις αὕτη συνδέεται ἐν πολλοῖς μὲ τὴν ἑλλείψιν συνεποῦς πολιτικῆς προσελκύσεως ξένου ἐπιχειρηματικοῦ κεφαλαίου κατὰ τὸ παρελθὸν ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν σημειωθείσαν τελευταίως στενότητα εἰς τὴν διεθνῇ

ἀγοράν κεφαλαίων. Μειωτικῶς ἐπὶ τῆς καθαρᾶς εἰσροῆς κεφαλαίων ἐπέδρασεν ἐπίσης καὶ ἡ διάθεσις μεγαλύτερων ποσῶν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν εἰς προηγουμένως περιόδους εἰσαχθέντων κεφαλαίων. Πάντως, περιλαμβανομένης καὶ τῆς μεταφορᾶς εἰς τὸ ἐπίσημον συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα ποσῶν χρυσῶν λιρῶν τὰς ὁποίας ἀπέκτησεν ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δι' ἀγορῶν τῆς εἰς τὸ ἐσωτερικόν. προκύπτει αὐξήσις τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος τῆς Τραπεζῆς ἐντὸς τοῦ 1967 κατὰ 13,5 ἑκατ. δολλ. ἔναντι 12,3 ἑκατ. δολλ. τοῦ 1966, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔλαβον ἐπίσης χώραν μεταφορὰ χρυσῶν λιρῶν εἰς τὸ ἐπίσημον συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα.

Εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ 1967 ἀνάσχεσιν τῶν πληθωρικῶν τάσεων τοῦ παρελθόντος συνέβαλε θεμελίως ἡ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1966 σημειωθείσα χαλάρωσις τῆς ζήτησεως, πλὴν ὅμως βασικὸς συντελεστής ὑπῆρξε καὶ ἡ λήψις μέτρων πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς προσφορᾶς. Ὡς εἶχεν ᾗδῃ ἐπιστημανθῇ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, αἱ ἐν ἐξελίξει πληθωρικαὶ τάσεις τῆς τελευταίας περιόδου ἀνεφέροντο κατὰ σημαντικὸν βαθμὸν εἰς πιέσεις ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ κόστους. Ἐπομένως ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀσκηθῇ ἀποτελεσματικὴ πολιτικὴ νομισματικῆς σταθερότητος, ἐὰν δὲν ἐλαμβάνοντο σύντονα μέτρα καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς προσφορᾶς τῶν ἀγαθῶν καὶ γενικῶς πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀνατιμητικῆς ψυχολογίας. Τὰ ληφθέντα ἐν προκειμένῳ μέτρα συνίστανται εἰς τὴν ἐξασφάλισιν συνθηκῶν ἀπροσκόπου λειτουργίας τῆς ὅλης παραγωγικῆς διαδικασίας, τὴν καλυτέραν ὀργάνωσιν τῆς διακινήσεως τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς παρακολουθήσεως τῶν τιμῶν, τὸ ἔγκαιρον ἐφοδιασμὸν τῆς ἀγορᾶς διὰ τῶν ἀναγκαιούντων ἀγαθῶν καὶ τὴν ἀποτελεσματικωτέραν λειτουργίαν τοῦ ὅλου κρατικοῦ μηχανισμοῦ.

Αἱ νομισματικαὶ ἐξελίξεις ἐντὸς τοῦ 1967 τονίζουν τὴν σημασίαν τοῦ παράγοντος τῆς ἐμπιστοσύνης, ἄνευ τοῦ ὁποίου οὐδὲν μέτρον πολιτικῆς, εἴτε ἀναφερόμενον εἰς τὴν ζήτησιν εἴτε εἰς τὴν προσφορὰν ἀγαθῶν, θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐπιτύχῃ τὰ πραγματοποιηθέντα ἀποτελέσματα. Ἐκδηλώσεις τοῦ παράγοντος τῆς ἐμπιστοσύνης ὑπῆρξαν πολλαὶ ἐντὸς τοῦ ἔτους, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

Π ρ ὥ τ ο ν : Ἡ ἀντοχὴ τὴν ὁποίαν ἐπέδειξεν ἡ οἰκονομία, ἐκδηλουμένη εἰς σταθερότητα τῆς ἀποταμιευτικῆς συμπεριφορᾶς τοῦ κοινοῦ καὶ εἰς ὁμαλὴν συνέχισιν τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας, παρὰ τὴν ἐντὸς τοῦ 1967 συρροὴν διαταρακτικῶν τῆς ψυχολογίας ἐξωοικονομικῶν γεγονότων, ἀποτελεῖ μείζονα ἀπόδειξιν περὶ τοῦ ἐνισχυμένου κλίματος ἐμπιστοσύνης ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκινήθη ἡ οἰκονομία κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Ὡς γνωστὸν εἰς οὐδὲν προηγουμένον ἔτος, ἀφ' ἧς ἀποκατεστάθη ἡ νομισματικὴ ἰσορροπία εἰς τὴν χώραν μας, συνέδησαν τόσα πολλὰ εἰς ἀριθμὸν καὶ τόσον σημαντικὰ εἰς ἔκτακτα γεγονότα διαταρακτικὰ τῆς ψυχολογίας τοῦ κοινοῦ ὥς ὁ πόλεμος τῆς Μ. Ἀνατολῆς, ἡ δὲ ξυτάτη

Κυπριακῇ κρίσει, ἡ ὑποτίμησις τῆς στερλίνας, ἡ συνεχὴς ἔντασις εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν χρυσοῦ κ.λ. Εἰς ἀπάσας τὰς κρίσεις αὐτάς ἡ μόνη σχεδὸν ἀντί-θρασις τοῦ κοινοῦ συνίστατο εἰς προσωρινὴν μετατροπὴν μικροῦ τμήματος τῶν καταθέσεων τοῦ εἰς τραπεζογραμμάτια. Κοινὸν χαρακτηριστικὸν τῆς κατὰ ἑάσιν ψυχραΐμου ἀντιμετωπίσεως τῶν ἐν λόγῳ κρίσεων ὑπὸ τῆς οἰκονομίας, ὑπῆρξεν ἡ ταχύτης μὲ τὴν ὁποίαν ἀποκαθίστατο ἡ ψυχρολογία καὶ ἐπανήρχετο εἰς τὸν κανονικὸν τῆς ρυθμὸν ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἀποταμιευτῶν. Ἡ συχνότης, ἐν τούτοις, τῶν κρίσεων εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργηθοῦν ὠρισμένα σωρρευτικὰ συνέπειαι καὶ νὰ διατηρηθοῦν μέχρι τέλους τοῦ ἔτους μερικαὶ ἐπιπτώσεις τῶν κρίσεων ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν νομισματικῶν μεγεθῶν. Οὕτω, ἐντὸς τοῦ 1967 ἐμφανίζεται αὐξήσις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας κατὰ 7.328 ἑκατ. δρχ. ἢ 28% ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 2.820 ἑκατ. δρχ. ἢ 12,1% ἐντὸς τοῦ 1966 καὶ 3.119 ἑκατ. δρχ. ἢ 15,5% ἐντὸς τοῦ 1965. Ἐξ ἄλλου ἡ αὐξήσις τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἀνῆλθεν εἰς 4.162 ἑκατ. δρχ. ἢ 9% ἔναντι αὐξήσεως εἰς 8.211 ἑκατ. δρχ. ἢ 21,6% τὸ 1966 καὶ 3.984 ἑκατ. δρχ. ἢ 11,7% τὸ 1965.

Αἱ ἐντὸς τοῦ 1967 μετακινήσεις ἀπὸ καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια οὐδεμίαν δυσμενῆ ἐπίπτωσιν εἶχον ἐπὶ τῆς νομισματικῆς ἰσορροπίας, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν ἐξελίξεων εἰς τὰς τιμὰς καὶ τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν. Ἀλλ' οὕτε ἐπὶ τῶν πραγματικῶν μεγεθῶν τῆς οἰκονομίας ἐπῆλθον δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς προσωρινῆς μειώσεως τῆς ρευστότητος τῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν προαναφερθεισῶν κρίσεων. Ἡ ἐξήγησις τῶν ἀνωτέρω θέον ὅπως ἀναζητηθῇ εἰς τοὺς ἀκολούθους παράγοντας :

α) Ἡ ταχεῖα προσαρμογὴ τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς πρὸς τὰς συνθήκας αἱ ὁποῖαι ἐδημιουργήθησαν ἐκ τῶν ὑπερναλήψεων καταθέσεων, ἐπέτυχε τὴν ἄμεσον ἀποκατάστασιν τῆς διαταραχθείσης ρευστότητος τῶν τραπεζῶν καὶ παρέσχεν οὕτω εἰς αὐτάς τὴν δυνατότητα ὅπως συνεχίσουν κανονικῶς τὴν χρηματοδότησιν τῆς οἰκονομίας.

Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρεται ὅτι ἐντὸς τοῦ 1967 ἡ τραπεζικὴ χρηματοδότησις τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως τῆς οἰκονομίας ἠϋξήθη κατὰ 10.849 ἑκατ. δρχ. ἢ 19,2% ἔναντι αὐξήσεως εἰς 6.867 ἑκατ. δρχ. ἢ 13,8% καὶ 4.361 ἑκατ. δρχ. ἢ 9,6% ἐντὸς τῶν ἐτῶν 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως.

Τυγχάνει αὐτονόητον ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ μιᾶς τοιαύτης πιστωτικῆς πολιτικῆς ἐνεδεικνύετο λόγῳ τῆς σημειωθείσης μεταβολῆς τῶν προτιμήσεων τῶν ἀποταμιευτῶν πρὸς διακράτησιν περισσοτέρου χρήματος ὡς ἀποθέματος ἀξίας. Διάφορος θεδαίως θὰ ἦτο ἡ ἐν προκειμένῳ πολιτικὴ ἐὰν ἡ ταχεῖα ἀνοδος τῆς ζητήσεως χρήματος ὑπεργορεύετο ἀπὸ ἀντίστοιχον αὐξήσιν τῆς ἐνεργοῦς ζητήσεως καὶ τῶν συναλλαγῶν.

β) Ἡ ταχεῖα αὐξήσις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ὠφείλετο κυρίως εἰς προσωρινὴν μετατροπὴν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ καταθέσεων ἀμέσως ἀναληπτῶν (κυ-

ρίως ταιμειυτηρίου) εις τραπεζογραμμάτια. Ὡς γνωστόν ἤμως ἡ ρευστότης τοῦ κοινοῦ ἐλάχιστα ἐπηρεάζεται ἐκ τῆς τοιαύτης μετατροπῆς, δεδομένου ὅτι ἡ διαφορὰ ρευστότητος μεταξύ τῶν ὡς ἄνω δύο κατηγοριῶν ρευστῶν διαθεσίμων εἶναι πολὺ μικρά, τουλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἐπηρεασμὸν τῆς τρεχούσης καταναλωτικῆς ἢ ἐπενδυτικῆς συμπεριφορᾶς τῶν κατόχων τῶν ρευστῶν στοιχείων. Διὰ τὰς τρεχούσας οἰκονομικὰς ἐξελίξεις ἡ ποσότης τῶν ρευστῶν διαθεσίμων τῆς οἰκονομίας ἀποκτᾷ σημασίαν κυρίως ἐφ' ὅσον, ὡς συνολικὸν μέγεθος, εἶναι μεγαλύτερα ἢ μικροτέρα ἀπὸ τὰ ρευστὰ τὰ ὅποια ζητοῦνται πρὸς διακράτησιν κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον ἀπὸ τὸ κοινόν. Ὡς θὰ ἀναλυθῇ κατωτέρω, ἐντὸς τοῦ 1967 ἡγξήθησαν ταχύτερον, ἐν σχέσει πρὸς τὸ παρελθὸν ἔτος, τὰ συνολικὰ ρευστὰ διαθέσιμα τῆς οἰκονομίας. Συγχρόνως ἤμως ἡγξήθη καὶ ἡ ζήτησις ρευστῶν δι' ἀπόθεμα ἀξίας. Οὕτω δὲν ἐσημειώθησαν ἐκ τούτου ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐνεργοῦ ζήτησεως καὶ τῶν λοιπῶν οἰκονομικῶν μεγεθῶν ἐντὸς τοῦ ἔτους.

Βεβαίως ἡ διακράτησις περισσοτέρων τραπεζογραμμάτων, ἀντὶ καταθέσεων, δημιουργεῖ συνθήκας θυναμένας νὰ ἐπηρεάσουν τὴν εἰς τὸ μέλλον ἀποτελεσματικότητά τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς καὶ τὰς πιστωτικὰς ἐξελίξεις γενικώτερον. Ἡ σημειωθείσα συνεπῶς ἐντὸς τοῦ 1967 αὐξήσις τῆς ρευστότητος τῆς οἰκονομίας, τόσον ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς ταχείας ἀνάδοδος τοῦ συνόλου τῶν ρευστῶν στοιχείων ὅσον καὶ τῆς μετακινήσεως ἀπὸ καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια, δὲν παύει νὰ ἔχῃ σημασίαν διὰ τὰς μελλοντικὰς οἰκονομικὰς ἐξελίξεις. ἔστω καὶ ἐὰν εἰς τὸ παρὸν στάδιον ἐξουδετεροῦται ἀπὸ ἀντίστοιχον ἄνδρον τῆς ζήτησεως ρευστῶν. Τοῦτο ἰσχύει κατὰ μείζονα λόγον ἐφ' ὅσον ἡ ἐντὸς τοῦ 1967 αὐξήσις τῆς ζήτησεως ρευστότητος συνδέεται μὲ ἐκτάκτους παράγοντας ὡς καὶ μὲ χαλάρωσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὗται εἶναι λίαν πιθανόν νὰ σημειωθῇ ἐπάνοδος τῆς ζήτησεως ρευστῶν εἰς χαμηλότερα ἐπίπεδα, μὲ αὐξητικὰς ἐκ τούτου ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐνεργοῦ ζήτησεως. Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω αὐξήσις τῆς ρευστότητος τῆς οἰκονομίας διευκολύνουσα τὴν ἔξοδον αὐτῆς ἀπὸ τὴν χαλάρωσιν, ὑπῆρξεν ἐξελίξις εὐνοηθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀσκηθείσης νομισματικῆς πολιτικῆς. Εἶναι εὐνόητον ἤμως ὅτι ἡ ταχεῖα αὐξήσις τῶν ρευστῶν διαθεσίμων τῆς οἰκονομίας δημιουργεῖ παραλλήλως τὴν ἀνάγκην ἐπιρρημένης ἐπαγρυπνήσεως πρὸς ἔγκαιρον ἀντιμετώπισιν ἀνεπιθυμητῶν τυχόν ἐξελίξεων, ἰδιαιτέρως ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀναθαρρύνσεως τῆς ζήτησεως.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν : Αἱ ἐντὸς τῆς πρώτης περιόδου τοῦ 1968 ἐξελίξεις τῶν νομισματικῶν μεγεθῶν ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ οἰκονομία ἐπανέρχεται μὲ ταχὺν ρυθμὸν εἰς τὰς προηγουμένας προσημῆσεις τῆς μεταξύ καταθέσεων καὶ τραπεζογραμμάτων. Τοῦτο καίτοι, ὡς προελέχθη, δὲν ἀποτελεῖ οὐσιαστικὴν μεταβολὴν εἰς τὴν ρευστότητα τῆς οἰκονομίας, ἐπιβεβαιώνει τὴν προσωρινότητά τοῦ ἐπηρεασμοῦ τῆς ψυχολογίας ἐκ τῶν ἐκτάκτων γεγονότων τοῦ 1967 καὶ συνεπῶς

τὴν σταθερότητα τοῦ κλίματος ἐμπιστοσύνης ἐντὸς τοῦ ὁποίου κινεῖται πλέον ἢ εἰκοναίμα.

Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρονται ἐν προκειμένῳ τὰ ἀκόλουθα :

α) Ἡ κυκλοφορία τραπεζογραμματίων ἐσημείωσεν ἐντὸς τοῦ πρώτου τριμήνου τοῦ τρέχοντος ἔτους μείωσιν κατὰ 3.378 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 2.066 ἑκατ. δρχ. καὶ 1.857 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ τριμήνου τῶν ἐτῶν 1967 καὶ 1966 ἀντιστοίχως.

β) Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν προσωρινῶν στοιχείων αἱ καταθέσεις ἰδιωτῶν ὑψίσθησαν ἐντὸς τοῦ τριμήνου Ἰανουαρίου - Μαρτίου 1968 κατὰ 3.316 ἑκατ. δρχ. ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 2.165 ἑκατ. δρχ. καὶ 836 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τῆς αὐτῆς περιόδου τῶν ἐτῶν 1967 καὶ 1966 ἀντιστοίχως.

Τρίτον : Ἡ ἐντὸς τοῦ 1967 σταθεροποίησις τῶν τιμῶν καὶ ἡ βελτίωσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν συνεβάδισαν, ὡς ἐλέγχθη ἤδη, μὲ παράλληλον αὐξήσιν τῆς ζήτησεως ρευστῶν ὑπὸ τῆς οἰκονομίας, ἥτοι μὲ ταχύτεραν ἐν σχέσει πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν περίοδον αὐξήσιν τοῦ συνόλου τῶν εἰς χρηματικὰς ἀξίας διακρατουμένων ὑπὸ τοῦ κοινου ἀποταμιεύσεων. Ἡ αὐξήσις αὕτη συνδέεται δεδαιώς μὲ τὴν σημειωθείσαν τάσιν χαλαρώσεως τῶν ἐπενδύσεων καὶ τῆς δραστηριότητος γενικώτερον, συγχρόνως ὅμως ἀντανακλᾷ τὰς συνθήκας ᾗξημένης ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινου πρὸς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα. Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρεται ὅτι : ἡ σχέσις τῆς μεταβολῆς τῶν ρευστῶν διαθεσίμων τῆς οἰκονομίας (τραπεζογραμματίων, καταθέσεων καὶ χρυσῶν λιρῶν) πρὸς τὸ διαθέσιμον ἰδιωτικὸν εἰσόδημα ἐσημείωσε σημαντικὴν αὐξήσιν ἐντὸς τοῦ 1967, ἥτοι ἀνῆλθεν εἰς 6,40% ἔναντι 4,90% τὸ 1966. Ἡ αὕτη σχέσις ἐσημείωσε ταχέειαν πτώσιν κατὰ τὴν θετίαν 1964 - 1966, ἐντὸς τῆς ποίας εὗρισκοντο ἐν ἐξελίξει πληθωρικαὶ πιέσεις. Ὅστιν, ἀπὸ 7,30% τὸ 1963 κατῆλθεν εἰς 6,75% τὸ 1964, 5,40% τὸ 1965 καὶ 4,90% τὸ 1966. Ἀντιθέτως, κατὰ τὴν περίοδον 1961 - 1963, ὅτε ἐπεκράτουν συνθήκαι νομισματικῆς σταθερότητος, ἡ αὕτη σχέσις ἐσημείωσεν ἄνοδον ἀπὸ 4,10% τὸ 1961, εἰς 6,40% τὸ 1962 καὶ 7,30% τὸ 1963.

Τέταρτον : Ἐτέραν σημαντικὴν ἐκδήλωσιν ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ νόμισμα ἀποτελεῖ ἡ ὑπερπροσφορά ὑπὸ τοῦ κοινου σημαντικῶν ποσοτήτων χρυσῶν λιρῶν πρὸς πώλησιν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος. Διὰ τῆς ἐπανεισροῆς τῶν χρυσῶν λιρῶν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἐπιτυγχάνεται ἀναπλήρωσις τοῦ συναλλάγματος τὸ ὁποῖον διετεῖται ἐκ τοῦ ἐπισήμου συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος τῆς χώρας διὰ τὴν ἀγορὰν χρυσῶν λιρῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατὰ τὰ ἔτη τῆς ᾗξημένης ζήτησεως λιρῶν ὑπὸ τοῦ κοινου. Ἰδιαιτέραν σημασίαν ἔχει τὸ γεγονός ὅτι αἱ κατὰ τὸ 1967 ὑπερπωλήσεις λιρῶν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἔλαβον χώραν παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας διαταραχὰς τῆς ψυχολογίας τοῦ κοινου ἐκ τῶν προαναφερθέντων ἐκτάκτων γεγονότων. Τυγχάνει δὲ γνωστὸν ὅτι εἰς προηγουμένας περιπτώσεις διαταραχῶν τῆς ψυχρ-

λογίας εκ γεγονότων μικρότερης έντάσεως, έν συγκρίσει προς τὰ λαδόντα χώ-
ραν έντός του 1967, ή Τράπεζα τής Ελλάδος ήτο ήναγκασμένη νά πωλή μεγά-
λης ποσότητας χρυσών λιρών προς διατήρησιν τής νομισματικής ισορροπίας.
Βεβαίως ή από του τέλους του έτους 1965 άλλαγή εις τό σύστημα άγοραπω-
λησίας χρυσών λιρών είχεν ήδη έπιφέρει σημαντικώς μεταβολάς εις τήν έν
προκειμένην συμπεριφοράν τών άποταμιευτών. Δέν πρέπει έν τούτοις νά λησμο-
νηται ότι τό 1967 ήτο τό πρώτον έτος πραγματικής δοκιμασίας του συστήμα-
τος, δεδομένου ότι έντός του 1966 δέν έσημειώθησαν ιδιαιτέρως σοβαρά γεγο-
νότα διαταραχτικά τής ψυχολογίας του κοινού. Είς τήν άποτελεσματικότητα
του νέου συστήματος, υπό συνθήκας ηύξημένης πίεσεως, άναμφισβήτητος όπληρ-
ξεν ή συμβολή του έντός του 1967 έπικρατήσαντος κλίματος έμπιστοσύνης.

Π έ μ π ο ν : Μείζονα, τέλος, εκδήλωσιν τής ένισχυμένης έμπιστοσύνης
προς τό νόμισμα και τήν έφαρμοσμένην οικονομικήν πολιτικήν άποτελεί ή ση-
μειωθείσα τελευταίως άνθρσις εις τήν κεφαλαιαγοράν. Έντός του 1967 έκ-
αλύφθησαν εις δημοσίαν έγγραφήν δύο μεγάλα όμολογιακά δάνεια συνολικού
όφους 2.500 έκ.τ. όρχ., έναντι συνολικών όμολογιακών εκδόσεων 2.200 έκ.τ.
του 1966 και 800 έκ.τ. του 1965. Κύριον όμως χαρακτηριστικόν τών εξέλι-
ξεων έντός του 1967 τυγχάνει τό ότι διά πρώτην φοράν μεταπολεμικώς όμολο-
γιακόν δάνειον τής τάξεως τών 1.500 έκ.τ. όρχ. υπερεκαλύφθη εις τήν πε-
ρίοδον τών προεγγραφών άποκλειστικώς δι' ιδιωτικών κεφαλαίων και όη μέ
αξιόλογον σημετοχήν κεφαλαίων είσυχθέντων εκ του έξωτερικού. Τούτο άπο-
τελεί πρόσθετον άπόδειξιν τής ηύξημένης έμπιστοσύνης προς τήν άρχαμήν τό-
σον εις τό έσωτερικόν όσον και εις τό έξωτερικόν.

Έξ άλλου, ό κύκλος συναλλαγών εις τό Χρηματιστήριον Αθηνών και αΐ
τιμαί των μετοχικών τίτλων, έσημείωσαν ταχυτέραν και συνεχή άνοδον έντός
του 1967, μετά από σειράν έτών στασιμότητας ή και καθοδικής κινήσεως.

3. Τό πενταετές πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξεως 1968 και ή έντός του 1967 άσκηθείσα άναπτυξιακή πολιτική.

Έντός του δευτέρου εξαμήνου του 1967 ήρξάτο και συνεπληρώθη ή έπε-
ξεργασία του προγράμματος οικονομικής ανάπτυξεως, τό όποϊον καλύπτει τήν
περίαν 1968 - 1972.

Αί βασικώτεραι επιδιώξεις του προγράμματος είναι αί ακόλουθοι :

- α) Η πραγματοποίησης μέσου ρυθμού οικονομικής ανάπτυξεως 7,5 - 8,5%
έτησίως, μέ παράλληλον διατήρησιν συνθηκών νομισματικής σταθερότητας.
- β) Έκσυγχρονισμός τής οικονομίας και αύξησις τής παραγωγικότητας αύ-
της.
- γ) Δημιουργία 350.000 περίπου νέων εύκαιριών άπασχολήσεως.

δ) Βελτίωσις τῆς διανομῆς τοῦ εἰσοδήματος ὡς καὶ ἐπέκτασις, με ταυτό-
χρονον ἐκσυγχρονισμόν, τῶν παρεχομένων ὑπὸ τοῦ Κράτους ὑπηρεσιῶν εἰς τὸ
κοινωνικὸν σύνολον.

Αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται τὸ πρόγραμμα καὶ ἐκ τῶν
ὁποίων διαπνέεται ἡ ἀσκηθεῖσα ἐντὸς τοῦ 1967 οἰκονομικὴ πολιτικὴ δύνανται
νὰ συναφισθοῦν ὡς ἀκολούθως :

Π ρ ῶ τ ο ν : Βασικὸς φορεὺς τῆς διαδικασίας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως θεω-
ρεῖται ἡ ἰδιωτικὴ ἐπιχειρηματικὴ πρωτοβουλία, ἀναπτυσσομένη ἐντὸς κλίματος
ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ με κύριον κίνητρον τὸ κέρδος. Πρὸς τοῦτο τὸ πρόγραμμα
ἐπιδιώκει τὴν δημιουργίαν τοῦ καταλλήλου ἐπιχειρηματικοῦ κλίματος, διὰ τῆς
ὑποδείξεως τῶν ἀναγκαίων θεσμολογικῶν καὶ ὀργανωτικῶν μέτρων ὡς καὶ
διὰ τῆς καθιέρωσως ἀποτελεσματικῶν κινήτρων. Διὰ τῶν προτεινομένων ἐν
τῇ προγράμματι μέτρων ἐπιδιώκεται ἡ ἐνθάρρυνσις τῶν ἐπιχειρηματικῶν πρω-
τοβουλιῶν καὶ ἡ κατεύθυνσις αὐτῶν πρὸς τοὺς ὑπὸ τοῦ προγράμματος καθο-
ριζομένους στόχους. Χαρακτηριστικὸν τοῦ ὅλου προγράμματος ἀποτελεῖ ἡ
πρότασις συγκεκριμένων μέτρων διὰ τῶν ὁποίων ἐπιδιώκεται ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς
οἰκονομίας ἀπὸ ὑπερβολικοῦ ἐλέγχου καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν δυνάμεων τοῦ
ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ρυθμιστικοῦ ρόλου τῶν τιμῶν εἰς
τὴν κατανομήν τῶν παραγωγικῶν μέσων οἰκονομίας.

Ὁ ρόλος τοῦ Κράτους καὶ τῶν λοιπῶν φορέων κρατικῆς πολιτικῆς περιορί-
ζεται κατὰ τὸ πρόγραμμα αὐστηρῶς εἰς τὴν παροχὴν ὑπηρεσιῶν οἰκονομικῆς
καὶ κοινωνικῆς ὑποδομῆς, πρὸς ὑποδομήθην τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρηματικῆς
δραστηριότητος. Ἀνακάληψις ἐπιχειρηματικῶν πρωτοβουλιῶν ὑπὸ κρατικῶν
φορέων θὰ περιορισθῇ αὐστηρῶς εἰς περιπτώσεις διὰ τὰς ὁποίας ἀναμφισδητή-
τως ἐλλείπει τὸ ἰδιωτικὸν ἐνδιαφέρον, ἔστω καὶ καταλλήλως ἐνισχυόμενον ὑπὸ
τοῦ Κράτους. Καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ὅμως τῆς ὑπὸ κρατικῶν φορέων ἀνα-
λήψεως ἐπιχειρηματικῶν πρωτοβουλιῶν, ἡ ὅλη ὀργάνωσις προβλέπεται νὰ στη-
ριχθῇ εἰς τὰ ἰδιωτικοοικονομικά κριτήρια τῆς ἀποδοτικότητος καὶ διεθνοῦς
ἀνταγωνιστικότητος.

Ὁ ρόλος τῶν ὁποίων ἐπιφυλάσσει τὸ πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως
εἰς τὴν ἰδιωτικὴν ἐπιχειρηματικὴν πρωτοβουλίαν δημιουργεῖ δι' αὐτὴν ἐπηυξη-
μένας ὑποχρεώσεις, αἱ ὁποῖαι τονίζονται περαιτέρω ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ
Κράτος ἀνέλαβεν ἤδη τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ρόλου τὸν ὁποῖον ἀνέθεσεν εἰς ἑαυτὸ.
Κατόπιν τούτου ὁ βαθμὸς ἀνταποκρίσεως τῶν ἐπιχειρηματιῶν εἰς τὰς παρεχο-
μένας εἰς αὐτοὺς νέας εὐκαιρίας θὰ προσδιορίσῃ τελικῶς τὴν ἔκτασιν τῆς
πραγματοποιήσεως τῶν στόχων τοῦ προγράμματος καὶ θὰ ἀποτελέσῃ καὶ τὸ
μέτρον τῆς ἱκανότητος τῶν ἰδιωτικῶν φορέων νὰ διαδραματίσουν τὸν ρόλον
διὰ τὸν ὁποῖον τὸ πρόγραμμα τοὺς προορίζει.

Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρεται ὅτι τὸ Κράτος ἤρχισεν ἤδη καὶ πρὸ ἀκρόμην.

της τελικής εξαγγελίας του προγράμματος να λαμβάνη μέτρα διαπνεόμενα από την βασικήν περί φορέων ανάπτυξεως γραμμήν του. Οδτω, έντός του 1967 ελήφθησαν τὰ ακόλουθα σημαντικά μέτρα οικονομικής πολιτικής :

α) Ἐπὶ ληθε ριζική μεταβολή εἰς τὸ σύστημα προστασίας τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος, συνισταμένη εἰς τὸν ἀποχωρισμὸν τῆς στηρίξεως τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ τὸν μηχανισμόν τῶν τιμῶν. Ἡ ἐνίσχυσις τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος ἤρχισε πλέον νὰ λαμβάνη τὴν μορφήν ἀπ' εὐθείας εἰσοδηματικῶν χορηγήσεων. ἐνῷ αἱ τιμαὶ τῶν προϊόντων προσαρμόζονται βαθμιαίως εἰς τὰ ὑπὸ τῆς προσφοράς καὶ ζήτησεως προσδιοριζόμενα ἐπίπεδα. Ἡ παρέμβασις τοῦ Κράτους εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν τιμῶν ἤρχισε νὰ γίνεται ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς στηρίξεως μιᾶς ἐλαχίστης τιμῆς. Διὰ τῆς τιμῆς παρεμβάσεως τὸ Κράτος, ἐνῷ προστατεύει ἀποτελεσματικῶς τοὺς παραγωγούς, οὐδόλως παρεμποδίζει τὴν ἐλευθέραν ἐμπορίαν τοῦ προϊόντος καὶ τὰς ἐντὸς ὁρίων διακυμάνσεις τῶν τιμῶν, πρὸς προσαρμογὴν των εἰς τὰς μεταβολὰς τῆς σχετικῆς ζήτησεως.

Διὰ τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀλλαγῶν εἰς τὸν μηχανισμόν προστασίας τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος ἀνεξωγογήθη ἐντὸς τοῦ 1967 τὸ σιτημπόριον καὶ τὸ σταφιδεμπόριον, ἐπετεύχθη δὲ μέχρις ἐνὸς βαθμοῦ ἡ ὀργανικὴ σύνδεσις τῆς παραγωγῆς τῶν σχετικῶν προϊόντων μὲ τὸν μηχανισμόν τῶν τιμῶν. Πέραν τούτου, ἡ ἐν προκειμένῳ ἀλλαγὴ, χωρὶς νὰ περιορίσῃ τὴν προστασίαν τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος, ἐμείωσε σημαντικῶς τὰς μέσφ τῆς κρατικῆς συγκεντρώσεως διακινουμένης ποσότητος σίτου καὶ οὕτω ὠδήγησεν εἰς μείωσιν τῶν δαπανῶν διακινήσεως καὶ τοῦ σχετικοῦ ἐλλείμματος τοῦ Δημοσίου. Παράλληλως ἐξητφαλίσθησαν προϋποθέσεις μειώσεως τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου καὶ βελτιώσεως τῶν προσφερομένων ποικιλιῶν αὐτοῦ.

Τὸ διὰστημα τὸ ὅποιον διέρρευσε ἀπὸ τῆς καθιερώσεως τοῦ νέου συστήματος προστασίας τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος εἶναι πολὺ βραχὺ διὰ νὰ ἐκδηλωθοῦν ὅλαι αἱ εὐνοϊκαὶ ἐπιδράσεις του ἐπὶ τῆς οἰκονομίας. Ἐξ ἄλλου, ἡ πλήρης ἐκμετάλλευσις τῶν δυνατοτήτων τὰς ὁποίας παρέχει τὸ νέον σύστημα ἀπαιτεῖ τὴν λήψιν συμπληρωματικῶν μέτρων ἀναφερομένων τόσο ἐν εἰς τὰς τιμὰς παρεμβάσεως καὶ τὰς ἐπιδοτήσεις ὅσον καὶ εἰς τὴν παροχὴν τεχνικῆς βοήθειας διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῆς ἐνδεικνυμένης ἀναδιαρθρώσεως τῶν καλλιεργειῶν.

β) Καθιερώθησαν σημαντικὰ κίνητρα δι' ἀνάπτυξιν τῆς κεφαλαιαγορᾶς. (Ὡς τὸ διὰ τοῦ περί ἀναπτύξεως τῆς κεφαλαιαγορᾶς Α.Ν. 148) 4.10.67 εἰσῆχθη ἀναλογικὴ φορολογία τοῦ ἐκ μετοχῶν εἰσοδήματος, παρακρατούμενη εἰς τὴν πηγὴν, καὶ παρεσχέθη πλήρης φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ διὰ τὸ ἐκ μετοχῶν εἰσοδήμα τῶν μικρῶν καὶ μέσων ἀποταμιευτῶν. Διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου ἤρθησαν ἐπίσης ὠρισμένα φορολογικὰ ἀντικίνητρα διὰ τὴν ἐκδοσιν καὶ κυκλοφορίαν χρηματιστηριακῶν τίτλων. Τέλος προεβλήθη ἡ καλυτέρα ὀργάνωσις τοῦ Χρη-

ματιστηρίου Ἀξιών καὶ ἡ ἀποτελεσματικωτέρα προστασία τῆς μειοψηφίας τῶν μετόχων τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν, διὰ τῆς ἰδρύσεως παρὰ τῷ Ἰπουργεῖῳ Συντονισμοῦ Ἐπιτροπῆς Κεφαλαιαγορᾶς. Διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐπίσης νόμου ἐθεομοθετήθησαν νέα: μορφαὶ τίτλων καὶ προεβλήθη ἡ ὀργάνωσις νέων θεσμῶν συγκεντρώσεως τῆς λαϊκῆς ἀποταμιεύσεως διὰ τὴν ἐπένδυσίν της εἰς χρηματιστηριακὰς ἀξίας. Τέλος, ἐπετράπη ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῆς ἀξίας τῶν παγίων περιουσιακῶν στοιχείων τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν, παρασχεθεῖσιν πρὸς τοῦτο καὶ σχετικῶν φορολογικῶν διευκολύνσεων. Ἡ παρασχεθεῖσα εὐχέρεια διευκολύνει τὴν ἐμφάνισιν πραγματικῆς εἰκόνης εἰς τοὺς ἰσολογισμοὺς καὶ τὴν δημιουργίαν μεγαλύτερων παραγωγικῶν μονάδων διὰ συγχωνεύσεων ἢ ἐξαγορῶν.

Διὰ τῶν περὶ κεφαλαιαγορᾶς μέτρων, τὰ ὅποια ἐκάλυψαν ἕνα σημαντικὸν κενὸν εἰς τὴν ἀναπτυξιακὴν μας νομοθεσίαν, δημιουργοῦνται ἰσχυρὰ κίνητρα διὰ τοποθετήσεις ἀποταμιεύσεων εἰς χρηματιστηριακοὺς τίτλους. Παρέχεται οὕτω εἰς τὰς δυναμικὰς ἐπιχειρήσεις ἡ δυνατότης ἀντλήσεως μακροπροθέσμων κεφαλαίων ὑπὸ εὐνοϊκοῦ δρους καὶ συγχρόνως διευκολύνεται ἡ εὐρυτέρα κατανομή τῆς ἰδιοκτησίας τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων.

γ) Διὰ τοῦ Α.Ν. 147) 4.10.67 περὶ βιομηχανικῶν κινήτρων παρεσχέθη ἡ δυνατότης ἐπιδοτήσεως τοῦ τόκου τῶν μακροπροθέσμων δανείων δι' ἐπενδύσεις εἰς τὴν βιομηχανίαν, μέχρι 4% ἐτησίως ἐπὶ τοῦ ἐκάστοτε ὕψους τοῦ δανείου, καὶ καθιερώθη τὸ ἀφορολόγητον τῶν κερδῶν τὰ ὅποια ἐπενδύονται εἰς βιομηχανικὰς ἐγκαταστάσεις. Ἐπίσης πρὸς τὴν ἐξυμνησμένην σημαντικῶς τὰ ποσοστὰ ἀποσβέσεων τῶν βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων.

δ) Ἡ κατάργησις τῶν κλειστῶν ἐπαγγελμάτων τῶν ἀρτεργατῶν καὶ μυλεργατῶν ὡς ἐπίσης καὶ ἡ σημαντικὴ χαλάρωσις εἰς τοὺς περιορισμοὺς ἐτέρων ἐπαγγελμάτων ὑπῆρξαν ἀποφασιστικὰ βήματα, ἐντὸς τοῦ δευτέρου ἑξαμήνου τοῦ 1967, πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ τῆς καταργήσεως τῶν ἀνασχετικῶν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως προνομίων.

Δεύτερον: Βασικὴν ἀρχὴν τοῦ νέου προγράμματος ἀποτελεῖ ἡ ἀποψις ὅτι ἡ ἐξασφάλισις σταθερῶς ὑψηλοῦ ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως προϋποθέτει τὴν ἐξυγίανσιν τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν καὶ τὴν ἐπὶ ὀρθολογικῶν βάσεων ὀργάνωσιν τοῦ κρατικοῦ προγράμματος ἐπενδύσεων οἰκονομικῆς ὑποδομῆς ὡς ἐπίσης καὶ τὴν εὐρυτέραν χρησιμοποίησιν τῆς φορολογικῆς πολιτικῆς ὡς ὀργάνου τῆς πολιτικῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Τὰ, πρὸς τὰς ἀνωτέρω κατευθύνσεις, ληφθέντα ἐντὸς τοῦ 1967 μέτρα συνοφίζονται ὡς ἀκολούθως :

α) Ἐλήφθησαν μέτρα δραστικῆς περιστολῆς τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, αἱ ὅποιοι δὲν ἐξυπηρετοῦν ὑψηλῆς προτεραιότητος ἐθνικοὺς, οἰκονομικοὺς ἢ κοινωνικοὺς σκοποὺς. Διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν ἐξοικονομοῦνται πόροι πρὸς χρηματοδότησιν ἐνὸς

εuryτέρου προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Τα περιθώρια τμηιακής αποδόσεως της νέας πολιτικής του 1967 ήσαν περιορισμένα λόγω των ανεπιλημμένων υποχρεώσεων από του προηγούμενου έτους. Η εφαρμοσθείσα όμως πολιτική περισυλλογής και δημοσιονομικής τάξεως, εκδήλωσιν της οποίας αποτελεί και ή, εν αντιθέσει προς το παρελθόν, κατάθεσις και κύρωσις του προϋπολογισμού πρό της έναρξεως του οικονομικού έτους, αναμένεται να αποδώση τους πλήρεις καρπούς της εις τας επομένους χρήσεις.

β) Διεκανονίσθησαν τα έλλείμματα του Δημοσίου εκ της διαχειρίσεως αγροτικών προϊόντων παρελθουσών έσοδειών, διά της μετατροπής προκαταβολών της Τραπεζής της Ελλάδος προς το Δημόσιον εις τοκοχρεολυτικά δάνεια συνολικού ύψους 2.600 εκατ. δρχ., ή εξυπηρέτησις των οποίων αρχίζει από του τρέχοντος έτους. Διά της ρυθμίσεως ταύτης επιτυγχάνεται ή άμεσος έναρξις τακτοποιήσεως εκ πόρων του κρατικού προϋπολογισμού των εκκρεμοτήτων του παρελθόντος.

γ) Έλαβε χώραν ριζική αναδιοργάνωσις του μηχανισμού των δημοσίων επενδύσεων προς τον σκοπόν της εξυγιάνσεως και αύξησεως της παραγωγικότητος του όλου προγράμματος έργων ύποδομής. (Ότω, επανεξητάσθη το σύνολον των εν εκτελέσει έργων και επελέγησαν προς συνέχισιν τὰ πλέον παραγωγικά εξ αυτών. Συγχρόνως έγινοντο προσπάθεια καλύτερας οργανώσεως της εκτελέσεως των έργων και έμειώθησαν σημαντικώς αι διοικητικαί δαπάναι του προγράμματος κρατικών επενδύσεων. Διά των μέτρων αυτών ετέθησαν αι βάσεις αντιμετωπίσεως μιᾶς καταστάσεως ήτις έμείωνε την παραγωγικότητα του όλου προγράμματος δημοσίων επενδύσεων επί μακράν σειράν ετών. Η παράλληλος έναρξις πλείονων έργων, πολλά των οποίων ήσαν χρησιμάντου κοινωνικής παραγωγικότητος, καθυστέρει ούσιωδώς την περάτωσιν των πράγματι παραγωγικών έργων.

Η καλύτερα αξιοποίησις των διαθέσιμων πόρων διά της ιεραρχήσεως των υπό εκτέλεσιν έργων με κριτήριον τας επιδιώξεις του προγράμματος αναπτύξεως και ή διεύρυνσις του συνολικού μεγέθους των κρατικών επενδύσεων διά της εξοικονομήσεως πόρων εκ του τακτικού προϋπολογισμού, αναμένεται να συμβάλουν αποφασιστικώς εις την επιτάχυνσιν της διαδικασίας οικονομικής αναπτύξεως της χώρας. Λόγω της μεγάλης σημασίας την οποίαν έχει ή εγκαίρος εκτελέσις των έργων ύποδομής διά την πραγματοποίησιν των στόχων του προγράμματος, είναι ανάγκη όπως καταβληθῇ πάσα προσπάθεια προς περαιτέρω πίστευσιν της διαδικασίας εκτελέσεως των δημοσίων έργων, λαμβανομένων των αναγκαίων νομοθετικών και διοικητικών μέτρων προς άρσιν των γραφειοκρατικών διατυπώσεων. Η όργάνωσις ενός πλέον αποτελεσματικού και ευελίχτου μηχανισμού εκτελέσεως έργων δημοσίων επενδύσεων αποτελεί, επίσης, προϋπόθεσιν διά την πραγματοποίησιν και του άλλου σημαντικού στόχου του

προγράμματος συνισταμένου εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων ὡς ὄργάνου ἀντικυκλικῆς πολιτικῆς.

δ) Ἡ νέα δημοσιονομικὴ πολιτικὴ περιλαμβάνει ἐπίσης προσπάθειαν σταδιακῆς προσαρμογῆς τῆς φορολογικῆς πολιτικῆς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς πολιτικῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς φορολογικῆς δικαιοσύνης. Οὕτω, ἐλήφθησαν δραστικὰ μέτρα πατάξεως τῆς φοροδιαφυγῆς, παραλλήλως πρὸς σημαντικὴν μείωσιν τῶν συντελεστῶν τῆς ἀμέσου φορολογίας καὶ ἐπέκτασιν τῶν φορολογικῶν κινήτρων διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἐν τῇ προσπάθειᾳ τῆς δικαιοτέρας κατανομῆς τῶν φορολογικῶν βαρῶν κατηργήθησαν φορολογικαὶ ἀπαλλαγαὶ μὴ δικαιολογούμεναι ἐξ οἰκονομικῶν ἢ κοινωνικῶν λόγων. Οὕτω προβλέπεται ἱκανοποιητικὴ αὐξήσις τῶν ἐσόδων ἐκ τῆς ἀμέσου φορολογίας, παραλλήλως πρὸς σημαντικὴν μείωσιν τοῦ φορολογικοῦ βάρους τῶν εἰληκρινῶς δηλούντων τὰ εἰσοδήματά των. Ἡ πάταξις ἐξ ἄλλου τῆς φοροδιαφυγῆς ἐνισχύει τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν οἰκονομικῶν κινήτρων.

Τ ρ ί τ ο ν : Ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ ξένου κεφαλαίου καὶ ἐπιχειρηματικότητος εἰς τὴν διαδικασίαν ἀναπτύξεως ἀποτελεῖ κατὰ τὸ πρόγραμμα βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν στόχων του. Ἡ πείρα τῶν τελευταίων ἐτῶν ἔχει καταδείξει τὴν μεγάλην σημασίαν τοῦ ξένου κεφαλαίου διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Ἡ σημασία αὕτη προκύπτει ὄχι μόνον λόγῳ τῆς συμβολῆς τῶν ξένων κεφαλαίων εἰς τὴν ἐξισορρόπησιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, τὸ ὁποῖον ὡς γνωστὸν πιέζεται ἰδιαίτερως κατὰ τὸ στάδιον τῆς ταχείας αὐξήσεως τοῦ κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ εἰσοδος εἰς τὴν χώραν ξένου ἐπιχειρηματικοῦ κεφαλαίου συμβάλλει εἰς τὴν κάλυψιν τῆς ὑφισταμένης στενότητος ἐπιχειρηματικῶν φορέων. Ἐπὶ πλέον, ἡ ἐγκατάστασις ἐν Ἑλλάδι ξένων ἐπιχειρηματιῶν διευκολύνει τὸν ἐμπορικὸν σύνδεσμον τῆς χώρας μας μὲ τὴν ἀλλοδαπὴν, ἐνῷ συγχρόνως συμβάλλει εἰς τὴν ὑπὸ ἐλλειψῶν ἐπιχειρήσεων πρόσκτησιν τῆς ξένης ἐξειληγμένης τεχνολογίας. Ἡ ἑλλειψὶς συνεποῦς πολιτικῆς προσελκύσεως ξένων κεφαλαίων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑπῆρξεν, ὡς ἀνεπτύχθη προηγουμένως, μία ἀπὸ τὰς κυρίας αἰτίας τῆς σιμειωθείσης στασιμότητος εἰς τὰς βιομηχανικὰς ἐπενδύσεις καὶ τῆς ἐπιβραδύνσεως τοῦ ρυθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης τῆς χώρας.

Ἐν ὅψει ὅλων τῶν ἀνωτέρω ἡ Κυβέρνησις διεδήλωσεν ἐπισήμως τὴν πρόθεσιν τῆς ὅπως ἐξασφαλίσῃ εἰς τὸ ξένον κεφάλαιον ἀποτελεσματικὴν προστασίαν καὶ εὐνοϊκὸν κλίμα δι' ἐπενδύσεις εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔλαβε δὲ μέτρα πρὸς ἀπλούστευσιν τῆς διαδικασίας ἐγκρίσεως εἰσαγωγῆς κεφαλαίων. Ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς πολιτικῆς ταύτης παρεσχέθη ἐπίσης διευκόλυνσις εἰς ξένας ἐταιρίας ὅπως ἐγκαταστήσουν γραφεῖα των ἐν Ἑλλάδι. Ἡδὴ, παρ' ὅλον ὅτι ὁ διαδραμῶν ἀπὸ τῆς λήψεως τῶν σχετικῶν μέτρων χρόνος ὑπῆρξε περιορισμένος,

σημαντικός αριθμός ξένων εταιριών έκαμε χρήση της παρασχεθείσης εύχερείας. Σημειωτέον ότι ή εγκατάστασις ξένων εταιριών έν Ελλάδα, εκτός των άμέσων συναλλαγματικών ώφελειών τās όποιās συνεπάγεται, διευρύνει τούς όεσμούς της οίκονομίας μας μέ τó έξωτερικό και διευκολύνει τās συνεργασίας και επί έτέρων τομέων.

Τ έ τ α ρ τ ο ν : Έτέραν, τέλος, θεμελιώδη άρχήν του προγράμματος άπέτέλεσεν ή ανάγκη έξασφαλίσεως άποτελεσματικού μηχανισμού έκτελέσεώς του. Ούτω, περιελήφθη είς τó πρόγραμμα πλήρης κατάλογος συγκεχυμένων θεσμολογικών και όργανωτικών μέτρων. Διά της λήψεως των μέτρων τούτων θά ολοκληρωθή τó υπό του προγράμματος επιδιωκόμενον κατάλληλον πλαίσιον διά τήν ανάπτυξιν της ιδιωτικής επιχειρηματικής δραστηριότητος πρός τās επιθυμητάς κατευθύνσεις. Συγχρόνως τó πρόγραμμα ύποδεικνύει τά άριμόδια διά τήν λήψιν των σχετικών μέτρων κρατικά όργανα.

Τó όλον σύστημα του μηχανισμού έφαρμογής του προγράμματος συνεπληρώθη διά της συστάσεως παρά τῷ Έπουργείῳ Συντονισμού Κεντρικής Έπιτροπής Προγράμματος Οίκονομικής Άναπτύξεως είς ήν άνετέθη ή παρακολούθησις της έφαρμογής του. Έργον της Έπιτροπής ταύτης είναι ό συντονισμός των σχετικών μέ τήν έφαρμογήν του προγράμματος ένεργειών των επί μέρους κρατικών όργάνων. Είς τήν αὐτήν Έπιτροπήν άνετέθη επίσης ή συστηματική έπεξεργασία των προτεινόμενων υπό του προγράμματος μέτρων πολιτικής, ούτως ώστε νά λαμβάνουν ταύτα τήν μορφήν νομοθετικών ή διοικητικών πράξεων. Συναφής πρός τήν επιδιώξιν ταύτην ύπῆρξε πρόσφατος άπόφασις του κ. Έπουργού Συντονισμού διά της όποιās άπαντα τά νομοσχέδια οίκονομικού περιεχομένου τίθενται ύπ' όψιν του Προέδρου της Κεντρικής Έπιτροπής Προγράμματος. Διά της ρυθμίσεως ταύτης επιδιώκεται ή όργανική σύνδεσις και συνεπεία των είσαγομένων νέων ρυθμίσεων πρός τās επιδιώξεις του Προγράμματος Οίκονομικής Άναπτύξεως. Τέλος, έργον της Κεντρικής Έπιτροπής Προγράμματος είναι ή συστηματική προσαρμογή αὐτοῦ πρός τās μεταβάλλομένας συνθήκας ως και ό συντονισμός των περιφερειακών προγραμμάτων πρός τó Έθνικόν Πρόγραμμα Άναπτύξεως.

Μεταξύ των κυρίων έργων τά όποια άνετέθησαν είς τήν Κεντρικήν Έπιτροπήν Προγράμματος περιλαμβάνεται και ή μελέτη του χρηματοδοτικού συστήματος της χώρας, πρός τόν σκοπόν της καλύτερας όργανώσεως και άπλουστεύσεως της όλης λειτουργίας αὐτοῦ. Η Κεντρική Έπιτροπή συνέστησεν Έποεπιτροπήν εκ μελών της είς ήν άνέθεσε τήν κατευθύνσιν της όλης μελέτης. Λόγω του βασικού ρόλου τόν όποϊόν καλείται νά παίξῃ τó τραπεζικόν σύστημα είς τήν διαδικασίαν της οίκονομικής ανάπτυξεως της χώρας, άλλα και του συνθέτου χαρακτήρος τόν όποϊόν παρουσιάζουν τά σχετικά μέ τήν έργάνωσιν της χρηματοδοτήσεως προβλήματα, άνετέθη είς τήν Έποεπιτροπήν έπις πρός της

ὑποβολῆς τῶν τελικῶν τῆς εἰσηγήσεων καλέσῃ καὶ ἀκούσῃ τὰς ἐν προκειμένῳ ἀπόψεις τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κόσμου καὶ ἄλλων εἰδικῶν περὶ τὸ θέμα προσώπων. Ἐξ ἄλλου ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς δόκιμην τὸ ἐπιστημονικόν τῆς ἐπιτελεῖον, τὸ ὅποιον θὰ διεξαγάγῃ εἰδικωτέρας μελέτας τῶν ἐπὶ μέρους τμημάτων τοῦ χρηματοδοτικοῦ μηχανισμοῦ. Κατόπιν ὅλων τῶν ἀνωτέρω εἶναι εὐλογον νὰ ἀναμείνεται: ὅτι μετὰ τὴν δολιχόρῳσιν τῆς σχετικῆς μελέτης καὶ τὴν μετουσίωσιν τῶν πορισμάτων αὐτῆς εἰς συγκεκριμένα μέτρα, θὰ προκύψῃ ἐπαύξησης τῆς συμβολῆς τοῦ τραπεζικοῦ μηχανισμοῦ εἰς τὴν διαδικασίαν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας.

Τέλος, θὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ καθιέρωσις, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἐνὸς πλήρους συστήματος ἐφαρμογῆς συγκεκριμένου προγράμματος - πλαισίου, ἐκτὸς τοῦ κυρίου σκοποῦ τὸν ὅποιον ἐπιτελεῖ, εἶναι φυσικὸν νὰ ἔχῃ εὐνοϊκὰς ἐπιπτώσεις καὶ ἐπὶ τῆς ταχύτητος ἐπηρεαζοῦ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐπιχειρηματικῶν φορέων, δεδομένου ὅτι ἐπιτρέπει τὸν ἐν ὄψει τῶν προτεινομένων ρυθμίσεων προγραμματισμὸν τῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος καὶ πρὸ τῆς λήψεως τῶν σχετικῶν μέτρων.

III. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τὸ πρῶτον ἐξάμηνον τοῦ 1967 ὑπῆρξε διὰ τὰς πλείστας εὐρωπαϊκὰς χώρας καὶ τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν περίοδος χαλαρᾶς ἐξελίξεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ἡ ὁποία ἀπετέλει συνέχειαν ἐκδηλωθείσης ἤδη τάσεως κατὰ τοὺς προηγούμενους μῆνας. Ἀπὸ τοῦ θέρους 1967 τὴν τάσιν αὐτὴν ἀρχίζει νὰ διαδέχεται θαυμαία ἐπικράτησις συνθηρῶν ἀναζωογονήσεως, ἰδιαιτέρως εἰς τὰς οἰκονομίας ὅπου ἡ κάμψις ὑπῆρξε πλέον σαφής. Μέχρι τέλους τοῦ ἔτους ἐκδηλοῦται προσδευτικῶς γενικωτέρα οἰκονομικὴ ἀνάκαμψις, ἡ ὁποία δύνανται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπαρχὴ εἰσόδου τῆς διεθνοῦς οἰκονομίας εἰς νέαν φάσιν οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης.

1. Ἐξελίξεις εἰς τὴν Οἰκονομικὴν δραστηριότητα.

Τὸ μέσον ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ πραγματικοῦ ἀκαθαρίστου ἐγχωρίου προϊόντος εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς οἰκονομίας (μέλη τοῦ Ο.Ο.Σ.Α.) κατὰ τὸ 1967 δὲν φαίνεται νὰ ὑπερέβῃ τὸ 2%, ἔναντι 3,2% τοῦ 1966.

Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος κατὰ τὸ 1967 ὑπῆρξεν ἐλαφρῶς ὑψηλότερον (2,5%) ἢ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ κάτω τοῦ ἡμίσεος τοῦ πραγματοποιηθέντος κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος (5,8%). Ἐὰν δὲ ληφθῇ τὸ σύνολον τῶν χωρῶν τοῦ Ο.Ο.Σ.Α., τὸ μέσον ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος τῶν φθάνει τὸ

34% λόγω του ύψηλου ρυθμού άνοδου της ιαπωνικής οικονομίας, ό όποιος αντι-στοιχεί είς ποσοστόν 12,5%.

Τήν πρώτην περίοδον του 1967 έχαρακτήρισαν, ως γενικωτέρα τάσις είς τήν διεθνή οικονομίαν, συνθήκαι στασιμότητος της βιομηχανικής παραγωγής, αποτελμάτως είς τόν τομέα των παραγωγικών επενδύσεων, κάμψις του ρυθμού αύξησεως της έσωτερικής ζήτησεως και των εισαγωγών και άνοδος του ποσοστού άνεργίας.

Η προσοδευτική ανάκαμψις της οικονομικής δραστηριότητος έντός του δευτέρου εξαμήνου του 1967 υπήρξε περίπου γενική, ακολουθούσα γοργότερον ή βραδύτερον ρυθμόν κατά χώρας και κατά τομείς δραστηριότητος. Η συνέχισις της πραγματοποιήσεως θελιώνσεων έντός του τρέχοντος έτους είναι μία ένδειξις σταθερότητος της μεταστροφής της τάσεως. Άλλ' ή διεθνή οικονομία διανύει άκόμ, στάδιον μεταβατικών. Η από των μέσων του 1967 άνοδος σημειούται κυρίως είς τήν ιδιωτικήν κατανάλωσιν, τόν σχηματισμόν αποθεμάτων και τās κρατικές επενδύσεις. Η βιομηχανική επίσης παραγωγή παρουσίασεν έλαφράν αύξησιν. Η προώθησις όμως των ιδιωτικών παραγωγικών επενδύσεων ακολουθεί πολύ βραδύτερον ρυθμόν και ή προοπτική διά ουσιώδη επιτάχυνσίν των έντός του 1968 είναι άβεβαία, δεδομένου του άρκετά ύψηλου ποσοστού της θημουργηθείσης άργούσης παραγωγικής ικανότητος είς τās μεγάλας οικονομίας κατά τήν διάρκειαν του 1967.

2. Γενικαί κατευθύνσεις της Οικονομικής Πολιτικής.

Η χαλάρωσις του ρυθμού άνοδου της οικονομικής δραστηριότητος είς τήν διεθνή οικονομίαν κατά τό 1967, και είδικώς τά έκδηλωθέντα έντονώτερα συμπτώματα κάμψεως κατά τό πρώτον ήμισυ του έτους, αποτέλεσαν είς σημαντικόν μέτρον τό έπακόλουθον άσκηθείσης πολιτικής είς τās μεγάλας βιομηχανικάς χώρας κατά τό προηγούμενον έτος, ή όποία σημειωτέον επηρέασε και τās εξελίξεις είς τās μικροτέρας χώρας. Η πολιτική πλείστων χωρών συνέπεσεν είς τήν επιδίωξιν έφαρμογής περιοριστικών μέτρων είς τόν νομισματικόν και πιστωτικόν τομέα ως και φορολογικής φύσεως ρυθμίσεων πρός συγκράτησιν ή άποσόδησιν των πληθωρικών τάσεων αί όποια διεγράφοντο τόσον εκ πιέσεων της ζήτησεως — ίδια της επενδυτικής — όσον και εκ της άνοδικής πορείας των εργατικών μισθών. Τά ληφθέντα μέτρα άπεσχόπουν κυρίως είς τήν μονιμωτέραν έξασφάλισιν των προϋποθέσεων διά τήν σταθεράν ανάπτυξιν των οικείων οικονομιών, ή δέ απόφασις της έφαρμογής των έστηρίχθη είς τήν πείραν των εξελίξεων της περιόδου 1960 - 1966.

Άπό των πρώτων μηνών του 1967 ή τάσις της πολιτικής άντεστράφη. Οί νομισματικοί και πιστωτικοί περιορισμοί ήρχισαν νά χαλαρούνται ένφ συγχρόνως ήρξατο εφαρμζομένη πολιτική τονώσεως της ζήτησεως, κυρίως μέσω

τοῦ δημοσιονομικοῦ τομέως. Αἱ πλείους τῶν χωρῶν ἀπέδωσαν ἐπίσης ἰδιαιτέρας σημασίας εἰς τὴν προώθησιν τῆς οἰκοδομικῆς δραστηριότητος.

Ἐντὸς τοῦ δευτέρου ἑξαμήνου τοῦ 1967, καθ' ὅσον ἐβελτιοῦτο ἡ κατάστασις, διάφοροι χώροι, ὅπως ἡ Γαλλία καὶ ἡ Γερμανία, ἤρχισαν ἐφαρμόζουσαι καὶ μέτρα δημοσιονομικῆς κυρίως φύσεως, μὲ μακροχρονιωτέρας διέψεις σταθεροποιήσεως τῶν οἰκονομιῶν των. Ἐξ ἄλλου, ἡ Μεγάλη Βρεταννία κατὰ τὸ προηγηθὲν τῆς ὑποτιμῆσεως διάστημα εἶχεν ἐπαναφέρει νομισματικὰ καὶ πιστωτικὰ περιοριστικὰ μέτρα, αἱ δὲ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι ἤρχισαν ἀσχοῦσαι πλεον συγκεκρατημένην νομισματικὴν πολιτικὴν.

3. Διεθνεῖς συναλλαγαι καὶ προβλήματα διεθνούς ἰσορροπίας.

Ἡ ἐπιβράδυνσις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἐπηρέασε καὶ τὸ διεθνὲς ἐμπόριον τόσο ἀπὸ ἀπόψεως ὄγκου καὶ ἀξίας ὥστε καὶ, ἐν τινι μέτρῳ, ἀπὸ ἀπόψεως κατανομῆς του μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν. Εἰς παγκόσμιον κλίμακα τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ διεθνούς ἐμπορίου ἐντὸς τοῦ 1967 (5% περίπου) μόλις ἔφθασε τὸ ἥμισυ τοῦ πραγματοποιηθέντος κατὰ τὸ 1966. Ἀνάλογα περίπου ἰσχύουν καὶ διὰ τὰς διεθνεῖς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς τοῦ συνόλου τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν τοῦ κόσμου. Ἀκόμη δὲ χαμηλότερος, συγκριτικῶς μὲ τὸ προηγηθὲν ἔτος, ὑπῆρξεν ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης.

Εἰς τὰς εὐρωπαϊκάς χώρας καὶ τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, εὐθὺς μετὰ τοὺς πρῶτους μῆνας τοῦ ἔτους 1967, παράλληλον πρὸς τὴν στασιμότητα τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς φαινόμενον ἀπετέλεσεν ὁ χαλαρώτερος ρυθμὸς ἀνάδου τῶν εἰσαγωγῶν, ὁ ὁποῖος δὲν φαίνεται νὰ ἀνεξωγογήθη μέχρι τέλους τοῦ ἔτους, παρὰ τὴν βελτίωσιν τὴν ὁποίαν ἐσημείωσεν ἐν τῷ μεταξύ ἡ βιομηχανικὴ δραστηριότης. Κύριον αἷτιον τούτου ἦτο ἡ ὑφισταμένη ἀργόσσα παραγωγικὴ ἱκανότης τῆς βιομηχανίας ἡ ὁποία ἀντανεκλᾶτο εἰς μειωμένην ζήτησιν δι' εἰσαγωγὰς. Εἰδικώτερον, ἡ Δυτικὴ Γερμανία καὶ ὠρισμένοι ἀπὸ τὰς μικρότερας βιομηχανικὰς χώρας παρουσίασαν πτώσιν τῶν εἰσαγωγῶν των.

Ἰδιαιτέρως αἰσθητὸν ἀντίκτυπον εἶχεν ἡ στασιμότης τῶν εἰσαγωγῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἀπὸ τὰς περιοχὰς παραγωγῆς πρωτογενῶν προϊόντων. Ἐξ ἄλλου, ἐπὶ σημαντικοῦ μέρους τῶν εἰσαγωγῶν τούτων ἐπέδρασαν πτωτικῶς τὰ γεγονότα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τῶν ὁποίων αἱ συνέπειαι ἐντὸς τοῦ δευτέρου ἑξαμήνου — ὑψηλότερον κόστος εἰσαγωγῆς τῶν πετρελαιοειδῶν, ὑψηλότεροι ναῦλοι — συνέβαλλον εἰς τὴν ἔννοδον τῆς κατὰ μονάδα ἀξίας τῶν σχετικῶν εἰσαγωγῶν.

Ἀντιστοίχως καὶ αἱ ἐξαγωγαι τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἡκολούθησαν ἐν τῷ συνόλῳ των βραδύτερον ρυθμὸν, κυρίως κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον τοῦ 1967. Ὁ ἐτήσιος ρυθμὸς αὐξήσεώς των ὑπῆρξεν ἐν

τούτοις ύψηλότερος από τόν αντίστοιχον τών εισαγωγών (6,5% έναντι 5% αντίστοιχως βάσει εκτιμήσεων). Αί εξαγωγαι όμως τής Εύρώπης και τής Βορείου-Αμερικής προς τās ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένες χώρας παρουσίασαν ούσιώδη αύξησιν χάρις εις τήν ὅποιαν, ἐν συνδυασμῷ πρός τήν μείωσιν τών ἐξ αὐτῶν εισαγωγῶν, ἐπραγματοποιήθη ούσιώδης ἐμπορικόν πλεόνασμα ἐναντι τών χωρῶν τούτων.

Αί διαφοραι τās ὁποίας παρουσίασαν αἱ μεγάλαι βιομηχανικαί οἰκονομίαι ὡς πρός τήν ἔκτασιν τών συμπτωμάτων χαλαρότητος και τήν κατά τομείς δραστηριότητος ἐκδήλωσιν αὐτῶν, ἐπηρέασαν τήν σύνθεσιν τοῦ ἐξωτερικοῦ των ἐμπορίου. Ἀνάλογον ἐπίδρασιν εἶχε και ὁ γενικώτερος ἀνέκλυτος τῶν ἐπικρατησῶν εἰς τās βιομηχανικάς χώρας συνθηκῶν ἐπὶ τῆς διεθνοῦς οἰκονομίας και εἰδικώτερον ἐπὶ τῶν χωρῶν πρωτογενοῦς παραγωγῆς.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λόγων τὰ ἐμπορικά ἰσοζύγια διαφόρων χωρῶν ἐμφανίζουν ούσιώδεις μεταβολάς κατά τὸ 1967. Οὕτω, ἐντὸς τῆς ὁμάδος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ἡ Γαλλία και ἡ Ἰταλία ἐσημείωσαν ἐμπορικόν ἔλλειμμα μεγαλύτερον τοῦ προηγουμένου ἔτους, ἐνῷ ἡ Γερμανία ἠῤῥξησε τὸ πλεόνασμά της ἐντὸς τοῦ 1967 εἰς 4,4 δισεκ. δολλ. ἐναντι 2,1 τοῦ 1966. Αἱ χώραι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος παρουσίασαν συνολικῶς πλεόνασμα τοῦ ἐμπορικοῦ των ἰσοζυγίου ἐντὸς τοῦ 1967 ἐξ 1,2 δισεκ. δολλ. ἐναντι ἔλλειμματος ἐξ 1 δισεκ. δολλ. κατά τὸ 1966. Ἡ Μεγάλη Βρεταννία, ἡ ὁποία κατά τὸ δεύτερον ἐξάμηνον τοῦ 1966 και τοὺς ἀρχικοὺς μῆνας τοῦ 1967 εἶχε πραγματοποιήσει περίσσειμα εἰς τὸ ἐμπορικόν της ἰσοζύγιον, ἀφανίζει μετὰ ταῦτα ἔλλειμμα τὸ ὅποιον διωγκώθη σημαντικῶς κατά τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ ἔτους, μέ τελικόν ἔλλειμμα ἐκ 3,3 δισεκ. δολλ. Τέλος, αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι κατέληξαν ἐντὸς τοῦ 1967 εἰς περίσσειμα τοῦ ἐμπορικοῦ των ἰσοζυγίου (2,5 δισεκ. δολλ.) ἐλαφρῶς χαμηλότερον ἐκείνου τοῦ προηγουμένου ἔτους.

IV. Ἡ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

1. Παραγωγή και ἐθνικόν εἰσόδημα.

Ἡ οἰκονομική δραστηριότης ἐκινήθη ἀνοδικῶς και κατά τὸ 1967. Κατὰ προσωρινὰς ἐκτιμήσεις τῆς Διευθύνσεως Ἐθνικῶν Λογαριασμῶν τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ, τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικόν εἰσόδημα εἰς σταθεράς τιμὰς ἠῤῥξήθη ἐντὸς τοῦ 1967 κατά ποσοστὴν ἐγγίζον τὸ 4%, εἰς τρεχούσας δὲ τιμὰς κατά 6,5% περίπου. Οἱ ρυθμοὶ οὗτοι εἶναι χαμηλότεροι τῶν ἀντιστοίχων τοῦ προηγουμένου ἔτους (7,0% και 10,1% ἀντιστοίχως). Ὡς ἐτονίσθη εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς παρούσης ἐκθέσεως, ἡ ἐντὸς τοῦ 1967 ἐπιδράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τοῦ εἰσοδήματος ἦτο ἐν πολλοῖς συνέπεια τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τās ὁποίας ἐπραγματοποιήθησαν οἱ ὑψηλοὶ ρυθμοὶ κατά τήν παρελθούσαν τετραετίαν και

επομένως αναπότρεπτος διά μέσων βραχυχρονίου πολιτικής. Λαμβανομένων δέ υπ' ἑφιν καὶ τῶν ἰσχυρῶν κλονισμῶν τοὺς ὁποίους ὑπέστη ἡ οἰκονομία κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο λόγῳ ἐκτάκτων γεγονότων, ὡς ὁ πόλεμος τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ἡ ὀξυτάτη κρίσις τοῦ Κυπριακοῦ καὶ ἄλλα, ὁ ρυθμὸς τῆς ἀνάδου αὐτῆς δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρκούντως ἱκανοποιητικὸς. Ἀξιζει νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ ρυθμὸς οὗτος εἶναι σαφῶς ὑψηλότερος τοῦ πραγματοποιηθέντος ἐντὸς τοῦ 1967 εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα ἐν συνόλῳ καὶ εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας τῆς λοιπῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὸ 1967 ὁ ἀγροτικὸς τομέας συνέβαλε κατὰ 23,6%, ὁ τομέας τῆς δευτερογενοῦς παραγωγῆς κατὰ 18,5%, ὁ δὲ τομέας τῶν ὑπηρεσιῶν ἐκάλυψε τὸ ὑπόλοιπον 57,9%.

Ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος ἐσημείωσεν ἐπιτάχυνσιν ἀνελθὼν εἰς 4,1% ἔναντι 2,1% καὶ 2,6% τῶν ἐτῶν 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἀνάδου προήλθεν ἐκ τῆς ἡρῆμένης ἐσοδείας τῶν ἐλαιοκομικῶν, τῶν κτηνοτροφικῶν, (ἰδιαιτέρως τῆς κριθῆς καὶ τῆς μηδικῆς) καὶ τοῦ καπνοῦ. Εἰς μικροτέραν ἔκτασιν συνέβαλεν ἡ αὐξήσις τῆς παραγωγῆς βαμβακος, νωπῶν ὀπωρῶν καὶ ξηρῶν καρπῶν. Ἀντιθέτως, μειωτικῶς ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος ἐπέδρασεν ἡ πτώσις τῆς παραγωγῆς σίτου, σουλτανίνας καὶ ἐσπεριδοειδῶν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι κατὰ τὸ 1967 ἐσημειώθη ἐλαφρὰ βελτίωσις τῆς διαθρῶσεως τῶν καλλιεργειῶν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐπεκτάσεως τῆς παραγωγῆς ἐξαγωγίμων προϊόντων ἢ ὑποκαταστάτων εἰσαγόμενων ἀγροτικῶν προϊόντων (κυρίως κτηνοτροφῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων).

Ἀναλυτικῶς, αἱ κατὰ κυρίας καλλιεργείας ἐξελίξεις ἐντὸς τοῦ 1967 ἔχουν ὡς ἀκολούθως : Ἡ παραγωγή σίτου, συμφώνως πρὸς τὰς ἐκτιμήσεις τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ἀνῆλθεν εἰς 1.850 χιλ. τόννους περίπου (ἔναντι 1.960 χιλ. τόννων τὸ 1966 καὶ 1.990 χιλ. τόννων τὸ 1965), σημειωθείσης οὕτω μειώσεως κατὰ 6% ἔναντι τοῦ προηγούμενου ἔτους, ὑφειλομένης ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸν κατὰ 815 χιλ. στρέμματα περίπου περιορισμὸν τῶν διὰ σίτου καλλιεργουμένων ἐκτάσεων. Τὸ σύνολον σχεδὸν τῆς ἀποδευαμειθείσης ἐκτάσεως διετέθη εἰς τὴν καλλιέργειαν κριθῆς, τῆς ὁποίας ἡ παραγωγή ἡρῆθη καὶ πάλιν οὐσιωδῶς (839 χιλ. τόννοι ἔναντι 638 χιλ. τόννων τοῦ 1966 καὶ 411,5 χιλ. τόννων τοῦ 1965). Ἡ ἐπὶ διαιτίαν ἔντονος ἐπέκτασις τῆς καλλιεργείας κριθῆς καὶ ἡ προσέγγισις τῆς παραγωγῆς εἰς ἐπίπεδα περίξ τῶν 850 χιλιάδων τόννων, δὲν ἀποκλείεται νὰ δημιουργήσῃ, τοῦλάχιστον βραχυχρονίως, προβλήματα διαθέσεως καὶ τοῦ προϊόντος τούτου. Αἱ δυνα-ότητες ἀπορροφήσεως κριθῆς ὑπὸ τῆς ἐγχωρίου κτηνοτροφίας δὲν φαίνεται νὰ διευρύνωνται εἰς ἀνάλογον πρὸς τὴν παραγωγήν ἔκτασιν, ὑπὸ τὸν παρατηρούμενον βραδὺν ρυθμὸν ὑποκαταστάσεως ἀραβοσίτου διὰ κριθῆς. Οὕτω, ἐντὸς τοῦ 1965 συνεκεντρώθησαν

ὕπο τῆς Κ.Γ.Δ.Ε.Π. 148 χιλ. τόννοι κρυθῆς, κατὰ τὸ 1967 δὲ ἡ συγκέντρωσις ἀνῆλθεν εἰς 266 χιλ. τόννους, μέρος τῶν ὁποίων προορίζεται δι' ἐξαγωγὴν.

Βελτίωσιν τῆς διαρθρώσεως τῶν καλλιιεργειῶν ἀποτελεῖ καὶ ἡ σημαντικὴ ἐπέκτασις τῆς παραγωγῆς μηδικῆς (+13,3%) καὶ βάμβακος (+11,2%) καίτοι ἡ σημειωθεῖσα ἀνοδος ὑπῆρξε μικροτέρα τῆς ἀντιστοίχου τοῦ προηγούμενου ἔτους. Ἡ ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς τῶν προϊόντων αὐτῶν ὥς καὶ τοῦ ἀραβοσίτου, ὑποδηλοῖ ὅτι τὰ περιθώρια ὑποκαταστάσεως τούτων εἰς ἄλλας καλλιιεργείας μέσῳ τοῦ συστήματος τῶν τιμῶν ἢ μέσῳ ἀπ' εὐθείας εἰσοδηματικῶν παροχῶν προσδιορίζονται κυρίως ἐκ τῆς πραγματοποιουμένης ἐπεκτάσεως τῶν ἀρδευομένων ἐδαφῶν.

Τὸ 1967 ἦτο ἔτος ὑῤῥημένης ἐλαιοκαμικῆς παραγωγῆς. Οὕτω, συμφώνως πρὸς τὰς ἐκτιμήσεις τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ἡ παραγωγή ἐλαιολάδου, παρὰ τὰς σημαντικὰς ζημίας ἐκ τῶν καιρικῶν συνθηκῶν, ἀναιμνεται ὅτι θὰ ἀνέλθῃ τελικῶς εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 195 χιλ. τόννων περίπου. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος (ἔτος χαμηλῆς ἐσοδείας) ἡ παραγωγή διετηρήθη εἰς ὕψηλὰ ἐπίπεδα. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη εἶναι χαρακτηριστικὴ τῆς πραγματοποιηθεῖσης προόδου εἰς τὴν παραγωγὴν ἐλαιοκαμικῶν προϊόντων, ὀφειλομένης κυρίως εἰς τὰ λαμβανόμενα μέτρα καταπολεμήσεως τῶν ἀσθενειῶν. Συνεπεία τῶν μέτρων τούτων ἡ ἐτησίᾳ παραγωγή ἐλαιολάδου — ἀν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὁ μέσος ὅρος διετίας — σημειοῖ οὐσιώδη ἀνοδὸν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, προσεγγίζουσα ἤδη τὸ ἐπίπεδον τῶν 200 χιλ. τόννων, τὸ ὁποῖον ἐκτιμᾶται ὅτι ὑπερβαίνει τὰς ἐγχωρίους ἀνάγκας καταναλώσεως κατὰ 40 χιλ. τόννους τουλάχιστον. Ἐκ τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς εὐνοϊκὰς προοπτικὰς τῆς διεθνοῦς ζητήσεως, δύναται νὰ συναχθῇ τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ἐλαιόλαδον δύναται νὰ καταστῇ ἐν ἐκ τῶν κυρίων ἐξαγωγίμων ἀγροτικῶν προϊόντων τῆς χώρας.

Οὐσιώδης αὐξησις ἐσημειώθη καὶ εἰς τὴν παραγωγὴν καπνοῦ, τόσον τοῦ προοριζομένου δι' ἐξαγωγὴν ὥσον καὶ τοῦ ἐγχωρίου καταναλώσεως. Ἡ αὐξησις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν σημειωθεῖσαν μικρὰν ἐπέκτασιν τῶν καλλιεργουμένων ἐδαφῶν (1967 : 1.250 χιλ. στρέμμ., 1966 : 1.230 χιλ. στρέμμ.) κυρίως ἡμῶς εἰς τὴν αὐξησιν τῶν στρεμματικῶν ἀποδόσεων (+11,3%). Ὡς εἶναι φανερόν, τὸ πρόβλημα τῆς προσαρμογῆς τῆς παραγωγῆς καπνοῦ, τόσον ἀπὸ πλευρᾶς ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ποιότητος, πρὸς τὰς ἐξελίξεις τῆς διεθνοῦς καὶ ἐσωτερικῆς ζητήσεως ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται.

Οὐσιώδης μείωσις τῆς παραγωγῆς σουλτανίνης ἐσημειώθη ἐντὸς τοῦ 1967 (50,5 χιλ. τόννοι ἔναντι 86 χιλ. τόννων τὸ 1966) λόγῳ τῶν ἐξαιρετικῶς δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν αἱ ὁποῖαι ἐπεκράτησαν κατὰ τὴν περίοδον τῆς συγκομιδῆς. Ἡ παραγωγή κορινθιακῆς σταφίδος διετηρήθη σχεδὸν ἀμετάβλητος (88,6 χιλ. τόννοι ἔναντι 91,2 χιλ. τὸ 1966). Τέλος σημαντικὴ αὐξησις

ἐσημειώθη εἰς τὴν παραγωγὴν γωπῶν ὀπωρῶν (+12,7%), ἐνῶ ἡ ἐσοδεία ἐσπεριδοειδῶν ἐκτιμᾶται ὅτι θὰ ὑπολειφθῇ οὐσιωδῶς τῆς λείαν ὑψηλῆς ἐσοδείας τοῦ 1966, λόγῳ κυρίως τῶν σοβαρῶν ζημιῶν τὰς ὁποίας ὑπέστη προσπάτως ἡ παραγωγὴ ἐκ τῶν δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν.

Ἡ κτηνοτροφικὴ παραγωγὴ ἐκτιμᾶται ὅτι ἡῤῥξήθη κατὰ 5,7% περίπου ἔναντι 4,5% καὶ 5,6% τοῦ 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Δεδομένου ὅτι ἡ ἐκτιμωμένη αὐξήσις τῆς κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς ὑπερέβη τὸν ρυθμὸν ἀνάδοις τῆς σχετικῆς ζήτησεως, προκύπτει ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς εἰς τὴν συνολικὴν κατανάλωσιν διηυρύνθη σημαντικῶς.

Ὡς ἐλέχθη ἤδη, ἐντὸς τοῦ 1967 ἔλαβε χώραν ριζικὴ μεταβολὴ τοῦ συστήματος προστασίας τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος διὰ τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῆς στηριξέως τοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ τὸν μηχανισμὸν τῶν τιμῶν καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου διὰ τὰ κύρια γεωργικὰ προϊόντα, ἡ ἐμπορία τῶν ὁποίων ἠλέγχετο μέχρι τοῦδε ὀλικῶς ἢ μερικῶς ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Βασικὸς σκοπὸς τῆς νέας αὐτῆς ρυθμίσεως ἦτο ἡ, παραλλήλως πρὸς τὴν διατήρησιν τῆς προστασίας τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος ἀποκατάστασις τῆς λειτουργίας τοῦ ἐλευθέρου μηχανισμοῦ τῶν τιμῶν, μέσῳ τοῦ ὁποίου θὰ παρείχοντο ἐνδείξεις διὰ τὴν προσαρμογὴν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς πρὸς τὰς ἐξελίξεις εἰς τὴν ἐγχώριον καὶ διεθνὴ ζήτησιν. Τὸ νέον σύστημα προστασίας ἀφορᾷ εἰς τὸν σίτον, τὰς σταφίδας καὶ τὸν καπνόν.

Διὰ τὸν σίτον ἐθεωρήθησαν τὰ ἑξῆς μέτρα : Π ρ ὠ τ ο ν, ὠρίσθη ἐνιαία «τιμὴ παρεμβάσεως» δι' ὅλας τὰς κατηγορίας τῶν σιτοκαλλιεργητῶν εἰς τὴν τιμὴν 2,60 δρχ. κατὰ κιλὸν διὰ τὸν μαλακὸν σίτον καὶ 3,40 δρχ. διὰ τὸν σκληρόν, δηλαδὴ εἰς ἐπίπεδα ἀντιστοιχοῦντα περίπου πρὸς τὰς διαμορφωθείσας τιμὰς σιτηρῶν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα. Ἡ ἐνιαία τιμὴ ὑποκατέστησε τὸ προγενέστερον πολύπλοκον σύστημα διαφορικῶν τιμῶν τὸ ὁποῖον κατέληγεν εἰς ἡῤῥξημένας κρατικὰς συγκεντρώσεις, διόγκωσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ Δημοσίου, λαθράλειαν καὶ τέλος εἰς παραμερισμὸν τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου. Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, καθωρίσθη ἐνδεικτικὴ τιμὴ, κατὰ 0,30 δρχ. ὑψηλοτέρα τῆς τιμῆς παρεμβάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ πωλῇται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ὁ ἐκ τῆς κρατικῆς συγκεντρώσεως σίτος. Οὕτω δημιουργεῖται κίνητρον διὰ τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον πρὸς ἀπ' εὐθείας ἀγορὰς σίτου ἀπὸ τοῦς παραγωγοῦς καὶ καθορίζονται εὐλόγα ὅρια δι' ἑξῆς ἐμπορικῆς διακινήσεως τοῦ προϊόντος. Τ ρ ῖ τ ο ν, εἰς τοῦς μικροὺς σιτοκαλλιεργητὰς (8 - 40 στρεμμάτων) ἐχορηγήθη ἀπ' εὐθείας ἐνίσχυσις ἐκ 40 δρχ. κατὰ στρέμμα, καὶ τ έ τ α ρ ο ν, διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς λειτουργίας τοῦ κυκλώματος σίτος - ἄλευρα - ἄρτος κατεργρήθησαν τὰ κλειστὰ ἐπαγγέλματα τῶν ἀλευροποιῶν καὶ ἄρτοποιῶν.

Συνεπεία, κυρίως, τῶν ἀνωτέρω μέτρων τὸ ὕψος τῆς κρατικῆς συγκεντρώσεως σίτου ἐντὸς τοῦ 1967 ἐμειώθη κατὰ 50% ἔναντι τοῦ 1966, προβλέπεται

δὲ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἔτι μεγαλυτέρα μείωσις τῆς συμμετοχῆς τῆς κρατικῆς συγκεντρώσεως εἰς τὴν διακίνησιν τοῦ προϊόντος. Τὴ ἔλλειμμα τοῦ Δημοσίου ἐκτιμᾶται ὅτι θὰ εἶναι μικρότερον λόγῳ κυρίως τῆς μέσῃ τῆς κρατικῆς συγκεντρώσεως διακινήσεως μικροτέρας ποσότητος οἴτου. Αἱ ἀκαθάριστοι εἰσπράξεις τῶν σιτοκαλλιεργητῶν ὑπὸ τὸ νέον σύστημα ὑπολογίζονται ἐλαφρῶς τῷ ξημέναι. Τέλος ἡ χρηματοδότησις τῶν ἀγορῶν οἴτου ἐντὸς τοῦ 1967 ἐπραγματοποιήθη εἰς σημαντικὸν βαθμὸν μέσῃ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν.

Ἡ νέα καπνικὴ πολιτικὴ διὰ τὴν ἐσοδεῖαν 1967 συνίσταται μεταξύ ἄλλων εἰς τὴν λήψιν τῶν ἀκολουθῶν μέτρων : Π ρ ὠ τ ο ν, καθωρίσθησαν τιμαὶ παρεμβάσεως ὑπὸ τοῦ Ἑθνικοῦ Ὁργανισμοῦ Καπνοῦ, κατὰ μέσον ὅρον 15% χαμηλότεραι τῶν ἀντιστοίχων τοῦ παρελθόντος ἔτους. Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, ἐθεσπίσθη ἡ ἀπ' εὐθείας χορήγησις εἰσοδηματικῶν παροχῶν πρὸς κάλυψιν τῆς διαφορᾶς τῶν ἐπιτυγχανομένων τιμῶν κατὰ τὴν τρέχουσαν περίοδον ἔναντι τῶν ἐπιτευχθεισῶν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος. Ἡ μέθοδος, ἐξ ἄλλου, ὑπολογισμοῦ τῆς διαφορᾶς αὐτῆς παρέχει κίνητρον διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος καὶ διὰ τὴν ἐπίτευξιν ὅσον τὸ δυνατόν ὑψηλοτέρων τιμῶν κατὰ τὰς μετὰ τοῦ καπνεμπορίου διαπραγματεύσεις. Τ ρ ί τ ο ν, παρεσχέθη ἐγγύησις τοῦ Δημοσίου περὶ ἀγορᾶς ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ὅλων τῶν ἀδιαθέτων ἀποθεμάτων εἰς χεῖρας τοῦ καπνεμπορίου μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐξαγωγικῆς περιόδου.

Ἡ νέα πολιτικὴ, τέλος, διὰ τὰς σταφίδας περιέλαβε τὰ ἑξῆς : Π ρ ὠ τ ο ν, προσδιωρίσθησαν τιμαὶ παρεμβάσεως εἰς ἐπίπεδα ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ καθορισθέντα εἰς τὴν διεθνή συμφωνίαν περὶ ἐξαγωγικῶν τιμῶν. Αἱ οὕτω προσδιορισθεῖσαι τιμαὶ ἦσαν κατώτεραι τῶν ἀντιστοίχων τῆς προηγούμενης ἐσοδείας, ἡτοι διὰ τὴν σουλτανίαν 7,50 δρχ. κατὰ κίλιν ἔναντι 10,50 δρχ. κατὰ τὸ 1966 καὶ διὰ τὴν κορινθιακὴν 7 δρχ. ἔναντι 9,80 δρχ. κατὰ τὸ 1966. Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, ἔναντι τῶν ἀνωτέρω μειώσεων τῶν τιμῶν ἐχορηγήθησαν εἰς τοὺς παραγωγοὺς εἰσοδηματικαὶ ἐνισχύσεις κυμαινόμεναι ἀναλόγως τῆς ὑπ' αὐτῶν καλλιεργουμένης ἐκτάσεως.

Εἰς τὸν τομέα τῆς δευτερογενοῦς παραγωγῆς ἐσημειώθη ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ ἀνάδου. Αὕτη ἐντοπίζεται κυρίως εἰς τὴν μεταποίησην. Ὁ ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος καταρτιζόμενος δείκτης βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἠῤῥήθη ἐντὸς τοῦ 1967 κατὰ 3,3% ἔναντι 15,4% καὶ 8,0% τῶν ἐτῶν 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Ἡ χαλάρωσις αὕτη ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰ ἀκόλουθα αἷτια : Π ρ ὠ τ ο ν, εἰς τὴν οὐσιώδη πτώσιν τῆς παραγωγῆς τοῦ κλάδου ἐπεξεργασίας φύλλων καπνοῦ, κατ' ἀκολουθίαν τῆς μειωμένης ἐσοδείας τοῦ προϊόντος κατὰ τὸ 1966. Ἀφαιρουμένου τοῦ κλάδου τούτου ἐκ τοῦ γενικοῦ δείκτη βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἡ ποσοστιαία αὔξησις ἀνέρχεται εἰς 5,1%. Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, εἰς τὴν κάμψιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἡ ὁποία ἤρχισεν ἐκδηλουμένη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1966. Ἡ μειωτικὴ ἐπίδρασις ἐξεδηλώθη

αμέσως μὲν εἰς τοὺς ἀπ' εὐθείας συνδεομένους πρὸς τὴν οἰκοδομικὴν δραστηριότητα βιομηχανικοὺς κλάδους (μὴ μεταλλικῶν ὀρυκτῶν, βασικῶν μεταλλουργικῶν, κατασκευῆς μεταλλουργικῶν προϊόντων, ξύλου καὶ ἐπίπλων), εἰς τοὺς ὁποίους ἐσημειώθη σαφὴς ἐπιβράδυνσις ἢ καὶ ἀπόλυτος κάμψις ἐμμέσως δέ, μέσῳ τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς ζήτησεως εἰς τοὺς λοιποὺς κλάδους. Τρίτον, εἰς τὴν σώρευσιν ἀποθεμάτων ἐντὸς τοῦ 1966 εἰς ὥρισμένους κλάδους τῆς μεταποιήσεως καὶ ἰδίως εἰς τὴν κλωστοῦφαντουργίαν. Ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ἀκαθαρστῶν ἐσόδων τοῦ κλάδου τούτου εἰς σταθερὰς τιμὰς μετὰ τὸν ἀντιστοίχον δείκτην ὅγκου παραγωγῆς, προκύπτει ὅτι κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1966 ὑπῆρχον σημαντικὰ ἀδιάθετα ἀποθέματα ἐτοιμῶν κλωστοῦφαντουργικῶν προϊόντων τὰ ὅποια, ὥς ἦτο φυσικόν, ἤσκησαν πίεσιν ἐπὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ 1967. Πέραν τούτου, ἡ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ζήτησις κλωστοῦφαντουργικῶν προϊόντων κατὰ τὸ 1967 παρέμεινε στάσιμος. Τέταρτον, εἰς τὴν συντελεσθεῖσαν ἤδη ἀπὸ τοῦ προηγούμενου ἔτους ὑψηλοῦ βαθμοῦ ἀπασχόλησεως τῶν ἐγκαταστάσεων βιομηχανικῶν κλάδων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπραγματοποιήθησαν τελευταίως μεγάλαι ἐπενδύσεις διὰ κεφαλαιῶν ἐξωτερικοῦ (βασικαὶ μεταλλουργικαί, παραγωγῶν πετρελαίου καὶ ἄνθρακος, ἐλαστικοῦ καὶ χημικῶν προϊόντων). Οἱ σημειωθέντες κατὰ τὸ 1966 θεαματικοὶ ρυθμοὶ ἀνόδου (πέριξ τοῦ 35%) τῆς παραγωγῆς τῶν ἐν λόγω κλάδων δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπαναληφθοῦν, λόγῳ μὴ δημιουργίας νέων τῆς αὐτῆς σημασίας παραγωγικῶν μονάδων. Οὕτω, ἐντὸς τοῦ 1967 οἱ ρυθμοὶ αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς τῶν κλάδων τούτων ὑπῆρξαν μὲν ὑψηλοὶ ἀλλ' οὐσιωδῶς χαμηλότεροι ἐκείνων τοῦ προηγούμενου ἔτους.

Ἡ παραγωγή ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας, συμφώνως πρὸς τὸν σχετικὸν δείκτην τῆς Ε.Σ.Υ.Ε., ἐσημείωσε κατὰ τὸ 1967 αὐξήσιν ἐκ 18,5% ἐναντι 27,5% τοῦ 1966. Τὸ εἰσόδημα, ἐξ ἄλλου, ἐκ κατασκευῶν ἐσημείωσε κατὰ τὸ 1967 αὐξήσιν οὐσιωδῶς μικροτέραν τῆς ἀντιστοίχου τοῦ προηγούμενου ἔτους, συνεπείᾳ τῆς κάμψεως τῆς ἰδιωτικῆς οἰκοδομικῆς δραστηριότητος. Τέλος, μικροτέρα ὑπῆρξε κατὰ τὸ 1967 καὶ ἡ αὐξήσις τοῦ εἰσοδήματος ἐξ ὑπηρεσιῶν (4,4% ἐναντι 7,3% τοῦ 1966).

2. Ἀπασχόλησις - Μετανάστευσις.

Ἐκ τῶν ὑφισταμένων στοιχείων προκύπτουν ἐνδείξεις ὅτι τὸ ὕψος τῆς ἀπασχολήσεως κατὰ τὸ 1967 διετηρήθη εἰς τὸ αὐτὸ ἢ διεμορφώθη ἐνδεχομένως εἰς ἐλαφρῶς ὑψηλότερον ἐπίπεδον, ἐναντι τοῦ παρελθόντος ἔτους. Οὕτω, συμφώνως πρὸς στοιχεῖα τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπασχολουμένων εἰς βιομηχανίας καὶ βιοτεχνίας, μετὰ σύνολον προσωπικοῦ 10 ἀτόμων καὶ ἄνω, ἐμφανίζει κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ 1967 αὐξήσιν κατὰ 0,7%. Τὴν αὐτὴν περίπου αὐξήσιν ἐμφανίζει κατὰ τὸ 10μηνον Ἰανουαρίου - Οκτωβρίου (0,6%) ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπασχολουμένων ἐργατοτεχνιτῶν εἰς

εκατὸν βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις παρακολουθούμενας ὑπὸ τοῦ Ι.Κ.Α. Αὐξήσεις τῆς ἀπασχολήσεως ἐσημειώθη καὶ εἰς τὸν κλάδον τῶν μεταφορῶν. Οὕτω, ὁ μέσος ἀριθμὸς τῶν ἀπασχολουμένων, κατὰ τὸ ἐννεάμηνον Ἰανουαρίου - Σεπτεμβρίου 1967, εἰς τὰ ἀστικά καὶ ὑπεραστικά λεωφορεῖα τῶν Κ.Τ.Ε.Α. ἠϋξήθη κατὰ 4,2%, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπασχολουμένων ἐλλήνων ναυτικῶν εἰς ὑπὸ ἐλληνικὴν σημαίαν πλοῖα, 100 κόρων ὀλικῆς χωρητικότητος καὶ ἄνω, ἠϋξήθη κατὰ τὸ δεκάμηνον Ἰανουαρίου - Αὐγούστου κατὰ 3,1%. Κάμφεις ἀντιθέτως ἐσημειώθη εἰς τὸ ὅψος τῆς ἀπασχολήσεως εἰς τὸν κλάδον οἰκοδομῶν, ὡς τοῦτο προκύπτει ἐκ τῆς σημαντικῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπολύσεων ἔναντι τοῦ ἀντιστοίχου τῶν προσλήψεων τῶν ἀναγγελλθεισῶν εἰς τὰ Γραφεῖα Εὐρέσεως Ἑργασίας. Παράλληλως πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐξελίξεις εἰς τὴν ἀπασχόλησιν, ἐκ τῶν διαθέσιμων στοιχείων προκύπτει ὅτι ἐσημειώθη αὐξήσεις καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παραμενόντων ἀνέργων. Οὕτω, συμφώνως πρὸς στοιχεῖα τῶν Γραφείων Εὐρέσεως Ἑργασίας, κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1967 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγεγραμμένων ἀνέργων ἀνῆλθεν εἰς 91.425 ἔναντι 74.829 ἀτόμων κατὰ τὴν ἀντίστοιχον ἡμερομηνίαν τοῦ παρελθόντος ἔτους. Τοῦτο ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ, τὴν μείωσιν τῆς μεταναστεύσεως καὶ τὴν διεύρυνσιν τοῦ ρεύματος τῆς παλιννοστήσεως.

Ἡ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1966 σημειωθείσα κάμψις τῆς πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν μεταναστεύσεως συνεχίσθη μὲ ἐντονώτερον ρυθμὸν κατὰ τὸ 1967. Παράλληλως ὑφίστανται ἐνδείξεις περὶ ἠϋξημένης παλιννοστήσεως. Οὕτω, ἐντὸς τοῦ 1967 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναχωρησάντων μονίμων μεταναστῶν ἀνῆλθεν εἰς 42.730 ἄτομα ἔναντι 86.896 ἀτόμων τοῦ ἔτους 1966. Ἡ μείωσις αὕτη ἐμφανίζεται ἰδίως εἰς τὸ πρὸς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ρεῦμα μεταναστεύσεως καὶ συνδέεται κυρίως πρὸς τὴν σημειωθείσαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος χαλάρωσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὴν χώραν αὐτήν. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ἐπίσης ὅτι ἐντὸς τοῦ 1967 ἡ συμμετοχὴ τῶν μὴ ἐχόντων ἐπάγγελμα μεταναστῶν ἠϋξήθη.

3. Ἡ συνολικὴ δαπάνη τῆς Οἰκονομίας.

Ἡ ἀκαθάριστος δαπάνη τῆς οἰκονομίας εἰς τρεχούσας τιμὰς, συμφώνως πρὸς προσωρινὰς ἐκτιμήσεις τῆς Διευθύνσεως Ἑθνικῶν Λογαριασμῶν τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ, ἠϋξήθη τὸ 1967 κατὰ 7,2% ἔναντι αὐξήσεως αὐτῆς ἐξ 7,5% καὶ 14,5% κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Ἡ ἐντὸς τοῦ 1967 παρατηρηθεῖσα χαλάρωσις ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν σημειωθείσαν στασιμότητα εἰς τὰς ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου καὶ εἰς τὴν χαλάρωσιν τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς ἰδιωτικῆς καταναλώσεως. Εἰδικώτερον, ἡ συνολικὴ κατανάλωσις ἐκτιμᾶται ὅτι ἠϋξήθη κατὰ 8,7% ἔναντι 9,7% καὶ 12,8% τοῦ 1966 καὶ 1955. Ἡ ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς καταναλώσεως προήλθεν ἐξ ὀλοκλήρου ἐκ τῆς ἰδιωτικῆς καταναλώσεως. Ὡς προκύπτει ἐκ στοιχείων

συγκεντρουμένων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰς λιανικὰς πωλήσεις ἢ πτωτικὴν τάσιν εἰς τὸν ρυθμὸν ἀνόδου τῆς ἰδιωτικῆς καταναλώσεως φαίνεται ὅτι ἀνεκόπη κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ ἔτους. Ἡ δημοσία κατανάλωσις ἐσημείωσεν οὐσιώδη αὐξήσιν ἐντὸς τοῦ 1967 (+23,4% ἔναντι 12,1% κατὰ τὸ 1966), ὀφειλομένη κατὰ σημαντικὸν λόγον εἰς ἡϋξημέναν δαπάναν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐνιαίου μισθολογίου.

Αἱ ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου διετηρήθησαν εἰς τὰ αὐτὰ περίπου ἐπίπεδα τοῦ 1966. Εἰδικώτερον, αἱ μὲν ἰδιωτικαὶ ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου εἰς τρεχούσας τιμὰς ἐκτιμᾶται ὅτι ἐσημείωσαν κάμψιν περίξ τοῦ 6% αἱ δὲ δημόσιαι ἐπενδύσεις ἐμφανίζονται σημαντικῶς ἡϋξημέναι (16% ἔναντι 10,8% καὶ 15,2% τῶν ἐτῶν 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως). Ἡ κάμψις τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων προέρχεται κυρίως ἐκ τῆς ἰδιαίτερας μειωμένης ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος εἰς τὸν τομέα τῶν οἰκοδομῶν, τῆς κάμψεως τῶν ἐπενδύσεων εἰς μεταφορικὰ μέσα καὶ τέλος τῆς στασιμότητος τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν μεταποίησην. Ἀντιθέτως ἐσημειώθη αὐξήσις τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν γεωργίαν. Συνεπεία τῶν ἀνωτέρω ἐξελίξεων ἡ σχέσις ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου πρὸς τὴν ἀκαθάριστον δαπάνην τῆς οἰκονομίας κατὰ τὸ 1967 ἐμειώθη εἰς 20,1% ἔναντι 21,6% τοῦ 1966.

Ἡ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1966 ἀρξαμένη χαλάρωσις εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ οἰκοδομικοῦ τομέως, ἡ ὁποία μετεβλήθη εἰς ἀπόλυτον κάμψιν κατὰ τὸ τελευταῖον τρίμηνον, συνεχίσθη καὶ κατὰ τοὺς ἐπομένους μῆνας. Συγκεκριμένως ὁ ρυθμὸς μεταδιβάσεων διαμερισμάτων ἐνεφάνισε σαφεῖ κάμψιν ἐντὸς τοῦ 1966, ἡ ὁποία τελικῶς ἐνεφανίσθη καὶ εἰς τὰς κατασκευὰς νέων κατοικιῶν. (Ὡς πρὸς τὸ 1966 ἐν σημαντικὸν ἀπόθεμα ἀδιαθέτων διαμερισμάτων ἵσχει πίεσιν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς, ἡ ὁποία τελικῶς ἐξεδηλώθη εἰς τὴν παρατηρηθεῖσαν ἐντὸς τοῦ 1967 οὐσιώδη κάμψιν εἰς τὰς νέας κατασκευὰς, κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν Πρωτευούσης. Ἐν τούτοις, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἐκδιδομένων ἀδειῶν ἀνεγέρσεως νέων οἰκοδομῶν, κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1967 ἀνεκόπη ἡ περαιτέρω χαλάρωσις εἰς τὴν οἰκοδομικὴν δραστηριότητα. Εἰς τοῦτο συνέβαλον τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ληφθέντα ἐνισχυτικὰ τῆς ἀγορᾶς ἀκινήτων μέτρα. Διὰ τῶν μέτρων τούτων : π ρ ῶ τ ο ν, ἡϋξήθη τὸ ὕψος τῶν χορηγούμενων δανείων διὰ τὴν ἀγοράν ἢ κατασκευὴν κατοικιῶν, θ ε ῡ τ ε ρ ο ν, ἐπετράπη διὰ πρώτην φορὰν ἡ τραπεζικὴ δανειοδότησις τῶν οἰκοδομικῶν ἐπιχειρήσεων, τ ρ ί τ ο ν, κατηργήθη ὁ ἐπιβληθεὶς τὸ 1965 φόρος ἐξ 25% ἐπὶ τῆς πραγματοποιουμένης ὑπεραξίας ἐξ οἰκοδομῶν καὶ οἰκοπέδων, τ έ τ α ο ν, κατηργήθη ὁ ἐπιβληθεὶς τὸ 1965 προοδευτικὸς φόρος ἐπὶ τῶν μεταδιβάσεων ἀκινήτων καὶ ἐπανεφέρθη τὸ προϊσχύσαν σύστημα τῆς ἀναλογικῆς φορολογίας, καὶ π έ μ π τ ο ν, διηυρύνθη ἡ χρηματοδότησις ξενοδοχειακῶν καὶ τουριστικῶν ἐπιχειρήσεων. Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι τὰ περὶ τὰ μέσα τοῦ 1967

ληφθέντα μέτρα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀποδώσουν εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν ἐντὸς τοῦ ἰδίου ἔτους, φαίνεται ἐν τούτοις ὅτι ἤσκησαν σημαντικὴν ἐνισχυτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀγορᾶς ἀκινήτων. Οὕτω, ἐνῶ κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον 1967 ἡ ἀξία τῶν μεταβιβασθέντων διμερισμάτων ἦτο ἡῤῥημένη κατὰ 6.8%, κατὰ τὸ δεῦτερον ἐξάμηνον ἐσημειώθη αὐξησις κατὰ 35.8%. Ὡς ἀνεφέρθη καὶ προηγουμένως ἡ ἐπίδρασις ἐκ τῆς ἀναζωογονήσεως τῆς ἀγορᾶς διμερισμάτων ἤρchiσε νὰ ἐκδηλοῦται καὶ εἰς τὰς ἀδείας ἀνεγέρσεως νέων οἰκοδομῶν. Οὕτω, εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ πολεοδομικοῦ γραφείου Ἀθηνῶν, διὰ τὴν ὁποίαν ὑπάρχουν διαθέσιμα στοιχεῖα δι' ὁλόκληρον τὸ 1967, ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἤρchiσε νὰ ἐμφανίζηται ἀνάσχεσις τῆς περαιτέρω κάμψεως τοῦ ὄγκου τῶν νέων κατασκευῶν, ὥς οὗτος προκύπτει ἐκ τῶν ἐκδιδομένων ἀδειῶν ἀνοικοδομήσεων, κατὰ δὲ τὸν μῆνα Δεκεμβρίου ἐσημειώθη διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1966 αὐξησις καὶ δὴ οὐσιώδης (+12,6%).

Αἱ ἐπενδύσεις εἰς τὴν μεταποίησιν διὰ δεῦτερον ἐν συνεχείᾳ ἔτος διετηρήθησαν εἰς τὰ αὐτὰ περίπου ἐπίπεδα τοῦ 1965. Τὸ κενὸν τὸ ὁποῖον ἐδημιουργήθη ἐκ τῆς μὴ ἐπαναλήψεως μεγάλων βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων, ὥς τοῦ ἀλουμινίου, τῶν διυλιστηρίων κ.ἀ., αἱ ὁποῖαι σχεδὸν ὠλοκληρώθησαν ἐντὸς τοῦ 1965, δὲν ἐπληρώθη λόγῳ ἐλλείψεως ἐγκαίρου καὶ καταλλήλου πολιτικῆς προσελκύσεως νέων, τῆς αὐτῆς σημασίας, ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἐντὸς τοῦ 1967 ἐν τούτοις, ἐν τῇ πλασίῳ τῆς ἐπιδιωκομένης ἐπιταχύνσεως τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας, ἐλήφθησαν ὠριμένα βασικῆς σημασίας μέτρα, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὁποίων πιστεύεται ὅτι θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν οὐσιώδη ἐνίσχυσιν τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος εἰς τὸν βιομηχανικὸν τομέα. Διὰ τῶν νέων μέτρων ἀφ' ἐνὸς μὲν παρατείνεται ἡ ἰσχύς ὠρισμένων διατάξεων ἀφορῶν εἰς τὴν ὑποδοθήσιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας, ἀφ' ἑτέρου δὲ θεσπίζονται πρόσθετα ἰσχυρὰ κίνητρα καὶ ἀπλουστεύονται αἱ ἐν γένει διαδικασίαι. Εἰδικώτερον διὰ τοῦ Α.Ν. 147) 4.10.1967 παρέχεται εἰς τὸ Δημόσιον ἡ δυνατότης τῆς ἐπιδοτήσεως τοῦ ἐπιτοκίου μέχρι 4 μονάδων ὑπὸ τὸν περιορισμὸν ὅτι τοῦτο δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κατέλθῃ κάτω τοῦ 3%. Διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου παρέχεται ἐπίσης ἀπαλλαγὴ τῶν μετ' ἀφαίρεσιν τῶν νομίμων κρατήσεων καθαρῶν κερδῶν ἐκ τοῦ φόρου εἰσοδήματος, ἐφ' ὅσον τὰ κέρδη ταῦτα ἐπανεπενδύονται ὑπὸ τὴν μορφήν παγίων ἐγκαταστάσεων ἢ κεφαλαίου κινήσεως. Τέλος προσαυξάνονται οἱ συντελεσταὶ ἐτησίῳ ἀποσβέσεων κατὰ ποσοστὸν 50 ἕως 200% ἀναλόγως τοῦ τόπου ἐγκαταστάσεως τῆς ἐπιχειρήσεως.

Πέραν τῶν ἀνωτέρω μέτρων ἐνίσχύσεως τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος ἐξ ἐγχωρίων πηγῶν, ἐντὸς τοῦ 1967 κατεβλήθησαν ἐντονοὶ προσπάθειαι ἀφ' ἐνὸς μὲν προσελκύσεως νέων ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπλουστεύσεως καὶ συντομεύσεως τῆς διαδικασίας ἐγκρίσεως εἰσαγωγῆς ξένων κεφαλαίων.

Υ. ΤΙΜΑΙ - ΜΙΣΘΟΙ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΑ

1. Ἡ ἐξέλιξις τῶν τιμῶν.

Αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπικρατήσασαι ἔντονοι αὐξητικοὶ τάσεις τῶν τιμῶν μετεστράφησαν ἐντὸς τοῦ 1967. Ἡ ἐξέλιξις τῶν τιμῶν, ἐνῶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους ἦτο ἀνοδική, ἐξαρχηγήσθη ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ σαφοῦς πτωτικῆς τάσεως, ἣτις κατέστη περισσότερον ἐκδηλὸς κατὰ τὸ δευτέρον ἑξαμήνιον αὐτοῦ. Ἡ σημειωθείσα πλήρης μεταστροφή εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν τιμῶν ὑπῆρξεν ἐν πολλοῖς ἀποτελέσματα μέτρων ἀναφερομένων εἰς τὴν πλευρὰν τῆς προσφοράς τῶν ἀγαθῶν ὡς π.χ. ὁ ἔγκαιρος ἐφοδιασμὸς τῆς ἀγορᾶς, ἡ μείωσις τῆς τιμῆς ὠρισμένων ἀγαθῶν κατόπιν μεταβολῆς εἰς τὸ σύστημα προστασίας τοῦ ἀγροτικού εἰσοδήματος, ἡ καλυτέρα ὀργάνωσις τῆς παρακολουθήσεως τῶν τιμῶν, ἡ μείωσις τῶν τιμῶν ὠρισμένων ἐλεγχόμενων ὑπηρεσιῶν κ.ἄ. Τὰ μέτρα ταῦτα, πλὴν τῶν ἀμέσων ἐπιπτώσεων των ἐπὶ τοῦ τιμαριθμοῦ, συνετέλεσαν καὶ εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἐπικρατησάσης ἀνατιμητικῆς ψυχολογίας. ἐν συνδυασμῷ δέ, ἀφ' ἑνὸς πρὸς τὴν ὑὑξημένην προσφορὰν ὠρισμένων βασικῶν εἰδῶν διατροφῆς, λόγῳ τῆς ἐν γένει εὐνοϊκῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὸν χαλαρώτερον ρυθμὸν αὐξήσεως τῆς ζήτησεως, ἐπέδρασαν πτωτικῶς ἐπὶ τῆς ἐν γένει διαμορφώσεως τῶν τιμῶν.

Οὕτω, μεταξὺ ἀρχῶν καὶ τέλους τοῦ ἐπισκοπούμενου ἔτους, ὁ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καταρτιζόμενος τιμαριθμὸς χονδρικῆς πωλήσεως Ἀθηνῶν - Πειραιῶς ἐσημείωσε πτώσιν κατὰ 4,7% ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 4,2% ἐντὸς τοῦ 1966 καὶ 3,6% ἐντὸς τοῦ 1965. Ἀνάλογος ἦτο καὶ ἡ ἐξέλιξις τοῦ ὑπὸ τῆς Ε.Σ. Ὑ.Ε. καταρτιζομένου δείκτου τιμῶν χονδρικῆς πωλήσεως, καλύπτοντος ὁλόκληρον τὴν χώραν. Ἐντὸς τῆς ἰδίας περιόδου ὁ ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος καταρτιζόμενος δείκτης τιμῶν καταναλωτοῦ τῶν ἀστικῶν κέντρων τῆς χώρας ἐνεφάνισε μείωσιν κατὰ 1,3% ἔναντι ὑψώσεως αὐτοῦ κατὰ 4,6% καὶ 5,0% ἐντὸς τῶν ἐτῶν 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως.

Τὸ μέσον ἐπίπεδον τοῦ τιμαριθμοῦ χονδρικῆς πωλήσεως κατὰ τὸ 1967 διεμορφώθη εἰς ὕψος χαμηλότερον τοῦ ἀντιστοίχου τοῦ 1966 (—0,8%) ἐνῶ ἀντιθέτως εἶχε σημειώσει σημαντικὴν ἀνοδὸν κατὰ τὸ 1966 (+3,5%) καὶ 1965 (+4,3%). Ἀντιθέτως τὸ μέσον ἐπίπεδον τοῦ δείκτου τιμῶν καταναλωτοῦ κατὰ τὸ 1967, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1966, ἐμφανίζει αὐξήσιν κατὰ 1,7% ἣτις ὁμῶς εἶναι αἰσθητῶς μικροτέρα τῶν ἀντιστοιχῶν αὐξήσεων τῶν ἐτῶν 1966 (+5,0%) καὶ 1965 (+3,0%).

Αἱ ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους μειώσεις τῶν τιμαριθμῶν προήλθον εἰς σημαντικὴν ἑκτασιν ἐκ τῆς οὐσιώδους ὑποχωρήσεως τῶν τιμῶν εἰδῶν διατροφῆς (ὡς ἄρτου, ζυμαρικῶν, γαλακτοκομικῶν προϊόντων, κρεάτων, γεωμῆλων, λαχανικῶν, φρούτων, ἐσπεριδοειδῶν κ.ἄ.), συντελεσθείσης, ὡς ἤδη ἐλέχθη, ὑπὸ

τὴν ἐπίδρασιν κυρίως τῶν ληφθέντων κυβερνητικῶν μέτρων καὶ τῆς ἡρῆξιμένης γεωργικῆς παραγωγῆς. Οὕτω, αἱ μειώσεις τῶν τιμῶν τῶν εἰδῶν διατροφῆς εἰς μὲν τὸν τιμαριθμὸν χονδρικῆς πωλήσεως ἐκάλυψαν τὸ 83% τῆς ἐντὸς τοῦ ἔτους συνολικῆς μειώσεως αὐτοῦ, εἰς δὲ τὸν δείκτην τιμῶν καταναλωτοῦ ὑπερεκάλυψαν ταύτην, ἀντισταθμισθεῖσαι κατὰ τὸ ἐπὶ πλεον ποσοστὸν ἐκ σημειωθείσων ἐλαφρῶν ἀνατιμήσεων εἰς εἶδη ἐτέρων κατηγοριῶν. Ἐλαφραὶ πτωτικαὶ ἐπιδράσεις ἡσυχήθησαν ἐπὶ τοῦ δείκτου τούτου καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ συγχεκριμένων ἐκ τῶν εἰσιτηρίων τῶν ἀστικῶν καὶ ὑπεραστικῶν συγκοινωνιῶν, τιμαὶ τῶν ὁποίων ἐμειώθησαν.

Ἡ ἐξαιρετικῶς εὐνοϊκὴ ἐξέλιξις τῶν τιμῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διαπιστοῦται καὶ ἐκ τῆς συγκρίσεως τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐλληνικῶν τιμαριθμῶν πρὸς τοὺς τιμαριθμοὺς ἄλλων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Ἐκ τῆς συγκρίσεως ταύτης προκύπτει ὅτι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν παρατηρηθεῖσαν κάμψιν τῶν ἐλληνικῶν τιμαριθμῶν, ἡ ὑψωτικὴ ἐξέλιξις τῶν τιμαριθμῶν εἰς πολλὰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ, περιλαμβανομένων καὶ τινων ἐκ τῶν οἰκονομικῶς ἰσχυροτέρων, συνεχίσθη, παρὰ τὴν εἰς πολλὰς ἐκ τῶν χωρῶν τούτων σημειωθείσαν σημαντικὴν χαλάρωσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Οὕτω, ἐναντι μειώσεως τοῦ ἐλληνικοῦ τιμαριθμοῦ καταναλωτοῦ κατὰ 1,3% ἐντὸς τοῦ 1967 ἐσημειώθησαν, βάσει τῶν μέχρι σήμερον διαθέσιμων στοιχείων, αὐξήσεις κατὰ 4,9% εἰς τὴν Φιλανδρίαν, 5,1% εἰς τὴν Πορτογαλίαν, 4,3% εἰς τὴν Νορβηγίαν, 4,1% εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν, 3,6% εἰς τὴν Γαλλίαν, 3,5% εἰς τὴν Αὐστροίαν, τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Ἑλβετίαν, 3,4% εἰς τὴν Ὁλλανδίαν καὶ Σουηδίαν, 2,6% εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον καὶ τέλος 0,4% εἰς τὴν Δ. Γερμανίαν. Ἐξ ἄλλου, εἰς τὰς τιμὰς χονδρικῆς πωλήσεως, ἐναντι μειώσεως τοῦ ἐλληνικοῦ τιμαριθμοῦ χονδρικῆς πωλήσεως περιοχῆς Ἀθηνῶν - Πειραιῶς κατὰ 4,7% καὶ ὁλοκλήρου τῆς χώρας κατὰ 2,5% ἐσημειώθησαν εἰς τινὰς μὲ εὐρωπαϊκὰς χώρας αὐξήσεις (8,8% εἰς Φιλανδρίαν, 5,3% εἰς τὴν Πορτογαλίαν, 2,2% εἰς τὴν Αὐστροίαν, 1,8% εἰς τὴν Νορβηγίαν, 0,9% εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σουηδίαν, 0,7% εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν καὶ Ἑλβετίαν καὶ τέλος 0,6% εἰς τὴν Ἰσπανίαν), εἰς ἄλλας δὲ μειώσεις, μικροτέρας ὅμως ἐκτάσεως ἐν σχέσει πρὸς τὴν σημειωθείσαν ἐν Ἑλλάδι, (1,0% εἰς τὴν Γαλλίαν, 0,8% εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν, 0,6% εἰς τὸ Βέλγιον).

Ἐκ τῶν ὡς ἄνω συγκρίσεων προκύπτει ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἐκ τῶν ολίγων χωρῶν εἰς τὰς ὁποίας παρετηρήθη ὑποχώρησις τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν καὶ μάλιστα εἰς ἀξιόλογον ἔκτασιν. Τὸ γεγονός ἐξ ἄλλου ὅτι ἡ συμπίεσις τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν ὀφείλεται κατ' ἐξοχὴν εἰς ὑποτιμήσεις εἰδῶν διατροφῆς εὐρείας καταναλώσεως, εἶναι ἰδιαίτερας σημασίας διὰ τὴν ἐλληνικὴν οἰκονομίαν, διότι οὕτω ἐνισχύεται ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τῶν χαμηλοτέρων

κυρίως εἰσδηματικῶν τάξεων καὶ ἐδραιῶνται ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ εὐρυτέρου κοινοῦ πρὸς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα.

2. Μισθοὶ καὶ ἡμερομίσθια.

Ἐκ τῶν διαθεσίμων στοιχείων ὡς καὶ τῶν ὑφισταμένων ἐνδείξεων προκύπτει ὅτι ἐντὸς τοῦ 1967 ἐσημειώθη εἰς τοὺς περισσότερους κλάδους αὐξήσις τοῦ ἐπιπέδου μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων.

Οὕτω, συμφώνως πρὸς τὰ μέχρι τοῦδε διαθέσιμα στοιχεία τοῦ Ι.Κ.Α., τὰ ὅποια ἀναφέρονται εἰς τὸ δεκάμηνον Ἰανουαρίου - Ὀκτωβρίου 1967, τὸ μέσον γενικὸν ἡμερομίσθιον, εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Ι.Κ.Α. παρακολουθούμενον δείγμα 100 βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων ἀνῆλθεν εἰς 101 δραχμὰς ἔναντι 92 καὶ 82 κατὰ τὴν ἀντίστοιχον περίοδον τῶν ἐτῶν 1966 καὶ 1965, ἤτοι ἐσημειώθη αὐξήσις κατὰ 10,1% ἔναντι 12,0% κατὰ τὸ 1966. Αἱ αὗται περίπου ἐνδείξεις διὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ μέσου ἐπιπέδου ἡμοιβῶν προκύπτουν καὶ ἐκ τῶν στοιχείων τῆς Ἑθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας, τὰ ὅποια βασίζονται εἰς τὸ ὑπ' αὐτῆς παρακολουθούμενον δείγμα ἐκ 1.800 περίπου βιομηχανικῶν καὶ βιοτεχνικῶν ἐπιχειρήσεων. Οὕτω, κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ 1967 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία) τὸ μέσον γενικὸν ὡρομίσθιον ἀνῆλθεν εἰς 12,4 δραχμὰς ἔναντι 11,1 δραχμῶν κατὰ τὴν ἀντίστοιχον περίοδον τοῦ προηγούμενου ἔτους, σημειωθείσης οὕτω αὐξήσεως κατὰ 11,7%. Αἱ ἀντίστοιχοι αὐξήσεις διὰ μὲν τὰς μέσας ἐβδομαδιαίας ἀποδοχὰς ἀνῆλθον εἰς 11,1%, διὰ δὲ τὸ μέσον ἐπίπεδον μηνιαίων μισθῶν εἰς 12,4%. Ἐξ ἄλλου λαμβανόμενης ὑπ' ὄψιν τῆς πτωτικῆς τάσεως τῶν τιμῶν κατὰ τὸ ἐπισκοπούμενον ἔτος, ἡ αὐξήσις τῶν πραγματικῶν ἡμερομισθίων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἦτο μεγαλύτερα τῆς ἀντιστοίχου αὐξήσεως τῶν ὀνομαστικῶν ἡμερομισθίων.

Αὐξήσιν τέλος ἐσημείωσαν καὶ οἱ μισθοὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐνιαίου μισθολογίου.

VI. ΙΣΟΖΥΓΙΟΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Αἱ ἐντὸς τοῦ 1967 σημειωθείσαι ἐξελίξεις εἰς τὸ Ἰσοζύγιον Πληρωμῶν ὑπῆρξαν ἐν τῷ συνόλῳ των ἱκανοποιητικαί. Ἐπραγματοποιήθησαν βελτιώσεις εἰς τὴν διάρθρωσιν αὐτοῦ, τὸ δὲ ἐπίσημον συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα ἠδύνηθη κατὰ 13,5 ἑκατ. δολλ. ἔναντι 12,3 ἑκατ. δολλ. κατὰ τὸ 1966.

Εἰδικότερον ἐσημειώθη διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ ἑκταετίας περιορισμὸς (κατὰ 48,7% ἑκατ. δολλ.) τοῦ ἐμπορικοῦ ἐλλείμματος. Τοῦτο ἦτο συνέπεια ἀφ' ἐνὸς μὲν τῆς συγκρατήσεως τῶν εἰσαγωγῶν εἰς τὰ ἐπίπεδα τοῦ προηγούμενου ἔτους καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς διατηρήσεως ὑψηλοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν. Εἰς τὴν συγκράτησιν τῶν εἰσαγωγῶν παραλλήλως πρὸς τὴν χ-

λάρωσιν τῆς ζητήσεως συνετέλεσε καὶ ὁ παράγων τῆς ὑποκαταστάσεως, ἐνῷ εἰς τὴν αὐξησιν τῶν ἐξαγωγῶν συνέβαλον κυρίως αἱ ἐξαγωγαὶ βιομηχανικῶν προϊόντων.

Παρά τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρελθόντος ἔτους ἔλαβον χώραν ἑκτακτὰ ἐξωτερικὰ γεγονότα ἐπηρεάζαντα δυσμενῶς ὀρισμένας κατηγορίας ἀδῆλων εἰσπράξεων, τὸ σύνολον τῶν καθαρῶν ἀδῆλων πόρων, ὑπέστη μικρὰν μόνον μείωσιν (6,8 ἑκατ. δολλ.), τὴν ὁποίαν ὑπερानτεσταθμίσεν ἡ βελτίωσις τοῦ ἐμπορικοῦ ἐλλείμματος. Οὕτω, τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν κατὰ τὸ 1967 ἡμειώθη εἰς 222,2 ἑκατ. δολλ. ἔναντι 264,1 ἑκατ. δολλ. τοῦ προηγούμενου ἔτους.

Κατὰ τὸ 1967 ἐσημειώθη κάμψις τοῦ ρυθμοῦ εἰσροῆς ἰδιωτικῶν ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων, οφειλομένη τόσο ἐν τῇ μὴ ἔγκαιρον λήψιν μέτρων κατὰ τὸ παρελθόν πρὸς συνέχισιν τῆς εἰσροῆς ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων διὰ μεγάλα ἔργα, ὅσον καὶ εἰς τὴν γενικωτέραν στενότητα ἣ ὁποία ἐπεκράτησε κατὰ τὸ 1967 εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν κεφαλαίων. Ἐξ ἄλλου καὶ ὁ δανεισμός τοῦ Δημοσίου ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἦτο μειωμένος, μὴ πραγματοποιηθέντων ἐκτάκτων κρατικῶν δανείων ὡς κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη. Ἀντιθέτως, ὁ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ δανεισμός τῶν δημοσίων ἐπιχειρήσεων καὶ δημοσίων ὀργανισμῶν ἐσημείωσεν ἄνοδον. Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, αἱ ἐξωτερικαὶ συναλλαγὰὶ κατέλιπον μικρὸν ἔλλειμμα, ἀνερχόμενον εἰς 12,4 ἑκατ. δολλ. Ἡ μεταφορὰ εἰς τὸ ἐπίσημον ἀπόθεμα ποσὸν χρυσῶν λιρῶν ἀγορασθεισῶν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀξίας 35,2 ἑκατ. δολλ., ὑπερεκάλυψε τὸ ἀνωτέρω ἔλλειμμα με ἀποτέλεσμα τὸ ἐπίσημον συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα τῆς Τραπεζῆς νὰ αὐξηθῇ τελικῶς κατὰ 13,5 ἑκατ. δολλ. Ἡ μεταφορὰ εἰς τὸ ἐπίσημον ἀπόθεμα χρυσῶν λιρῶν ἀγοραζομένων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀποτελεῖ συνέχισιν πολιτικῆς ἐγκαινισθείσης ἀπὸ τοῦ 1966, πρώτου ἔτους μαζικῶν ὑπεραγορῶν χρυσῶν λιρῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς, ἐντὸς τοῦ ὁποίου μετεφέρθη ποσὸν λιρῶν ἀξίας 22 ἑκατ. δολλ. Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη εἶχον διατεθῇ σημαντικὰ ποσὰ συναλλάγματος ἐκ τοῦ ἐπισήμου ἀποθέματος τῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν ἀγορὰν χρυσῶν λιρῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς τότε ἐντόνου δι' αὐτὰς ἐσωτερικῆς ζητήσεως.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω τὸ εἰς χρυσόν, χρυσᾶ νομίσματα καὶ μετατρέψιμον συνάλλαγμα ἐπίσημον ἀπόθεμα τῆς Τραπεζῆς ἀνῆλθεν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1967 εἰς 261,1 ἑκατ. δολλ. ἔναντι 247,5 ἑκατ. δολλ. τοῦ τέλους 1966. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν περιλαμβάνεται τὸ ἐξ 25 ἑκατ. δολλ. κατατεθειμένον εἰς χρυσὸν μερίδιον τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον, οὔτε αἱ εἰς τὸ ρυθμιστικὸν ἀπόθεμα τῆς Τραπεζῆς τηρούμεναι χρυσαὶ λίραι. Ἡ ἀναλογία τοῦ εἰς χρυσόν καὶ χρυσᾶ νομίσματα ἀποθέματος πρὸς τὸ γενικὸν σύνολον τῶν

διαθεσίμων μας εις χρυσόν και μετατρεψίμων συναλλάγμα ανέρχεται εις 65% περίπου.

Παραλλήλως πρός τὸ ἀπόθεμα χρυσού και μετατρεψίμων νημαμάτων, ἐντός τοῦ 1967 ἡῤῥήθη κατὰ 9,3 ἑκατ. δολλ. και τὸ ἐνεργητικὸν ὑπόλοιπον τῶν συμφηρηστικῶν λογαριασμῶν (κλήρηχ).

1. Τρέχουσαι Συναλλαγαι.

Βασικὸν χαρακτηριστικὸν τῶν κατὰ τὸ 1967 ἐξελίξεων εις τὰς ἐξωτερικὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς ὑπῆρξεν ὁ περιορισμὸς κατὰ 48,7 ἑκατ. δολλ. τοῦ ἐμπορικοῦ μας ἐλλειμματος. Τὸ ἔλλειμμα τοῦτο κατῆλθεν ἀπὸ 745,4 ἑκατ. δολλ. τὸ 1966 εις 696,7 ἑκατ. δολλ. τὸ 1967, ἐνῶ ἐντός τῆς προηγηθείσης τριετίας ἡῤῥάνετο μὲ ρυθμὸν 100 ἑκατ. δολλ., εις μέσον ὅρον, ἐτησίως.

Ἡ τοιαύτη θελτίωσις προῤῥλθεν ἀπὸ τὴν στασιμότητα τῶν εἰσαγωγῶν και τὴν αὔξησιν τῶν ἐξαγωγῶν, εις τρόπον ὥστε αἱ τελευταῖαι νὰ ἀνέλθουν τελικῶς εις ποσοστὸν 39% περίπου τῶν εἰσαγωγῶν, ἐναντι 35% περίπου κατὰ τὴν προηγηθείσαν τριετίαν.

Ἡ θελτίωσις τοῦ ἐμπορικοῦ ἐλλείμματος κατὰ τὸ ἐπισκοπούμενον ἔτος ἐπετεύχθη καθ' ἑν χρόνον ἐσημείωθη περσιτέρω χαλάρωσις τοῦ ὁμιεροῦς ἐμπορίου και αὔξησις τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν μετὰ τῆς Δυτ. Εὐρώπης, ἰδιαιτέρως δὲ μετὰ τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. Ἡ συμμετοχή τοῦ ὁμιεροῦς ἐμπορίου εις τὸ σύνολον περιωρίσθη ἀπὸ 18,2% τὸ 1966 εις 16,5% τὸ 1967. Ἀντιθέτως ἡ συμμετοχή τοῦ ἐμπορίου μετὰ τῶν χωρῶν τῆς Δυτ. Εὐρώπης ἡῤῥήθη ἀπὸ 56,7% τὸ 1966 εις 57,9% τὸ 1967, εἰδικώτερον δὲ τοῦ μετὰ τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. ἐμπορίου ἀπὸ 37,8% εις 40,7%.

α') Εἰσαγωγαί.

Τὸ σύνολον τῶν εἰσαγωγῶν, περιλαμβανομένης και τῆς μεταβολῆς τῶν ἐμπορικῶν πιστώσεων ἐξωτερικοῦ, ἀνῆλθεν εις 1.149,3 ἑκατ. δολλ. ἤτοι διετηρήθη εις τὸ ἐπίπεδον τοῦ προηγουμένου ἔτους (1.148,9 ἑκατ. δολλ.). Εἰδικώτερον, αἱ πληρωμαὶ δι' εἰσαγωγὰς ἐσημείωσαν αὔξησιν πέριξ τοῦ 2%, ἤτοι ἀπὸ 1.103,5 ἑκατ. δολλ. τὸ 1966 εις 1.125,1 ἑκατ. δολλ. τὸ 1967, ἐνῶ ἡ αὔξησις τοῦ ὑπολοίπου τῶν ἐμπορικῶν πιστώσεων (+24,2 ἑκατ. δολλ.) περιωρίσθη εις τὸ ἥμισυ τῆς ἀντιστοίχου τοῦ 1966 (+45,4 ἑκατ. δολλ.). Τέλος αἱ κρατικαὶ εἰσαγωγαί, εις τὰς ὁποίας περιλαμβάνονται και αἱ μέσῳ ἀμερικανικῶν πιστώσεων πραγματοποιηθεῖσαι, περιωρίσθησαν εις 51,8 ἑκατ. δολλ. ἐναντι 72,6 ἑκατ. δολλ. τοῦ 1966.

Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω στασιμότης τοῦ συνόλου τῶν εἰσαγωγῶν ὀφείλεται : Πρῶτον, εις τὴν θαθμιαίαν ὑποκατάστασιν εἰσαγωγῶν δι' ἐγχωρίως παραγομένων προϊόντων, ἥτις ὑπῆρξεν ἐντονωτέρα ἐντός τοῦ λῆξαντος ἔτους κατόπιν

της ηύξημένης γεωργικής παραγωγής (κτηνοτροφαί, κτηνοτροφικά προϊόντα, έλαια κ.λπ.) και της εἰς πλήρη απόδοσιν λειτουργίας νέων βιομηχανικῶν (λιπασιμάτων, πετρελαιοειδῶν, κλπ.). Δεύτερον, εἰς τὴν χαλάρωσιν τῆς καταναλωτικῆς ζήτησεως, ἐκδηλώθησαν κυρίως εἰς συγκράτησιν τῆς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν βιομηχανικῶν εἰδῶν καταναλώσεως, καὶ τρίτον, εἰς τὴν χαλάρωσιν τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος, εἰς ἣν συνέβαλε καὶ ἡ μὴ ἐπανάληψις νέων μεγάλων βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων χρηματοδοτουμένων διὰ κεφαλαίων ἐξωτερικοῦ.

Εἰδικώτερον, αἱ εἰσαγωγαὶ τροφίμων, ἐν γένει, ἀνελθοῦσαι εἰς 163,3 ἑκατ. δολλ. ἐμειώθησαν κατὰ 9% περίπου ἔναντι τοῦ 1966. Αἱ εἰσαγωγαὶ βασικῶν εἰδῶν διατροφῆς (κρέατα, γαλακτοκομικά καὶ ἰχθυηρά) διετηρήθησαν εἰς τὸ ἐπίπεδον περίπου τοῦ 1966, ἐνῶ αἱ μέσθ τοῦ Δημοσίου κυρίως διενεργούμεναι εἰσαγωγαὶ κτηνοτροφῶν καὶ σπορελαίων περιορίσθησαν εἰς ποσὸν ὀλιγώτερον τοῦ ἡμίσους τῶν ἀντιστοίχων εἰσαγωγῶν τοῦ προηγούμενου ἔτους.

Αἱ εἰσαγωγαὶ πρώτων ὕλων ἀνῆλθον εἰς 240,6 ἑκατ. δολλ., ἤτοι ὑπελείφθησαν κατὰ 18 ἑκατ. δολλ. τῶν ἀντιστοίχων εἰσαγωγῶν τοῦ προηγούμενου ἔτους. Κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος ἡ μείωσις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν εἰσαγωγῶν λιπασιμάτων, λόγῳ ὑποκαταστάσεώς των ἀπὸ ἐγχωρίως παραγόμενα, δευτερεύοντως δὲ εἰς τὰς μειωμένας ἔναντι τοῦ προηγούμενου ἔτους εἰσαγωγὰς πρώτων ὕλων κλωστοῦφαντουργίας, συντεταγμένης τῆς σχετικῆς μειώσεως τῆς παραγωγῆς τοῦ κλάδου, ὡς καὶ ξυλείας, λόγῳ τῆς κάμψεως εἰς τὴν οἰκοδομικὴν δραστηριότητα. Αὐξήσιν ἀντιθέτως ἐσημείωσαν καὶ κατὰ τὸ 1967 αἱ εἰσαγωγαὶ χημικῶν προϊόντων, σιδήρου καὶ χάλυδος. Αἱ εἰσαγωγαὶ καυσίμων ηὐξήθησαν περαιτέρω ἐντὸς τοῦ 1967 ἀλλὰ μὲν ῥυθμὸν σαφῶς βραδύτερον τῶν προηγούμενων ἐτῶν (1967 : +10%, 1966 : +14,2%, 1965 : +19,9%) λόγῳ τῆς πλήρους λειτουργίας τοῦ δευτέρου διυλιστηρίου.

Αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν βιομηχανικῶν εἰδῶν καταναλώσεως ηὐξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1967 κατὰ 2,6% ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 22,6% καὶ 9,1% κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Εἰδικώτερον, ἡ κατηγορία μὴ βασικῶν εἰδῶν, μέγα μέρος τῶν ὁποίων παράγεται καὶ ἀπὸ τὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν, ηὐξήθη κατὰ 4,9% ἔναντι 30,1% κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος. Ἐκ τῶν λοιπῶν βιομηχανικῶν εἰδῶν καταναλώσεως, μέρος τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ καὶ πρώτην ὕλην δι' ὠριμαίνουσας βιομηχανίας, αἱ εἰσαγωγαὶ φαρμακευτικῶν προϊόντων διετηρήθησαν εἰς τὸ ὕψος τοῦ προηγούμενου ἔτους ἔναντι αὐξήσεως αὐτῶν κατὰ 38,3% τὸ 1966. Αἱ εἰσαγωγαὶ νημάτων καὶ κλωστῶν ηὐξήθησαν κατὰ 3,4% ἔναντι 32,6% τὸ 1966, ἐνῶ αἱ εἰσαγωγαὶ ἡλεκτρικῶν εἰδῶν (εἰς τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται καὶ αἱ προμήθειαι τῆς Δ.Ε.Η.) ηὐξήθησαν κατὰ 13,4%.

Ἡ ἐπιβράδυνσις αὕτη εἰς τὰς εἰσαγωγὰς βιομηχανικῶν εἰδῶν καταναλώ-

σεως ἀντανακλᾶ πέραν τῆς χαλαρώσεως τῆς ζητήσεως καὶ τὴν διεύρυνσιν τῆς ὑποκαταστάσεως εἰσαγομένων δι' ἐγχωρίως παραγομένων ἀγαθῶν.

Τέλος, αἱ εἰσαγωγαὶ κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν ἀνελθοῦσαι εἰς 285,1 ἑκατ. δολλ. ᾠξήθησαν κατὰ 6,3% ἔναντι τῶν ἀντιστοιχῶν εἰσαγωγῶν τοῦ προηγουμένου ἔτους (268,2 ἑκατ. δολλ.). Εἰς αὐτὰς περιλαμβάνονται εἰσαγωγαὶ ἐπὶ προθεσμιακῇ διακανονισμῷ τῆς τάξεως τῶν 20 ἑκατ. δολλ., διὰ τὸ ἐργοστάσιον λιπαρμάτων τῆς Ν. Κερβάλης, αἱ ὁποῖαι διεκανονίσθησαν ἐν τῷ συνόλῳ των. Ἐντὸς τοῦ 1967 ἐνφ' ἡ εἰσαγωγῇ τῶν ἀντιστοιχῶν μηχανημάτων ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὰ ἀμέσως προηγούμενα ἔτη.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐξελίξεις τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν, ἡ αὐξήσις τούτων ὑπῆρξεν ἀσήμαντος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος κατὰ τὸ ὅποιον ἐσημειώθη αὐξήσις τῶν μέσων τιμῶν εἰσαγομένων, ἐκ τῆς ὁποίας αἱ πληρωμαὶ ἐπεβαρύνθησαν συνολικῶς μὲ 16 ἑκατ. δολλάρια.

β') Ἑξ α γ ω γ α ῖ.

Τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν ἐντὸς τοῦ 1967 ἀνῆλθεν εἰς 452,6 ἑκατ. δολλ. ἔναντι 403,5 ἑκατ. δολλ. καὶ 330,9 ἑκατ. δολλ. ἐντὸς τῶν ἐτῶν 1966 καὶ 1965 ἀντιστοιχῶς. Ὁ ἐντὸς τοῦ 1967 πραγματοποιηθεὶς ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν ὑπῆρξεν ἱκανοποιητικὸς παρὰ τὴν ἐμφανιζομένην ἐπιβράδυνσιν τοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ρυθμὸν τοῦ 1966 (1966 : +72,6 ἑκατ. δολλ. ἢ 22%, 1967 : +49,1 ἑκατ. δολλ. ἢ 12,1%). Ἡ αὐξήσις τῶν ἐξαγωγῶν ἐντὸς τοῦ 1967 προῆλθε κυρίως ἀπὸ βιομηχανικὰ προϊόντα ἐνφ' ἡ ταχύτερα ἄνοδος αὐτῶν κατὰ τὸ 1966 ἦτο ἐν πολλοῖς ἀποτέλεσμα τῆς διὰ πρώτην φορὰν ἐξαγωγῆς σημαντικῆς ποσότητος σίτου. Οὕτω, αἱ ἐξαγωγαὶ βιομηχανικῶν προϊόντων τὸ 1967 ἐκάλυψαν ποσοστὸν 15,8% τῶν συνολικῶν ἐξαγωγῶν ἔναντι 11,6% καὶ 8,1% τῶν ἐτῶν 1966 καὶ 1965 ἀντιστοιχῶς. Ἡ εὐνοϊκὴ αὐτὴ ἐξέλιξις τῶν ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν προϊόντων κατὰ τὸ ἔτος 1967 ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου ἔκαμον ἑναρξιν τῆς ἐξαγωγικῆς των δραστηριότητος ἢ προέβησαν εἰς ἐπέκτασιν αὐτῆς τὰ ἱδρυθέντα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διὰ κεφαλαίων ἐξωτερικοῦ μεγάλα βιομηχανικὰ συγκροτήματα. Ἐν τῷ συνόλῳ των, αἱ ἐξαγωγαὶ βιομηχανικῶν καὶ βιοτεχνικῶν προϊόντων κατὰ τὸ ἔτος 1967 ἀνῆλθον εἰς 71,6 ἑκατ. δολλ. ἔναντι 46,7 ἑκατ. τοῦ προηγουμένου ἔτους, πραγματοποιηθεῖσις αὐξήσεως κατὰ 50% περίπου. Εἰς τὴν αὐξησιν ταύτην οὐσιωδῶς συνέβαλον, διὰ δεῦτερον κατὰ σειράν ἔτος, αἱ ἐξαγωγαὶ ἀλουμίνας καὶ ἀλουμινίου (24,5 ἑκατ. δολλ. ἔναντι 7,4 ἑκατ. δολλ. τὸ 1966), πηδερνικελίου, χημικῶν προϊόντων καὶ πετρελαιοειδῶν.

Αἱ εἰσπράξεις ἐξ ἐξαγωγῶν κλωστοῦφαντουργικῶν προϊόντων κατὰ τὴν ἐπισκοπούμενην περίσδον παρέμεινον στάσιμοι, διαμορφωθείσι εἰς τὰ ἐπίπεδα τοῦ προηγουμένου ἔτους (15 ἑκατ. δολλ.). Εἰδικώτερον αἱ ἐξαγωγαὶ ὕφασμά-

των και νημάτων εκ βάμβακος έσημείωσαν κάμψιν όφειλομένην εν τινι μέτρῳ εις την σχετικήν ύφεσιν ή όποία έσημειώθη εις ώρισμένας ευρωπαϊκάς χώρας αλλά και εις τον έντονον ανταγωνισμόν ό όποιος έπικρατεί έσχάτως εις την διεθνή αγοράν, λόγω της υπερπαραγωγής των προϊόντων τούτων. Αί εξαγωγαι πρώτων ύλών και ήμικατεργασμένων προϊόντων έσημείωσαν μικράν αύξησιν, άνελθοῦσαι έντός του 1967 εις 67,7 έκ.τ. δολλ. έναντι 62,5 έκ.τ. δολλ. του προηγούμενου έτους. Η έξέλιξις αύτη όφείλεται κυρίως εις αύξησιν των εξαγωγών βάμβακος και πυρηνεαίων, ή όποία ύπερεκάλυψε την αντίσκη μείωσιν των εξαγωγών δερμάτων.

Αί εξαγωγαι τροφίμων και ποτών άνήλθον εις 148,4 έκ.τ. δολλ. έναντι 133,4 έκ.τ. δολλ. του 1966. Η αύξησις αύτη προήλθε κυρίως εκ των εξαγωγών έλαιολάδου και δευτερεύοντως νωπών όπωρών. Αντιθέτως κάμψιν έσημείωσαν αί εξαγωγαι σιτηρών και σουλτανίνας, ένθ περίπου στάσιμολ παρέμεινον αί εξαγωγαι κορινθιακής σταφίδος. Τέλος, αί εισπράξεις έξ εξαγωγών καπνού υπερέβησαν τό ύψηλόν έπίπεδον του προηγούμενου έτους, άνελθοῦσαι εις 125,0 έκ.τ. δολλ. έναντι 120,0 έκ.τ. δολλ. του προηγούμενου έτους. Εις τούτο συνέβαλε και τό γεγονός ότι αί μέσαι εξαγωγικαί τιμαί του καπνού έξελίχθησαν λίαν ίκανοποιητικώς.

γ') "Αδ ή λ ο ι π ό ρ ο ι κ α ι π λ η ρ ω μ α ι.

"Εκτακτα, έξωτερικά κυρίως, γεγονότα έπηρέασαν δυσμενώς έντός του 1967 την έξέλιξιν ώρισμένων κατηγοριών άδ ή λ ω ν συναλλαγματικών εισπράξεων και επεδάρυνον τάς άδ ή λ ο υ ς δ α π ά ν α ς. Παρά τάς δυσμενείς ταύτας έξελίξεις τό συνολικόν μέγεθος των άδ ή λ ω ν συναλλαγματικών μας εισπράξεων έσημείωσεν αξιόλογον σταθερότητα. Τελικώς αί άδ ή λ ο ι συναλλαγαί κατέλιπον καθαρόν πλεόνασμα εκ 474,5 έκ.τ. δολλ. έναντι 481,3 έκ.τ. δολλ. 1966. Ειδικώτερον. αί άδ ή λ ο ι συναλλαγματικά εισπράξεις έσημείωσαν αύξησιν κατά 23 έκ.τ. δολλ., άνελθοῦσαι εις 659 έκ.τ. δολλ. Αί άδ ή λ ο ι δ α π ά ν α ι ά φ' έτέρου, άνελθοῦσαι εις 184,5 έκ.τ. δολλ., ηύξήθησαν κατά 30 έκ.τ. δολλ.αρίων.

Εις την έντός του 1967 αύξησιν των άδ ή λ ω ν πόρων συνέβαλον κυρίως τί εισπράξεις ναυτιλιακού συναλλάγματος, αύξηθεισαι κατά 32 έκ.τ. δολλ., ώς και αί εισπράξεις έξ ύπηρεσιών του Έλληνικού Δημοσίου, αύξηθεισαι κατά 3,9 έκ.τ. δολλ. Αντιθέτως κάμψιν έσημείωσαν αί εισπράξεις τουριστικού συναλλάγματος, μειωθείσαι κατά 16,6 έκ.τ. δολλ., και τά μεταναστευτικά - έργατικά έμβάσματα μειωθέντα κατά 2,9 έκ.τ. δολλ.αρίων.

Αί εισπράξεις εκ της έμπορικής μας ναυτιλίας άνήλθον εις 214,5 έκ.τ. δολλ. έναντι 182,5 έκ.τ. δολλ. του 1966, ήτοι εκάλυψαν τό τρίτον περίπου των άδ ή λ ω ν συναλλαγματικών μας πόρων. Η ταχυτάτη άνοδος του δυναμικού τούτου κλάδου έφερε την ελληνικήν ναυτιλίαν εις την πρώτην γραμμήν επί διεθνούς

ἐπιπέδου καὶ κατέστησεν αὐτὴν μίαν ἀπὸ τὰς σημαντικωτέρας συναλλαγματογόνους πηγὰς τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας.

Τὰ συναλλαγματικά καὶ ἄλλης φύσεως ὑφέλη τῆς οἰκονομίας μας ἐκ τῆς ἐμπορικῆς μας ναυτιλίας, ἀναμένεται νὰ αὐξηθοῦν περαιτέρω ἐκ τῆς μεταφορᾶς τῶν γραφείων τῶν ἐλληνικῆς ιδιοκτησίας ναυτιλιακῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἣτις ἤρχισε πραγματοποιουμένη ἤδη κατόπιν ἀνταποκρίσεως μεγάλων ἐφοπλιστικῶν οἰκῶν εἰς τὴν σχετικὴν ἐκκλήσιν καὶ τὰς παρεχομένας ἐν προκειμένῳ διευκολύνσεις ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ ἐντὸς τοῦ 1967 μείωσις τῶν τουριστικῶν εἰσπράξεων προήλθεν ἀπὸ ἀνάλογον μείωσιν τῶν ἀφίξεων ξένων περιηγητῶν ἐν Ἑλλάδι. Σημειωτέον ὅτι: κάμψις τῆς τουριστικῆς κινήσεως παρεττήρηθη καὶ εἰς ἑτέρας μεσογειακὰς χώρας (ὡς λ.χ. Ἰταλίαν), ὀφείλεται δὲ εἰς τὴν ἐπίδρασιν πλειόνων παραγόντων, ἦτοι εἰς τὰς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους λαδούσας χώραν πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις μετὰξὺ Ἰσραὴλ καὶ Ἀραβικῶν χωρῶν, εἰς τὰ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ θέρους 1966 ληφθέντα περιοριστικὰ μέτρα διὰ τοὺς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ταξιδεύοντας Βρεταννοὺς, εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἡ διεθνὴς ἔκθεσις τοῦ Καναδᾶ προσεῖλκυσε τμήμα τοῦ τουριστικοῦ ρεύματος εἰς ἄραρος τοῦ τουρισμοῦ ἄλλων χωρῶν κ.ἄ.

Ἡ ἐλαφρὰ μείωσις ἡ παρατηρουμένη εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μεταναστευτικῶν - ἐργατικῶν ἐμβόσμάτων, συνδέεται κυρίως πρὸς τὴν παρατηρηθεῖσαν χαλάρωσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὴν Δυτ. Εὐρώπην καὶ ἀντιστοίχως πρὸς τὴν κάμψιν τοῦ μεταναστευτικοῦ ρεύματος ἀπὸ τὴν χώραν μας πρὸς αὐτήν. Ὄψω, ἐνθ' τὰ ἐμβόσματα μεταναστῶν ἐγκατεστημένων εἰς ὑπερποντίους χώρας, καὶ κυρίως εἰς τὰς Η.Π.Α., ἐσημείωσαν ἀξιόλογον αὐξήσιν ἐντὸς τοῦ 1967, ἡλαττωμένα ὑπῆρξαν τὰ ἐκ τῶν χωρῶν τῆς Δυτ. Εὐρώπης καὶ κυρίως τῆς Δυτ. Γερμανίας ἀποσταλέντα ἐμβόσματα ἐκ μέρους ἐλλήνων ἐργατῶν.

Ἐκ τῶν διαφόρων κατηγοριῶν ἀδήλων δαπανῶν αὐξήσιν κατὰ 13,6 ἑκατ. δολλ. ἐσημείωσαν αἱ πληρωμαὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου ὡς καὶ αἱ δαπάναι διὰ καταβολὴν τόκων πρὸς ἐξυπηρέτησιν εἰσαχθέντων κεφαλαίων. Ἀντιθέτως αἱ ἰδιωτικαὶ ἀδήλοι πληρωμαὶ διὰ καταναλωτικoὺς σκοποὺς, ὡς εἶναι κυρίως αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὰ ταξίδια εἰς τὸ ἐξωτερικόν, παρέμεινον εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ προηγούμενου ἔτους.

2. Κίνησις κεφαλαίων.

Κατὰ τὸ 1967 ἡ συνολικὴ καθαρά εἰστροπὴ κεφαλαίων — βάσει συναλλαγματικῆς στατιστικῆς — ἀνῆλθεν εἰς 179,6 ἑκατ. δολλ. ἐναντι: 262,8 ἑκατ. δολλ. καὶ 222,6 ἑκατ. δολλ. τῶν ἐτῶν 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Ἡ μείωσις αὕτη, προέρχεται τόσον ἀπὸ τὴν κάμψιν τῆς εἰσορῆς κεφαλαίων ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν αὐξήσιν τῆς ἐκροῆς ὑπὸ μορφήν χρεολυσίων.

Τὰ ὑπὸ μορφήν συναλλάγματος εἰσαχθέντα ἰδιωτικὰ κεφάλαια ἐντὸς τοῦ

1967 άνηλθον εις 108,1 έκατ. δολλ. Έναντι 134,3 έκατ. κατά τὸ 1966. Ειδικότερον, τὰ ἐξ αὐτῶν ἐπιχειρηματικά κεφάλαια άνηλθον εις 53,7 έκατ. δολλ. Έναντι 69,1 έκατ. καὶ 84,4 έκατ. δολλ. ἀντιστοιχῶς κατά τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965. Ἡ μείωσις αὕτη ὀφείλεται εις τὴν μὴ ἔγκαιρον λήψιν μέτρων διὰ τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐκτελέσεως μεγάλης κλίμακος ἐπενδύσεων διὰ ξένων ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων ἀλλὰ καὶ εις τὴν κατά τὸ 1967 σημειωθείσαν στενότητα εις τὴν διεθνή ἀγοράν κεφαλαίου. Μειωμένη, ἐξ ἄλλου, ὑπῆρξε καὶ ἡ καθαρὰ εἰσροή μὴ ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων (54,4 έκατ. δολλ. Έναντι 65,2 έκατ. δολλ. τὸ 1966) .

Ἡ καθαρὰ εἰσροή κεφαλαίων διὰ λογαριασμὸν τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν καὶ λοιπῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων ἐσημείωσεν ἀξίόλογον αὐξησιν ἐντὸς τοῦ 1967, ἀνελθοῦσα εις 20,1 έκατ. δολλ. Έναντι 13,6 έκατ. δολλ. καὶ 4,7 έκατ. δολλ. τῶν ἐτῶν 1966 καὶ 1965. Ἡ αὐξησης αὕτη προήλθε, κυρίως, ἐξ ἠϋξημένου δανεισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως (δάνειον Export - Import Bank) καὶ δευτερευόντως ἐξ εἰσαγωγῆς κεφαλαίων ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν. Αὐξησιν παρουσίασαν ἐπίσης τὰ διὰ λογαριασμὸν τῶν δημοσίων ἐπιχειρήσεων καὶ ὀργανισμῶν εἰσαχθέντα κεφάλαια (ιδιαιτέρως ὑπὸ τῆς Δ.Ε.Η.), ἀνελθόντα εις 32,3 έκατ. δολλ. Έναντι 6,7 έκατ. δολλ. κατά τὸ προηγούμενον ἔτος. Ἀντιθέτως ὁ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ δανεισμός τοῦ Δημοσίου ἐμειώθη ἀπὸ 82 έκατ. δολλ. τὸ 1966 εις 38,2 έκατ. δολλ. τὸ 1967. Τέλος, ἐπιδράδυνσις ἐσημειώθη εις τὸν ρυθμὸν αὐξήσεως τῆς καθαρᾶς εἰσροῆς κεφαλαίων ὑπὸ μορφήν ἐμπορικῶν πιστώσεων τῆς ἀλλοδαπῆς (1967 : +24,2 έκατ. δολλ., 1966 : +45,4 έκατ. δολλ.). Ἡ ἐξ 24 έκατ. δολλ. ἀνάδοξ τοῦ 1967, τοῦ συνόλου τῶν ὑποχρεώσεων ἐξ ἐμπορικῶν πιστώσεων προήλθεν ἀποκλειστικῶς ἐκ δανεισμοῦ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, ἐνῶ ἀντιθέτως αἱ ὑποχρεώσεις ἐξ ἐμπορικῶν πιστώσεων τῶν δημοσίων ἐπιχειρήσεων καὶ ὀργανισμῶν ἐμειώθησαν.

Τέλος, τὰ ἐντὸς τοῦ 1967 καταβληθέντα εις τὸ ἐξωτερικὸν χρεολύσια ἀπὸ ἰδιωτικᾶς ἐπιχειρήσεις, τὸ Δημόσιον καὶ δημοσίας ἐπιχειρήσεις καὶ ὀργανισμοὺς άνηλθον εις 43,3 έκατ. δολλ. Έναντι 20,4 έκατ. δολλ. κατά τὸ 1966. Ὁ ὑπερδιπλασιασμός αὐτὸς τῶν καταβληθέντων χρεολυσίων, ἐντὸς τοῦ 1967, ὀφείλεται κυρίως εις ἠϋξημένας καταβολὰς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν δημοσίων ἐπιχειρήσεων καὶ ὀργανισμῶν (33,5 έκατ. δολλ. Έναντι 13,6 έκατ. δολλ. τοῦ 1966), συνδεομένης μὲ τὴν ἐξυπηρέτησιν δανείων ἀναληφθέντων κατά τὰ τελευταία κυρίως ἔτη. Παράλλῃλως, αὐξησιν ἐμφανίζουν ἐντὸς τοῦ 1967 καὶ τὰ καταβληθέντα χρεολύσια ὑπὸ ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων (9,1 έκατ. δολλ. Έναντι 6,4 έκατ. τοῦ 1966), ὀφειλομένην εις τὴν ἔναρξιν τῆς ἐξυπηρετήσεως δανείων μεγάλων βιομηχανικῶν συγκροτημάτων.

VII. ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Έκ των μέχρι τούδε διαθεσίμων στοιχείων και εκτιμήσεων προκύπτει ότι σύνολον των εξ ελληνικών πηγών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού, περιλαμβανομένων και των ειδικών εσόδων εκ δημοσίων επενδύσεων, ανήλθε κατά το παρελθόν έτος εις 40.300 εκατ. δρχ. έναντι 35.003 εκατ. του 1966. Έξ άλλου, το σύνολον των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού, ήτοι του τακτικού (άνευ των δαπανών δι' έργα ύποδομής Ν.Α.Τ.Ο.) και του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων αναμένεται ότι θα διαμορφωθή τελικώς εις 44.965 εκατ. δρχ. περίπου έναντι 38.608 εκατ. δρχ. του 1966. Ούτω, το άνοιγμα του γενικού κρατικού προϋπολογισμού διαμορφούται εις 4.660 εκατ. δραχμών περίπου έναντι 3.606 εκατ. δρχ. το 1966.

Τò εν λόγω άνοιγμα του λήξαντος έτους εκαλύφθη εξ έσωτερικού δανεισμού κατά 4.400 εκατ. δραχ., ήτοι κατά 2.600 εκατ. εκ του προϊόντος εντόκων γραμματίων, κατά 1.500 εκατ. εκ του εκδοθέντος εις δημοσίαν έγγραφην όμολογιακού δανείου και κατά 300 εκατ. εκ τοκοχρεολυτικού δανείου της Τραπέζης της Ελλάδος. Τò υπόλοιπον εκ 260 εκατ. δρχ. εκαλύφθη δις πόρων του έξωτερικού.

1. Τακτικός προϋπολογισμός.

Τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού ανήλθον εις 38.713 εκατ. δρχ. έναντι 34.128 εκατ. του 1966, ήτοι έπραγματοποιήθη αύξησης τούτων κατά 4.585 εκατ. δρχ. ή 13,4%. Ό ρυθμός ούτως αύξήσεως των εσόδων, μολονότι χαμηλότερος του πραγματοποιηθέντος κατά το προηγούμενον έτος, θεωρείται ικανοποιητικός λαμβανομένης υπ' όψιν της έντός του 1967 άνακοπής της αύξητικής τάσεως των εισαγωγών, αί ύπολοί ειχον αύξηθή ταχύτατα κατά τὰ άμέσως προηγούμενα έτη, ως και της χαλαρώσεως του ρυθμού της οικονομικής άνόδου από των μέσων του 1966.

Η αύξησης των συνολικών εσόδων προήλθεν αποκλειστικώς εκ των φορολογικών εσόδων, τὰ όποία ηύξήθησαν κατά 4.674 εκατ. δρχ. ή 15,4% έναντι 5.545 εκατ. ή 22,3% το 1966. Η άνοδος αύτη των φορολογικών εσόδων υπήρξε βασικώς αποτέλεσμα της αύξήσεως του έθνικού εισοδήματος και του περιορισμού της φοροδιαφυγής, συνέβαλον όμως εις αύτήν και οι έπιβληθέντες έντός του 1966 νέοι φόροι, ή άπόδοσις των όποιων ώλοκληρώθη κατά το 1967. Αύξητικήν έπίδρασιν επί των εσόδων έσχε και ή από 14.6.1967 αύξησης κατά 1% των τελών χαρτοσήμου υπέρ του Ο.Γ.Α., άποσκοπούσα εις την κάλυψιν των προσθέτων δαπανών αυτού εκ της αύξήσεως των συντάξεων και συναφών τινων παροχών προς τούς άγρότας.

Ειδικώτερον, τὰ έσοδα εξ άμέσων φόρων ηύξήθησαν κατά 1.063 εκατ. δρχ.

ή, 18,8% έναντι αυξήσεως των κατά 1.173 εκατ. δρχ. ή 26,1% τὸ 1966. Ἡ σημειωθείσα κάμψις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν ἐσόδων τούτων ὀφείλεται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν ἐπιβράδυνσιν τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τοῦ εἰς τρεχούσας τιμὰς ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς ἐμμέσου φορολογίας, ἐξ ἄλλου, ἐσημείωσαν αὐξησιν κατὰ 3.611 εκατ. δρχ. ή 14,6% ἑναντι αὐξήσεως των κατὰ 4.373 εκατ. δρχ. ή 21,5% τὸ 1966. Ἡ παρατηρουμένη κάμψις τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τῶν ἐσόδων τούτων ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν περιορισμένην αὐξησιν τῶν τελωνειακῶν εἰσπραξέων, λόγω τῆς στασιμότητος τῶν εἰσαγωγῶν, δευτερευόντως δὲ εἰς τὴν προαναφερθεῖσαν χαλάρωσιν τοῦ ἀνοδικοῦ ρυθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ τῶν συναλλαγῶν.

Ἡ ταχύτερα, ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἐμμέσους φόρους, ἀνοδος τῶν ἐσόδων ἐξ ἀμέσων φόρων ὠδήγησεν εἰς τὴν αὐξησιν τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὸ σύνολον τῶν φορολογικῶν ἐσόδων ἀπὸ 18,6% τὸ 1966 εἰς 19,2% τὸ 1967 καὶ ἀντίστοιχον μείωσιν τῆς συμβολῆς τῆς ἐμμέσου φορολογίας ἀπὸ 81,4% τὸ 1966 εἰς 80,8% τὸ 1967.

Αἱ δαπάναι τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπολογίζεται ὅτι θὰ διαμορφωθοῦν τελικῶς εἰς 37.750 εκατ. δρχ. περίπου, παρουσιάζουσαι αὐξησιν κατὰ 6.225 εκατ. δρχ. ή 19,7%. Οἱ κυριώτεροι παράγοντες οἱ ὅποιοι συνέβαλον εἰς τὴν αὐξησιν τῶν δαπανῶν ἦσαν αἱ ἀνειλημμέναι ἀπὸ τοῦ προηγουμένου ἔτους ὑποχρεώσεις διὰ τὴν σταδιακὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐνιαίου μισθολογίου τῶν δημοσίων λειτουργῶν. ἡ μεγάλη αὐξήσις τῶν ἀποδιδομένων εἰς τὸν Ο.Γ.Α. ἐσόδων, κατόπιν τῆς ἀντιστοίχου αὐξήσεως τῶν εἰσπράξεων ἐκ τῶν θεσπισθέντων νέων πόρων ὑπὲρ τῆς κοινωνικῆς ἀγροτικῆς ἀντιλήψεως, καὶ ἡ αὐξήσις τῶν δαπανῶν ἀμύνης διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἀναγκαίου βαθμοῦ ἐτοιμότητος τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς χώρας. Διὰ τῆς ἀσκηθείσης διμῶς πολιτικῆς περικοπῆς πάσης δαπάνης μὴ ἐξυπηρετούσης ἐθνικοῦς, οἰκονομικοῦς καὶ κοινωνικοῦς σκοποῦς ὑψηλῆς προτεραιότητος συνεπιέσθησαν αἱ δαπάναι εἰς τὴν μεγαλυτέραν δυνατὴν ἔκτασιν καὶ ἐπετεύχθη ἡ πραγματοποιήσις ἡδυνημένου, ἑναντι τοῦ προϋπολογισθέντος, πλεονάσματος εἰς τὸν τακτικὸν προϋπολογισμόν.

Τὸ πλεόνασμα τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπολογίζεται εἰς 965 εκατ. δρχ., ἑναντι 2.600 εκατ. τοῦ 1966, καὶ διετέθη διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ κρατικοῦ προγράμματος ἐπενδύσεων. Ἐν προκειμένῳ πρέπει νὰ σημειωθοῦν δύο τινα : Π ρ ὠ τ ο ν, ὅτι τὸ ποσὸν κατὰ τὸ ὅποιον ἐμειώθη τὸ πλεόνασμα τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπολείπεται τῆς προσθέτου ἐπιβαρύνσεως αὐτοῦ, κατὰ τὸ 1967, διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνειλημμένων ὑποχρεώσεων ἐφαρμογῆς τοῦ ἐνιαίου μισθολογίου, καὶ Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, ὅτι ὑπὸ τὰς ἐπικρατούσας κατὰ τὸ 1967 συνθήκας χαλαρώσεως τῆς ζητήσεως, ἡ ἐντὸς ὁρίων μείωσις τοῦ πλεονάσματος τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ δὲν ἐδημιούργησε προβλήματα νο-

μιαματικής Ισορροπίας άλλ' αντιθέτως απέτελεσεν ενισχυτικών παράγοντα της οικονομικής δραστηριότητας.

2. Δημόσιαι Έπενδύσεις.

Αί δαπάναι του κρατικού προγράμματος επενδύσεων ανήλθον κατά το 1967 εις 7.216 εκατ. δρχ. έναντι 7.083 εκατ. δρχ. του 1966. Παραλλήλως εσημειώθη αποφασιστική πρόοδος προς την κατεύθυνσιν τής εξυγιάνσεως και τής αύξήσεως τής παραγωγικότητος του όλου προγράμματος. Ως γνωστόν, κατά το πρόσφατον παρελθόν είχεν ενταχθή εις το κρατικόν πρόγραμμα επενδύσεων πληθώρα μεγάλων και μικρών έργων, πολλά των οποίων ήσαν άγερμάντου κοινωνικής παραγωγικότητος. Πέραν τούτου, ή άποπεράτωσις του συνόλου των εν εκτελέσει έργων άπήτει δαπάνην τής τάξεως των 40 δισεκατομμυρίων δραχμών, γεγονός το οποίον καθίστα αναπόφευκτον την μεγάλην επιδράδυνσιν του ρυθμού εκτελέσεως των έργων, με συνέπειαν την περαιτέρω μείωσιν τής παραγωγικότητος του προγράμματος. Υπό τας συνθήκας αυτές καθίστατο προβληματική ή έναρξις εκτελέσεως νέων έργων ηύξημένης παραγωγικότητος και άπολύτου προτεραιότητος, ενώ άφ' ετέρου, άπεκλείετο άποτελεσματική επιτάχυνσις των εν εκτελέσει έργων.

Η άδυναμία αύτη αντιμετωπίσθη ήδη επιτυχώς διά τής εντός του 1967 επανεξετάσεως του συνόλου των εν εκτελέσει έργων επί τη βάσει οικονομικών κριτηρίων. Ούτω, άφ' ενός μέν επετεύχθη ή εξυγιάνσις και ή αύξησις τής παραγωγικότητος του προγράμματος του έτους 1967, διά τής προωθήσεως των πλέον σημαντικών από άπόφews οικονομικής αναπτύξεως έργων, άφ' ετέρου δέ έτέθησαν αί δάσεις διά την από του τρέχοντος έτους αύξησιν των δαπανών του προγράμματος και την προσαρμογήν αυτού προς τούς στόχους του εκπονηθέντος πενταετούς προγράμματος - πλαισίου οικονομικής αναπτύξεως 1968 -1972.

Αί παράλληλοι επενδύσεις, ήτοι αί επενδύσεις τής Δ.Ε.Η., του Ο.Τ.Ε. και τής Έργατικής Κατοικίας, ως και αί πραγματοποιούμεναι διά δανεισμόν εκ τής Έγροτικής Τραπέζης και τής Ε.Τ.Β.Α., ανήλθον εις 7.917 εκατ. δρχ. το 1967 έναντι 5.831 εκατ. το 1966. Έσημειώθη δηλαδή αύξησις αύτών κατά 2.086 εκατ., ή 36% έναντι του 1966. Η διεύρυνσις αύτη των δαπανών διά παραλλήλους επενδύσεις είναι αποφασιστικής σημασίας διά την προώθησιν τής οικονομικής αναπτύξεως τής χώρας. Άλλά και από βραχυχρονίου σκοπιás ή αύξησις αύτη συνέβαλεν εις την τόνωσιν τής συνολικής ζήτησεως και αντιστάθμισιν αντιρρόπων τάσεων αί όποίαι είχαν εκδηλωθή εις άλλους τομείς τής οικονομίας. Ειδικώτερον αί επενδύσεις τής Δ.Ε.Η., διά την επέκτασιν και συμπλήρωσιν του παραγωγικού δυναμικού της και των δικτύων μεταφοράς ως και διά τόν εξηλεκτρισμόν τής ύπαιθρου, ανήλθον κατά το 1967 εις 3.780 εκατ. δρχ. έναντι 2.797 εκατ. το 1966. Αί συνολικαί δαπάναι επενδύσεων του Ο.Τ.Ε.

έντός του ήμερολογιακού έτους 1967 άνηλθον εις 797 έκατ. δρχ. Έναντι 561 έκατ. του 1966. Τέλος, ή Α.Τ.Ε. έχορήγησε μεσομακροπρόθεσμα δάνεια δι' επενδύσεις ύψους 2.778 έκατ. δρχ. Έναντι 1.640 έκατ. του 1966.

3. 'Ο Προϋπολογισμός 1968 και τὰ μέτρα Δημοσιονομικής πολιτικής.

'Ο προϋπολογισμός του 1968 κατετέθη και έκυρώθη πρό της ενάρξεως του οικονομικού έτους, έν αντιθέσει προς ό,τι συνέβαινε κατά τό παρελθόν. Τούτο άποτελεί αξιοσημείωτον πρόδοον καθ' όσον πληροῦται οὕτω μία άπαραίτητος προϋπόθεση διὰ νά καταστή ό κρατικός προϋπολογισμός πραγματικών όργάνων προγραμματισμένου έπηρεασμού των γενικωτέρων οικονομικών εξελίξεων.

Συνοπτικώς ό καρωθείς γενικός κρατικός προϋπολογισμός του τρέχοντος έτους προβλέπει την πραγματοποίησιν έσόδων ύψους 46.580 έκατ. δρχ., περιλαμβανομένων και 200 έκατ. δρχ. ειδικής άμυντικής δοηθείας Ν.Α.Τ.Ο. Τά έσοδα ταύτα κατανέμονται εις 45.430 έκατ. δρχ. του τακτικού προϋπολογισμού και 1.150 έκατ. δρχ. του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων. Τά έξοδα, εξ άλλου, του κρατικού προϋπολογισμού, μετ' άφαίρεσιν των άδιαθέτων πιστώσεων, προβλέπεται ότι θα άνέλθουν εις 52.430 έκατ. δρχ., περιλαμβανομένων πληρωμών διὰ δημοσίας επενδύσεις ύψους 9.000 έκατ. Όύτω, τό άντίγμα του γενικού κρατικού προϋπολογισμού προϋπολογίζεται εις 5.850 έκατ. δρχ., προβλέπεται δέ ότι θα καλυφθή κατά 4.000 έκατ. δρχ. εξ έσωτερικού δανεισμού και κατά 1.850 έκατ. δρχ. εκ πόρων της άλλοδαπής.

'Ο προϋπολογισμός του 1968 εκφράζει την χαραχθείσαν έντός του προηγούμενου έτους δημοσιονομικήν πολιτικήν, άμέσους στόχους της όποιας αποτελούν ή έξυγιάνσις των δημοσίων οικονομικών και ή βαθμιαία προσαρμογή τόσον της φορολογικής όσον και της πολιτικής δαπανών του Δημοσίου προς τάς άπαιτήσεις της πολιτικής οικονομικής ανάπτυξεως.

Έν τῷ πλαίσίῳ των βασικών τούτων στόχων έθεσπίσθησαν αύστηραί κυρώσεις κατά των ύπαιτίων φοροδιαφυγής και καθιερώθη ταχύτερα και πλέον όρθολογική διαδικασία όριστικοποιήσεως και εισπράξεως των θεδαιουμένων έσόδων. Παράλληλως, διὰ του Α.Ν. 239) 1967 και του τροποποιήσαντος αύτόν Α.Ν. 285) 1968 έπήλθον ουσιώδεις μεταρρυθμίσεις εις την φορολογίαν εισοδήματος φυσικών προσώπων. Αί κυριώτεραι τούτων είναι ή από του τρέχοντος οικονομικού έτους σημαντική μείωσις των συντελεστών, καθ' όλην την έκτασιν της φορολογικής κλίμακος, ή ιδιαιτέρα φορολόγησις του εισοδήματος της σύζυγου άνεξαρτήτως ποσού και ή διεύρυνσις ώρισμένων έκπτώσεων, έν συνδυασμῳ προς την κατάργησιν όλων των ειδικών άπαλλαγών, πλην εκείνων αί όποίαι δικαιολογούνται άπολύτως εξ οικονομικών ή κοινωνικών λόγων. Διὰ των μέτρων τούτων επιδιώκεται ή μείωσις της φορολογικής επιβαρύνσεως των είλικρινών φορολογουμένων, με παράλληλον πάταξιν της φοροδιαφυγής. Ούτω,

ἄφ' ἑνὸς μὲν τὸ φορολογικὸν σύστημα θὰ καταστῇ δικαιότερον καὶ θὰ αὐξηθῇ ἡ ἀποτελεσματικότης τῶν διευρυνομένων φορολογικῶν κινήτρων, ἄφ' ἑτέρου δὲ ἀναμένεται ὅτι, ἔχι μόνον θὰ ἀποφευχθῇ ἡ μείωσις τῆς ἀποδόσεως τῆς ἀμέσου φορολογίας ἀλλὰ καὶ θὰ πραγματοποιηθῇ σημαντικὴ αὐξήσις αὐτῆς, παρὰ τὴν μείωσιν τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν. Χαρακτηριστικὸν ἐν προκειμένῳ εἶναι τὸ ὅτι αἱ προβλέψεις τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀναβιδάζουν τὰ ἔσοδα ἐξ ἀμέσων φόρων διὰ τὸ 1968 εἰς 8.110 ἑκατ. δρχ. ἔναντι πραγματοποιηθέντων 6.729 ἑκατ. τοῦ 1967 καὶ τὸ ὅτι ἐκ τῶν ὑποβληθεισῶν φορολογικῶν δηλώσεων προκύπτει αὐξήσις τοῦ δηλωθέντος εἰσοδήματος φυσικῶν προσώπων κατὰ 47%.

Πέραν τῶν ἀνωτέρω, διὰ σειρᾶς ἀναγκαστικῶν νόμων ἐθεσπίσθησαν, μεταξὺ ἄλλων, καὶ ἰσχυρὰ φορολογικὰ κίνητρα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κεφαλαιαγορᾶς καὶ τὴν γενικωτέραν ἐνίσχυσιν τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως τῆς οἰκονομίας. Οὕτω, διὰ τοῦ Α.Ν. 149) 1967 παρετάθη μέχρι τέλους 1970 ἡ ἰσχὺς τῶν παρασχεθέντων κατὰ τὸ παρελθὸν φορολογικῶν κινήτρων πρὸς ὑποδομήσιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας. Διὰ τοῦ Α.Ν. 147) 1967 διηρυνήθησαν περαιτέρω τὰ κίνητρα ταῦτα καὶ ἐχορηγήθησαν νέα κίνητρα ὑπὸ μορφήν ἐπιδοτήσεως τῶν ἐπιτοκίων τῶν δανείων δι' ἐπενδύσεις.

Τέλος, διὰ τοῦ Α.Ν. 148) 1967 παρεσχέθησαν ἀποτελεσματικαὶ φορολογικαὶ ἀπαλλαγαὶ πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς κεφαλαιαγορᾶς, ὡς ἀναλύεται εἰδικώτερον εἰς τὸ οἰκτεῖον τμήμα τῆς παρούσης.

Εἰς τὸν τομέα τῶν δημοσίων δαπανῶν ἠκολουθήθη πολιτικὴ περικυπηρὴ μὴ ἀναγκαίων καταναλωτικῶν δαπανῶν, πρὸς ἐξοικονόμησιν πόρων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν εὐρύτερου προγράμματος ἐπενδύσεων. Οὕτω, συμφώνως πρὸς τὰς προβλέψεις τοῦ ἐγκριθέντος προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους, ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν δαπανῶν τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ ἀναμένεται ὅτι θὰ περιορισθῇ κατὰ τὸ 1968 εἰς 15,0% ἔναντι 19,7% τοῦ 1967, μὲ συνέπειαν κατόπιν καὶ τῆς προβλεπομένης εὐνοϊκῆς ἐξελίξεως τῶν ἐσόδων, τὴν αὐξήσιν τοῦ πλεονάσματος τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς 2.000 ἑκατ. δρχ. ἔναντι ὑπολογιζομένου πλεονάσματος ἐξ 965 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1967. Ταυτοχρόνως προβλέπονται δαπάναι διὰ δημοσίας ἐπενδύσεις 9.000 ἑκατ. δρχ. ἔναντι πραγματοποιηθεισῶν δαπανῶν ἐξ 7.216 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1967.

4. Λογαριασμοὶ συγκεντρώσεως ἀγροτικῶν προϊόντων.

Τὸ συνολικὸν χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος τηρουμένων λογαριασμῶν συγκεντρώσεως ἀγροτικῶν προϊόντων καὶ διακινήσεως ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἄλλων τινῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἀνῆλθε κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1967 εἰς 8.831 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 11.684 ἑκατ. καὶ 10.047 ἑκατ. δρχ. ἀντιστοίχως κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965, ἤτοι ἐντὸς τοῦ 1967 ἐμειώθη κατὰ 2.853 ἑκατ. δρχ. ἐνῷ ἐντὸς τοῦ 1965 εἶχεν αὐξηθῇ κατὰ 1.637 ἑκατ. δρχ.. Ἡ μείωσις αὕτη τοῦ χρεωστικοῦ ὑπολοίπου προῆλθε βασικῶς ἐκ τῆς μεταφορᾶς

εις πίστωση των λογαριασμών τούτων του προϊόντος δύο τοκοχρεολυτικών δανείων, συνολικού ποσού 2.600 εκατ. δρχ., χορηγηθέντων υπό της Τραπέζης της Ελλάδος προς το Έλληνικόν Δημόσιον δυνάμει των από 22ας Σεπτεμβρίου 1967 σχετικών συμβάσεων. Διά των δανείων τούτων εκαλύφθησαν ελλείμματα εκ της διαχείρισεως αγροτικών προϊόντων συγκεντρωθέντων κατά τα τελευταία έτη και έτέθη ούτω εις κίνησιν διαδικασία τακτοποιήσεως εκ πόρων του κρατικού προϋπολογισμού των έκκρεμοτήτων του παρελθόντος.

Αφαιρουμένης της επιδράσεως εκ των μεταφορών δανειακών κεφαλαίων, αί όποιαί έλαβον χώραν τόσον έντός του 1967 όσον και έντός του 1966, ή πραγματική μείωσις του συνολικού χρεωστικού ύπολοίπου λογαριασμών συγκεντρώσεως αγροτικών προϊόντων περιορίζεται εις 253 εκατ. δρχ. Έναντι αύξήσεως κατά 2.737 εκατ. το 1966.

Ειδικώτερον, το χρεωστικόν ύπόλοιπον του λογαριασμού καταναλωτικών αγαθών του Δημοσίου έμειώθη κατά 185 εκατ., έναντι αύξήσεως κατά 1.374 εκατ. το 1966. Η εξέλιξις αύτη ήτο αποτέλεσμα της εφαρμοσθείσης από της έσοδείας 1967 νέας σιτικής πολιτικής και της καθυστερήσεως, πέραν της 31. 12.1967, της εξοφλήσεως μέρους των ύποχρεώσεων του λογαριασμού προς τον κρατικόν προϋπολογισμόν εκ φόρων καταναλώσεως σακχαρώς παραγωγής 1967. Ούτω, κατόπιν της ένεργού συμμετοχής του έλευθέρου έμπορίου εις την διακίνησιν των δημητριακών, ή συγκεντρωθείσα υπό του Δημοσίου ποσότης σίτου και κριθής περιωρίσθη εις 738 χιλ. τόνν. Έναντι 1.014 χιλ. τόνν. κατά το 1966, ή δέ αντίστοιχος δαπάνη εις 2.200 εκατ. δρχ. Έναντι 3.410 εκατ. Έπίσης αί πληρωμαί διά φόρους καταναλώσεως σακχαρώς περιωρίσθησαν εις 357 εκατ. δρχ. Έναντι 1.056 εκατ. του 1966, έντός του όποίου έτακτοποιήθησαν και έκκρεμότητες προηγούμενων έτών. Αύξησιν άφ' έτέρου παρουσίασαν αί πληρωμαί δι' έπιδοτήσεις, λόγω της προσωρινής καταβολής εκ του λογαριασμού καταναλωτικών αγαθών της έισοδηματικής ένισχύσεως των μικρών σιτοκαλλιεργητών, ύψους 300 εκατ., τακτοποιηθείσης έντός του Φεβρουαρίου 1968, ως και της έπιδοτήσεως μεγαλύτερων, έν συγκρίσει προς το 1966, ποσοτήτων σιτηρών έξαχθέντων υπό του έλευθέρου έμπορίου.

Αί εισπράξεις του λογαριασμού καταναλωτικών αγαθών έντός του 1967 εκινήθησαν εις τά έπίπεδα του 1966. Ειδικώτερον αί τακτικά εισπράξεις του λογαριασμού έμειώθησαν κατά 600 εκατ. δρχ. περίπου, λόγω της κατά το δεύτερον έξάμηνον του 1967 διακοπής της πωλήσεως σίτου προς άρτοποιήσιν εκ των κρατικών αποθεμάτων, ένφ αύξησιν έσημείωσαν αί εισπράξεις έξ εξαγωγών δημητριακών και έλαιολάδου. Μεγαλύτεραι όπήρξαν έπίσης έντός του 1967 αί ύπέρ του λογαριασμού μεταφοραί εκ του προϋπολογισμού προς κάλυψιν έλλειμμάτων και τρεχουσών όφειλών εκ χορηγήσεως έφοδίων.

Πέραν των άνωτέρω, εις πίστωση του λογαριασμού καταναλωτικών αγαθών μετεφέρθη και το εκ 1.250 εκατ. δρχ. προϊόν το ένός εκ των προαναφερθέν-

των δανείων τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος. Κατόπιν καί τῆς μεταφορᾶς ταύτης, τὸ λογιστικὸν χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ διεμορφώθη κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1967 εἰς 5.417 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 6.853 ἑκατ. τοῦ τέλους 1966.

Τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τῶν λογαριασμῶν συγκεντρώσεως σταφίδων παρoυσίασεν ἐπίσης σημαντικὴν μείωσιν ἐντὸς τοῦ 1967. Συγκεκριμένως οἱ παρὰ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος σχετικοὶ λογαριασμοὶ τοῦ Α.Σ.Ο. καὶ τῆς Κ.Σ.Ο.Σ. — πρὸ τῆς κατωτέρω ἀναφερομένης μεταφορᾶς ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ δανείου τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος — ἐσημείωσαν ἐντὸς τοῦ 1967 μείωσιν ἐν συνόλῳ κατὰ 234 ἑκατ. δρχ. ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 633 ἑκατ. δρχ. τοῦ 1966. Εἰς τὴν ἐξέλιξιν ταύτην συνετέλεσε κυρίως ὁ περιορισμὸς τῶν πληρωμῶν εἰς 570 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 1.369 ἑκατ. τοῦ 1966. Τοῦτο ὀφείλεται ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν προσαρμογὴν τῶν τιμῶν ἀσφαλείας πρὸς τὰς διεθνεῖς τιμὰς, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν καθιέρωσιν ἀμέσου εἰσοδηματικῆς ἐνισχύσεως τῶν καλλιεργητῶν ἐκ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν μειωμένην παραγωγὴν σουλτανίνας κατὰ τὸ 1967.

Ἐντὸς τοῦ 1967 ἐταχτοποιήθησαν τὰ ἑλλείμματα ἐκ τῆς διαχειρίσεως σταφίδων τῶν ἐσοδῶν 1966 καὶ παλαιότερων διὰ μεταφορᾶς εἰς πίστωσιν τῶν ἐν λόγῳ λογαριασμῶν πρὸς 820 ἑκατ. δρχ. ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ δευτέρου τοκοχρεολυτικοῦ δανείου τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον. (Ὅτιω, οἱ λογαριασμοὶ συγκεντρώσεως σταφίδων ἀπηλλάγησαν τῶν ἐκ-κρεμοτήτων τοῦ παρελθόντος, τὸ δὲ λογιστικὸν χρεωστικὸν ὑπόλοιπον αὐτῶν περιωρίσθη κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1967 εἰς 739 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 1.794 ἑκατ. τοῦ 1966.

Εὐνοϊκὴν ἐξέλιξιν ἐνεφάνισεν ἐπίσης ἐντὸς τοῦ 1967 ἡ τρέχουσα κίνησις τῶν λογαριασμῶν καπνῶν, ἐκ τῆς ὁποίας προέκυψεν ἐντὸς τοῦ 1967 αὐξησις τοῦ χρεωστικοῦ ὑπολοίπου κατὰ 166 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 731 ἑκατ. δρχ. τοῦ 1966. Εἰς τοῦτο συνέβαλε κυρίως ὁ περιορισμὸς τῶν πληρωμῶν εἰς 851 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 1.247 ἑκατ. δρχ. τοῦ 1966, λόγῳ τῆς χαμηλοτέρας παραγωγῆς τοῦ 1966 ἣτις διεκινήθη ἐμπορικῶς κατὰ τὸ 1967. Παραλλήλως ηὔξήθησαν καὶ αἱ εἰσπράξεις τοῦ λογαριασμοῦ συνεπείᾳ τῆς ἐπιταχύνσεως τοῦ ρυθμοῦ ρευστοποιήσεως τῶν ἀποθεμάτων. Κατόπιν τῆς ἐξελιξέως ταύτης τῶν τρεχουσῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν καὶ τῆς μεταφορᾶς εἰς πίστωσιν τῶν λογαριασμῶν συγκεντρώσεως καπνῶν 530 ἑκατ. δρχ. ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ δευτέρου τοκοχρεολυτικοῦ δανείου τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, τὸ συνολικὸν λογιστικὸν χρεωστικὸν ὑπόλοιπον αὐτῶν κατήλθε κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1967 εἰς 2.675 ἐκ δρχ. ἔναντι 3.037 ἑκατ. τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας τοῦ 1966.

VII. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

1. Μεταβολαι εις την ρευστότητα τῆς Οικονομίας.

Ἡ προσφορά χρήματος, ἥτοι τὸ ἄθροισμα νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ καταθέσεων ὀψεως, ἀνελθοῦσα εἰς 43.397 ἑκατ. δρχ. εἰς τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1967 ἐσημείωσεν ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους αὐξήσιν κατὰ 7.538 ἑκατ. δρχ. ἢ 21,0% ἔναντι αὐξήσεώς της κατὰ 3.524 ἑκατ. δρχ. ἢ 10,9% ἐντὸς τοῦ 1966. Εἰδικιώτερον, ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία ἀνῆλθεν εἰς τὸ τέλος τοῦ 1967 εἰς 33.426 ἑκατ. δρχ., αὐξηθεῖσα κατὰ 7.327 ἑκατ. δρχ. ἢ 28,0%, ἔναντι 2.820 ἑκατ. δρχ. ἢ 12,1% κατὰ τὸ 1966. Οὐσιωδῶς μικροτέρα αὐξήσις προκύπτει ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν μεταβολῶν τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων τῶν ἐν λόγῳ νομισματικῶν μεγεθῶν. Οὕτω, κατὰ τὰ 1967 τὸ μὲν μέσον ἐτήσιον ἐπίπεδον τῆς προσφοράς χρήματος ἠϋξήθη κατὰ 4.815 ἑκατ. δρχ. ἢ 14,8% ἔναντι 4.022 ἑκατ. δρχ. ἢ 14,1% τοῦ 1966, τὸ δὲ μέσον ἐπίπεδον τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας κατὰ 4.811 ἑκατ. ἢ 20,7% ἔναντι 2.945 ἑκατ. δρχ. ἢ 14,5% κατὰ τὸ 1966.

Ἡ διαφορὰ ἡ ὁποία προκύπτει εἰς τὸν ρυθμὸν ἀνόδου τῶν νομισματικῶν μεγεθῶν κατὰ τὸ 1967, ἀναλόγως τῆς χρησιμοποιομένης μεθόδου μετρήσεως αὐτοῦ, (εἰς μέσα ἐτήσια ἐπίπεδα ἢ εἰς ἐπίπεδα τέλους ἔτους), ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἡ αὐξήσις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ἐντὸς τοῦ 1967 ἐντοπίζεται κατὰ κύριον λόγον εἰς τοὺς δύο τελευταίους μῆνας τοῦ ἔτους, συνδεομένη μὲ τὴν Κυπριακὴν κρίσιν καὶ ἄλλα ἐξωοικονομικὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἔλαβον χώραν κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν. Πράγματι, ἐνῶ κατὰ τὴν περίοδον Ἰανουαρίου - Ὀκτωβρίου ἡ προσφορά χρήματος ἠϋξήθη κατὰ 2.227 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τῶν μηνῶν Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου αὕτη ἠϋξήθη κατὰ 5.311 ἑκατ. δρχ.

Ἐκδήλωσιν τῆς προσωρινότητος τῶν σημειωθεισῶν μετακινήσεων ἀπὸ καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων ἐκτάκτων γεγονότων, ἀποτελεῖ ἡ ταχεῖα μείωσις τῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμματίων ἐντὸς τοῦ πρώτου τριμήνου τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ἡ μείωσις αὕτη ἀνελθοῦσα εἰς 3.378 ἑκατ. δρχ. εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα τῆς δικαιολογουμένης ἐξ ἐποχικῶν λόγων, (τρίμηνον Ἰανουαρίου - Μαρτίου 1967 : —2.066, 1966 : —853).

Τὰ αὐτὰ ὡς ἄνω ἐξωοικονομικὰ γεγονότα ἐπηρέασαν ἐπίσης καὶ τὰς ἀποταμειευτικὰς καταθέσεις τῶν ἰδιωτῶν κατὰ τοὺς δύο τελευταίους μῆνας τοῦ ἐπισκοπούμενου ἔτους μὲ ἀποτέλεσμα ἡ αὐξήσις των κατὰ τὸ 1967, μετρουμένη βάσει ὑπολοίπων τέλους ἔτους, νὰ ἐμφανίζεται πολὺ μικροτέρα ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχον ἐντὸς τοῦ 1966 (1967 : +9,9%, 1966 : +26,0%). Ἐὰν ὁμως ἡ μεταβολὴ τῶν καταθέσεων ὑπολογισθῇ βάσει τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων — ὁπότε λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὰ δεδομένα ὅλων τῶν μηνῶν — αἱ ἐν λόγῳ καταθέσεις ἐμφανίζουν τὸ 1967 αὐξήσιν κατὰ 19,5% ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 15,4% τὸ 1966. Ἀποτέλεσμα τῶν ὡς ἄνω ἐξελίξεων ἔστο ὅτι τὸ σύνολον τῶν ρευστῶν διαθε-

σίμων τῆς οἰκονομίας, ἦτοι τὸ ἄθροισμα τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων τῆς προσφορᾶς χρήματος καὶ τῶν καταθέσεων ταμειυτηρίου, ἐσημείωσε ταχέαν αὐξησιν ἐντὸς τοῦ 1967, ἀνερχομένην εἰς 17,0% ἔναντι 14,7% κατὰ τὸ 1966.

Ἡ οὐσιώδης αὐξησης τῆς προσφορᾶς χρήματος καὶ τῶν ἐν γένει ρευστῶν διαθεσίμων τῆς οἰκονομίας δὲν συνωδεύθη ἀπὸ ἀναλόγους ἐξελίξεις εἰς τὴν ἐνεργὸν ζήτησιν. Τοῦτο ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ αὐξησης τῶν ρευστῶν διαθεσίμων συνεβάδιε μὲ παράλληλον ἄνοδον τῆς ζήτησεως ρευστότητος ὑπὸ τοῦ κοινού.

2. Παράγοντες μεταβολῆς τῆς προσφορᾶς χρήματος.

Ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν προσδιοριστικῶν παραγόντων τῆς μεταβολῆς τῆς προσφορᾶς χρήματος προκύπτει ὅτι ἡ αὐξητικὴ ἐπίδρασις προήλθε κυρίως ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως τῆς οἰκονομίας καὶ δευτερευόντως ἐκ τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου. Ἀντιθέτως ὁ ἐξωτερικὸς τομεὺς καὶ οἱ ἕτεροι παράγοντες ἐπέδρασαν μειωτικῶς.

Ἡ αὐξητικὴ ἐπίδρασις τοῦ δημοσίου τομέως — ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει τὴν Κεντρικὴν Διοίκησιν, τοὺς δημοσίους ὀργανισμούς καὶ τὰς δημοσίας ἐπιχειρήσεις — κατὰ τὸ 1967 ἦτο οὐσιωδῶς μικροτέρα τῆς ἀντιστοίχου τοῦ 1966. Οὕτω κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὁ ἐν λόγῳ τομεὺς ἐπέδρασεν αὐξητικῶς ἐπὶ τῆς προσφορᾶς χρήματος κατὰ 2.603 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 5.547 ἑκατ. δρχ. τοῦ 1966. Ἡ μικροτέρα ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1966 ἐπίδρασις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς προσφορᾶς χρήματος ἐντὸς τοῦ 1967, ὀφείλεται εἰς τὴν εὐνοϊκωτέραν ἐξέλιξιν τῶν λογαριασμῶν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως.

Οἱ λογαριασμοὶ τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως — ἦτοι, ὁ τρέχων προϋπολογισμός, ὁ προϋπολογισμὸς δημοσίων ἐπενδύσεων καὶ οἱ λογαριασμοὶ συγκεντρώσεως ἀγροτικῶν προϊόντων — ἤσκησαν αὐξητικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς προσφορᾶς χρήματος κατὰ 1.732 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 5.060 ἑκατ. δρχ. τοῦ 1966. Ἡ οὐσιωδῶς μικροτέρα αὐξητικὴ ἐπίδρασις τῶν λογαριασμῶν Κεντρικῆς Διοικήσεως ἐντὸς τοῦ 1967 ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν μειωτικὴν ἐπίδρασιν τοῦ λογαριασμοῦ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν λογαριασμῶν τοῦ Α.Σ.Ο., τῆς Κ. Σ.Ο.Σ. καὶ τοῦ Ε.Ο. Καπνοῦ.

Εἰδικώτερον, ὁ τρέχων προϋπολογισμός, ἐπὶ τῇ θάσει τῶν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος τηρουμένων λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου, ἐπέδρασε μειωτικῶς ἐπὶ τῆς προσφορᾶς χρήματος κατὰ 1.793 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 3.199 ἑκατ. δρχ. τοῦ 1966. Διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκτίμησιν τῆς ἐπιδράσεως τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ θὰ πρέπει περαιτέρω νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ καθαρὸν ἀποτέλεσμα πρὸ τῶν μεταφορῶν πρὸς καὶ ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν. Μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐν λόγῳ μεταφορῶν τὸ ταμειακὸν πλεόνασμα τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ ἐντὸς τοῦ 1967 ἀνέρχεται εἰς 2.421 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 3.355 ἑκατ. δρχ. τοῦ 1966. Ἡ σημειωθείσα μείωσις τοῦ πλεονάσματος τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ τοῦ 1967 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1966, ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν

επιδράδουν τον ρυθμό αύξησης των εισπράξεων λόγω της χαλάρωσης της οικονομικής δραστηριότητας και εις την επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης των δαπανών λόγω κυρίως αύξησης των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων εις εφαρμογήν των διατάξεων του ενιαίου μισθολογίου.

Ο λογαριασμός καταναλωτικών αγαθών ήσυχσε μειωτικήν επίδραση επί της προσφοράς χρήματος κατά 185 εκατ. δρχ. έναντι αύξητικής ταιαύτης εκ 1.374 εκατ. δρχ. κατά το 1966. Διά τον ύπολογισμόν της επιδράσεως αυτής δεν λαμβάνεται υπ' όψιν ή μεταφορά εντός του παρελθόντος έτους εις πίστωσιν του λογαριασμού τούτου ποσού 1.250 εκατ. δρχ. εκ του τοκοχρεολυτικού δανείου της Τραπεζής της Ελλάδος πρὸς τὸ Δημόσιον. Μή ύπολογιζομένων των μεταφορών πρὸς και εκ του τρέχοντος προϋπολογισμού, ή αύξητική επίδρασις του λογαριασμού των καταναλωτικών αγαθών επί της προσφοράς χρήματος ανήλθεν εις 443 εκατ. δρχ. Έναντι 1.530 εκατ. δρχ. του 1966. Η ούσιωδώς μικρότερα αύξητική επίδρασις του λογαριασμού τούτου εντός του 1967, όφείλεται εις μικρότεραν εκταμίευσιν διά συγκέντρωσιν σίτου — λόγω αλλαγής του συστήματος συγκεντρώσεως —, εις μικρότερας πληρωμάς δασμών και εις μεγαλύτερας εισπράξεις εκ της εξαγωγής σιτηρών και ελαίου εκ των αποθεμάτων του Δημοσίου.

Έκ των λογαριασμών συγκεντρώσεως καπνών και σταφίδων (Ε.Ο.Κ. — Α.Σ.Ο. — Κ.Σ.Ο.Σ.) ήσκήθη εντός του παρελθόντος έτους μειωτική επίδρασις επί της προσφοράς χρήματος κατά 68 εκατ. δρχ. Έναντι αύξητικής ταιαύτης εκ 1.364 εκατ. δρχ. του 1966. Διά τον ύπολογισμόν της επιδράσεως αυτής δεν λαμβάνεται επίσης υπ' όψιν ή μεταφορά εντός του παρελθόντος έτους, εις πίστωσιν των λογαριασμών τούτων, ποσού 1.350 εκατ. δρχ. εκ του τοκοχρεολυτικού δανείου της Τραπεζής της Ελλάδος πρὸς τὸ Δημόσιον. Η μειωτική επίδρασις των εν λόγω λογαριασμών όφείλεται κυρίως εις την μικρότεραν εκταμίευσιν διά την συγκέντρωσιν όφείλεται κυρίως εις την μικρότεραν εκταμίευσιν διά την συγκέντρωσιν σταφίδων και εις τὰς μεγαλύτερας εισπράξεις διά τούς αναπτυσσομένους λεπτομερώς εις τὸ περί δημοσίων οικονομικών κεφάλαιον του παρόντος λόγους.

Τὸ άνοιγμα των δημοσίων επενδύσεων ανήλθεν εντός του 1967 εις 5.103 εκατ. δρχ. (πληρωμαί διά δημοσίας επενδύσεις, 6.533 εκατ. δρχ. μεϊον έσοδα επενδύσεων 1.430 εκατ. δρχ.). Έάν ληφθῇ υπ' όψιν ο τραπεζικός δανεισμός πρὸς τούς εργολάβους δημοσίων έργων ύψους 648 εκατ. δρχ., αί συνολικαί πληρωμαί διά δημοσίας επενδύσεις ανέρχονται εις 7.181 εκατ. δρχ.. Έναντι 7.051 εκατ. δρχ. του 1966. Αί πληρωμαί αὗται αποτελοῦν τον κυριώτερον παράγοντα της ύπὸ του Δημοσίου προκαλουμένης αύξησης της προσφοράς χρήματος.

Έκ των δημοσίων οργανισμῶν ήσκήθη μειωτική επίδρασις επί της προσφοράς χρήματος κατά 145 εκατ. δρχ. εντός του 1967, έναντι αντιστοίχου

τοιαύτης ἐκ 342 ἑκατομμυρίων δραχμῶν ἐντὸς τοῦ 1966. Ὁ περιορισμὸς τῆς μειωτικῆς ἐπιδράσεως τῶν δημοσίων ὀργανισμῶν, ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν μεγαλύτεραν αὐξήσιν τῶν δαπανῶν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, λόγῳ ἐπεκτάσεως, τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐκτελουμένων ἔργων.

Ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς τῆς οἰκονομίας ἐπέδρασεν ἐντὸς τοῦ 1967 αὐξητικῶς ἐπὶ τῆς προσφορᾶς χρήματος κατὰ 6.841 ἑκατ. δρχ., ἔναντι μειωτικῆς ἐπιδράσεως ἐκ 1.854 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1966. Εἰς τὴν αὐξητικὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως συνέβαλε κυρίως ἡ μικροτέρα αὐξήσις τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων, ἀνελθοῦσα τελικῶς εἰς 4.053 ἑκατ. δρχ., ἀνευ τῶν καταθέσεων ὑφείας, ἔναντι 9.018 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1966. Ἡ κάμψις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἐντὸς τοῦ 1967 συνδέεται μὲ τὰ ἑκτακτα γεγονότα, τὰ ὅποια ἔλαβον χώραν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Παρὰ τὴν σημαντικὴν κατὰ τὰ ὠς ἄνω κάμψιν τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν καταθέσεων, αἱ πιστώσεις πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα ἐντὸς τοῦ 1967 ἐσημείωσαν οὐσιώδη αὐξήσιν, ἀνελθοῦσαν εἰς 10.849 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 6.867 ἑκατ. δρχ. τοῦ 1966. Τοῦτο κατέστη δυνατόν λόγῳ τῆς ἀκολουθηθείσης ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἐν λόγω περίοδον πολιτικῆς ἐνισχύσεως τῆς ρευστότητος τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν.

Τέλος, ὁ ἐξωτερικὸς τομεὺς τῆς οἰκονομίας — πρὸ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν εἰσπράξεων ἐκ δοθηθείας καὶ ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ τοῦ Δημοσίου — ἥσκησε μειωτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς προσφορᾶς χρήματος κατὰ 919 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 1.560 ἑκατ. δρχ. τοῦ 1966. Ἡ μικροτέρα μειωτικὴ ἐπίδρασις τοῦ ἐν λόγω τομέως, ἐντὸς τοῦ 1967, ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν μείωσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν.

ΙΧ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

1. Καταθέσεις.

α) Ἰδιωτικαὶ καταθέσεις.

Τὸ σύνολον τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων εἰς τὰς τραπεζὰς — πλὴν Τραπεζῆς Ἑλλάδος — καὶ τοὺς εἰδικούς πιστωτικούς ὀργανισμούς ἀνῆλθεν εἰς τὸ τέλος τοῦ 1967 εἰς 50.399 ἑκατ. δρχ., σημειωθείσης αὐξήσεως ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου ἐκ 4.162 ἑκατ. δρχ. ἢ 9,0%. Αἱ ἀντίστοιχοι αὐξήσεις κατὰ τὰ δύο προηγούμενα ἔτη ἀνῆλθον εἰς 8.211 ἑκατ. δρχ. ἢ 21,6% κατὰ τὸ 1966 καὶ εἰς 3.984 ἑκατ. δρχ. ἢ 11,7% κατὰ τὸ 1965.

ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ¹

(Είς εκατομμύρια δραχμών)

	Υφιστάμεναι καταθέσεις εις τὸ τέλος τοῦ 1967	Ἐτήσια μεταβολαί					
		1962	1963	1964	1965	1966	1967
Σύνολον	50.399	+4.852	+5.753	+4.125	+3.984	+8.211	+4.162
Όψεως	5.993	+ 595	+ 404	+ 668	+ 631	+ 254	+ 4
Ταμιευτηρίου	35.143	+2.663	+4.298	+2.944	+2.552	+6.584	+3.239
Προθεσμίας	6.754	+1.571	+ 965	+ 107	+ 380	+1.198	+1.053
Δεσμευόμεναι	2.509	+ 23	+ 86	+ 406	+ 421	+ 175	+ 134

(1) Είς τραπεζας — πλην Τραπεζῆς Ἑλλάδος — καὶ εἰδικούς πιστωτικούς ὀργανισμούς.

Ἡ αὐξησις τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους ἀντιστοιχεῖ εἰς ποσοστὸν 2,4% τοῦ διαθεσίμου ἰδιωτικοῦ εἰσοδήματος (εἰς τρεχοῦσας τιμὰς) ἔναντι 5,1% κατὰ τὸ 1966, 2,7% κατὰ τὸ 1965 καὶ 3,2% κατὰ τὸ 1964.

Ἡ ἐντὸς τοῦ 1967 αὐξησις τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἐπραγματοποιήθη ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν παραγόντων προσωρινῶς διαταρακτικῶν τῆς ψυχολογίας τοῦ κοινοῦ. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς, ἡ ἐμφαινόμενη κατὰ τὸ 1967 χαλάρωσις τοῦ ἀνοδικοῦ ρυθμοῦ τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων, δὲν ἀντανακλᾷ μονιμωτέραν κάμψιν τῆς ροπῆς πρὸς κατάθεσιν, ἥτις διετηρήθη εἰς ἱκανοποιητικὰ ἐπίπεδα, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς βραχυχρονίου ἀναλύσεως τῶν ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐξελίξεων. Ἐκδηλώσιν τούτου ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἡ αὐξησις τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἐντὸς τοῦ 1967, εἰς μέσον ἐτήσιον ἐπίπεδον λογιζομένη, ὑπῆρξεν ἀνωτέρα τῆς ἀντιστοίχου τοῦ προηγουμένου ἔτους (1967 +6.828 ἑκατ. δρχ. ἢ 16,4%, 1966 +5.338 ἑκατ. δρχ. ἢ 14,7%). Ἐξ ἄλλου ἡ ταχυτάτη αὐξησις τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους (τρίμηνον Ἰανουαρίου - Μαρτίου 1968 +3.316 ἑκατ. δρχ., 1967 +2.166 ἑκατ. δρχ.) ἐπιβεβαιώνει τὴν διαπίστωσιν ὅτι ἡ ροπή πρὸς κατάθεσιν δὲν ὑπέστη μονιμωτέραν διαταραχὴν ἐκ τῶν ἐκτάκτων γεγονότων τοῦ παρελθόντος ἔτους. Αἱ διαταρακτικαὶ ἐπιδράσεις ἐξεδηλώθησαν κυρίως ἐπὶ τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου. Ἀντιθέτως ἐλάχιστα ἐπηρεάσθησαν αἱ καταθέσεις προθεσμίας αἱ ὁποῖαι ἐσημείωσαν σχετικῶς ἱκανοποιητικὴν αὐξήσιν ἐντὸς τοῦ ἔτους, ἀνελθοῦσαν εἰς 1.053 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 1.198 καὶ 380 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Κατόπιν τούτου ἡ ποσοστιαία συμμετοχὴ τῶν προθεσμιακῶν καταθέσεων ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ συνόλου τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἀνῆλθεν εἰς 25% κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, ἔναντι 15% κατὰ τὸ 1966 καὶ 10% κατὰ τὸ 1965. Ἀντιθέτως ἡ συμμετοχὴ τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου ἐσημείωσεν ἐλαφρὰν μείωσιν ἔναντι τοῦ προηγουμένου ἔτους (1967 : 78%, 1966 : 80%, 1965 : 64%).

Ἀσχέτως τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἀνωτέρω ἐκτάκτων παραγόντων ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῆς συνολικῆς ἐντὸς τοῦ ἔτους αὐξήσεως τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων, εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι αὕτη ἐπραγματοποιήθη ὑπὸ παράλληλον ἀπορρόφησιν ὑπὸ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως οὐσιωδῶς μεγαλύτερου, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1966, προσὺ νέων ὁμολογιακῶν τίτλων τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν δημοσίων ἐπιχειρήσεων.

Ἀπὸ πλευρᾶς κατανομῆς τῆς αὐξήσεως τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων τοῦ λήξαντος ἔτους κατὰ πιστωτικούς φορεῖς παρατηρεῖται ὅτι τὸ μεγαλύτερον μῆκος αὐτῆς συνεκεντρώθη καὶ πάλιν εἰς τὰ ἐμπορικάς τραπεζάς, τὸ σχετικὸν μερίδιον τῶν ὁποίων παρέμεινεν εἰς τὰ αὐτὰ περίπου ἐπίπεδα τοῦ προηγούμενου ἔτους (70,5% ἔναντι 70,7% κατὰ τὸ 1966 καὶ 60% κατὰ τὸ 1965). Ὁμοίως εἰς τὰ αὐτὰ ἐπίπεδα τοῦ προηγούμενου ἔτους παρέμεινε καὶ ἡ ἀντίστοιχος συμμετοχὴ τοῦ Ταχυδρομικοῦ Ταμειυτηρίου, διαμορφωθείσα εἰς 24,2% ἔναντι 24,1% κατὰ τὸ 1966 καὶ 26% κατὰ τὸ 1965.

6) Καταθέσεις δημοσίων ὀργανισμῶν.

Τὸ σύνολον τῶν συγκεντρουμένων εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος βάσει τοῦ Α.Ν. 1611) 1960 ἀποταμειωτικῶν καταθέσεων τῶν ἀσφαλιστικῶν ταμείων καὶ τῶν λοιπῶν δημοσίων ὀργανισμῶν ἀνῆλθεν εἰς τὸ τέλος τοῦ 1967 εἰς 7.462 ἑκατ. δρχ., σημειωθείσης αὐξήσεως ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐξ 750 ἑκατ. δρχ. ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων ἐξ 838 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1966 καὶ ἐκ 552 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1965. Οὐσιώδους ἐξ ἄλλου ὑπῆρξεν ἡ ἐντὸς τοῦ ἔτους αὐξήσις τῶν καταθέσεων ταμειακῆς διαχειρίσεως τῶν ἐν λόγῳ ὀργανισμῶν, ἀνελθοῦσα εἰς 227 ἑκατ. δρχ., ἔναντι μειώσεως ἐκ 334 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1966 καὶ αὐξήσεως ἐξ 116 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1965. Λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν ἐπενδύσεων τῶν ὀργανισμῶν τούτων εἰς ἀκίνητα ὡς καὶ τῶν λοιπῶν τοποθετήσεων τῶν — ἀνελθουσῶν εἰς 627 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 588 καὶ 547 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως — προκύπτει ὅτι ἡ συνολικὴ ἀποταμίευσις αὐτῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐκτιμωμένη βάσει τῶν ἀνωτέρω δεδομένων, ἀνῆλθεν εἰς ἐπίπεδα αἰσθητῶς ἀνώτερα τῶν ἀντιστοίχων τῶν δύο προηγούμενων ἐτῶν.

2. Τραπεζικὴ χρηματοδότησις.

Τὸ συνολικὸν ὕψος τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ὑπὸ τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν εἰδικῶν πιστωτικῶν ὀργανισμῶν ἀνῆλθεν εἰς τὸ τέλος τοῦ 1967 εἰς 79.385 ἑκατ. δρχ., σημειῶσαν ἐντὸς τοῦ ἔτους ἄνοδον ἐκ 10.668 ἑκατ. δρχ. ἢ 15,5% ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων ἐξ 9.453 ἑκατ. δρχ. ἢ 16% κατὰ τὸ 1966 καὶ 6.632 ἑκατ. δρχ. ἢ 12,6% κατὰ τὸ 1965.

Τὸ σύνολον τῆς χρηματοδοτικῆς ἐπεκτάσεως ἐντὸς τοῦ 1967 κατηλύθη πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα, ἡ χρηματοδότησις τοῦ ὁποίου ἠρξήθη μὲ οὐσιωδῶς

ταχύτερον ρυθμόν κατά τὸ λήξαν ἔτος. Συγκριτικῶς αὕτη ἐσημείωσεν ἄνδρον ἐκ 10.849 ἑκατ. δρχ. ἢ 19,2% ἐναντι αὐξήσεων ἐξ 6.867 ἑκατ. δρχ. ἢ 13,8% καὶ 4.361 ἑκατ. δρχ. ἢ 9,6% κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Ἀντιθέτως ἡ συνολικὴ τραπεζικὴ χρηματοδότησις τῶν δημοσίων ὀργανισμῶν καὶ δημοσίων ἐπιχειρήσεων ἐσημείωσεν ἐντὸς τοῦ 1967 μείωσιν ἐξ 181 ἑκατ. δρχ. ἐναντι αὐξήσεων ἐκ 2.586 καὶ 2.271 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Ἡ τοιαύτη ἐξέλιξις ἀντανακλᾷ τὴν οὐσιώδη μείωσιν τοῦ συνολικοῦ ὑπολοίπου τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν ὀργανισμῶν συγκεντρώσεως ἀγροτικῶν προϊόντων — Α.Σ.Ο., Κ.Σ.Ο.Σ. καὶ Ε.Ο. Καπνοῦ — διὰ λόγους ἀναφερθέντας ἤδη εἰς τὸ περὶ λογαριασμῶν συγκεντρώσεως ἀγροτικῶν προϊόντων τμήμα τῆς παρούσης. Ἀντιθέτως ἡ χρηματοδότησις τῶν δημοσίων ἐπιχειρήσεων — Δ.Ε.Η. καὶ Ο.Τ.Ε. — ὡς καὶ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων καὶ λοιπῶν δημοσίων ὀργανισμῶν ἠυξήθη ἐντὸς τοῦ 1967 κατὰ ποσὸν περίπου ἴσον πρὸς τὸ ἀντίστοιχον τοῦ 1966 καὶ σαφῶς ἀνώτερον τῆς αὐξήσεως τοῦ 1965.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐντὸς τοῦ 1967 αὐξήσεως τῶν τραπεζικῶν πιστώσεων προήλθεν ἀπὸ τὰς ἐμπορικὰς τραπεζάς. Συγκριτικῶς ἡ ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν χρηματοδότησις ἐσημείωσεν αὐξήσιν ἐξ 6.206 ἑκατ. δρχ. ἢ 20,2% συγκρινομένη πρὸς ἀντιστοίχους αὐξήσεις ἐκ 3.942 ἑκατ. δρχ. ἢ 14,7% τὸ 1966 καὶ 1.169 ἑκατ. δρχ. ἢ 4,6% τὸ 1965. Ποσὸν 2.471 ἑκατ. δρχ. ἐκ τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω πιστωτικῆς ἐπεκτάσεως τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐκαλύφθη ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ μορφήν πιστώσεων ἢ ὑπεραναλήψεων ἐκ τῶν παρ' αὐτῇ τρεχομένων λογαριασμῶν τῶν τραπεζῶν. Τὸ ὑπόλοιπον ἐκαλύφθη κυρίως ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπεζὰς συγκεντρουμένων πάσης φύσεως καταθέσεων. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι κατὰ περιπτώσεις, ἐντὸς τοῦ 1967, ὁ δανεισμός τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος ὑπερέβη τὸ ἀνωτέρω ἀναφερόμενον διὰ τὸ σύνολον τοῦ ἔτους ὅπως. Οὕτω, ἐξησφαλίσθη ἀπρόσκοπτος συνέχισις τῆς ὑπὸ τῶν τραπεζῶν χρηματοδοτήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ συναλλακτικῆς δραστηριότητος, παρὰ τὸν προσωρινῆς φύσεως περιορισμὸν τῆς ρευστότητος τῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων ἐκ τῶν ἐκτάκτων ὑπεραναλήψεων καταθέσεων.

Παραλλήλως πρὸς τὰς ἐμπορικὰς τραπεζὰς καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ὑπόλοιποι πιστωτικοὶ ὀργανισμοὶ συνέχισαν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τὴν οὐσιώδη ἐπέκτασιν τῆς χρηματοδοτικῆς τῶν δραστηριότητος. Κἄμψις ἐσημειώθη μόνον εἰς τὸ συνολικὸν ὑπόλοιπον τῆς ἀπ' εὐθείας χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ὀφειλομένη, ὡς ἀνεφέρθη ἤδη, κυρίως εἰς τὴν μείωσιν τοῦ ἀνεξοφλήτου υπολοίπου τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν ὀργανισμῶν συγκεντρώσεως σταφίδων (Α.Σ.Ο. καὶ Κ.Σ.Ο.Σ.).

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν χρηματοδότησιν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως παρατηροῦνται ἀναλυτικώτερον τὰ ἑξῆς :

α) Χρηματοδότησις διὰ κεφάλαια κινήσεως.

Αἱ πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα βραχυπρόθεσμοι: τραπεζικαὶ πιστώσεις διὰ κεφάλαια κινήσεως ἐπεξετάθησαν ἐντὸς τοῦ ἔτους μὲ ρυθμὸν οὐσιωδῶς ἐνώτερον τῶν ἀντιστοίχων τῶν δύο προηγούμενων ἐτῶν. Συγκεκριμένως αἱ ἐν λόγῳ χρηματοδοτήσεις — ἐξαιρουμένων τῶν πιστώσεων πρὸς τὴν Α.Τ.Ε. διὰ τὴν προμήθειαν γεωργικῶν ἐφοδίων — ἡρῴηθησαν κατὰ 6.529 ἑκατ. δρχ. ἢ 18,7%, ἔναντι αὐξήσεων ἐκ 3.475 ἑκατ. δρχ. ἢ 11,1% καὶ 2.294 ἑκατ. δρχ. ἢ 7,9% κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Εἰς μέσα ἐτήσια ἐπίπεδα ἡ αὐξησης τῶν πιστώσεων διὰ κεφάλαια κινήσεως ἦτο διπλασία τῆς ἀντιστοίχου ἀνάδου τοῦ εἰς τρεχούσας τιμὰς ἐθνικοῦ εἰσδήματος (13,5% ἔναντι 6,5%). Ἐσημειώθη συνεπῶς ἐντὸς τοῦ 1967 εὐρύτερα κάλυψις τῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας. Ἐπιτάχυνσις τῆς ἐπεκτάσεως τῶν βραχυπρόθεσμων τραπεζικῶν πιστώσεων ἐσημειώθη εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς χρηματοδοτούμενους κλάδους, κυρίως ὅμως εἰς τὴν μεταποίησην καὶ τὴν γεωργίαν.

Εἰς τὴν μεταποίησιν, κυρίως δὲ εἰς τὴν βιομηχανίαν, τὸ κατὰ τὸ 1967 μέσον ὕψος τῆς βραχυπρόθεσμου τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως διὰ κεφάλαια κινήσεως ἐκυμάνθη εἰς ἐπίπεδα κατὰ 21% ὑψηλότερα τῶν ἀντιστοίχων τοῦ προηγούμενου ἔτους. Ὁ ρυθμὸς οὗτος ὑπῆρξε πολλαπλάσιος τοῦ ἀντιστοίχου ρυθμοῦ τῆς ἀνάδου τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, τοῦτο δὲ πιστοποιεῖ τὴν πραγματοποιηθεῖσαν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἰδιαιτέραν πιστωτικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ κλάδου τούτου, ἀντιμετωπίσαντος ὠριμέναν δυσχερεῖαν συνδεομένην κυρίως μὲ τὴν χαλάρωσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος.

Ἡ βραχυπρόθεσμος τραπεζικὴ χρηματοδότησις τῆς γεωργίας ἐσημείωσεν αὐξησην ἐξ 666 ἑκατ. δρχ., ἔναντι μειώσεως ἐξ 98 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1966 καὶ αὐξήσεως ἐκ 397 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1965. Ἡ συγκριτικῶς πρὸς τὰς ἀντιστοίχους ἐξελίξεις τοῦ προηγούμενου ἔτους εὐρεῖα ἐπέκτασις τῆς χρηματοδότησεως τῆς κατηγορίας αὐτῆς κατὰ τὸ 1967, ἀντικατοπτρίζει κατὰ κύριον λόγον τὴν πραγματοποιηθεῖσαν διεύρυνσιν τῶν νέων χορηγήσεων πρὸς τὴν γεωργίαν — κυρίως τῶν καλλιεργητικῶν δανείων — συνδεομένην μὲ τὴν ἀντίστοιχον αὐξησην τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐλαφρὰν στροφὴν αὐτῆς πρὸς δαπανηροτέρας καὶ πλέον ἀποδοτικὰς καλλιεργείας. Κατ' ἐξαιρέσιν τῶν αὐξητικῶν ἐξελίξεων εἰς ὅλους τοὺς κλάδους, ἐλαφρὰν κάμψιν ἐσημείωσεν ἡ χρηματοδότησις τοῦ καπνεμπορίου (κατὰ 297 ἑκατ. δρχ., ἔναντι αὐξήσεως ἐξ 134 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1966 καὶ μειώσεως ἐπίσης ἐκ 229 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1965), ὀφειλομένην εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἐμπορίου διακίνησιν μικροτέρας ἐσοδείας καπνοῦ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος.

Ἐντὸς τοῦ 1967 προωθήθη εἰς ἀξιόλογον βαθμὸν καὶ ἡ ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν χρηματοδότησις τῆς βιοτεχνίας ἐκ τῶν κεφαλαίων τῶν σχηματιζομένων διὰ τῆς δεσμεύσεως ποσῶν ἀντιστοιχούντων εἰς ποσοστὸν 6% τῆς αὐξήσεως τῶν εἰς τὰς ἐν λόγῳ τραπεζὰς καταθέσεων. Οὕτω σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῆς συνο-

λικής εντός του 1967 αύξήσεως των πρὸς τὴν βιοτεχνίαν πιστώσεων (ἀνελθούσης εἰς 591 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 393 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1966), ἥτοι ποσὸν 250 ἑκατ. δρχ. ἀναφέρεται εἰς δάνεια τῆς ἀνωτέρω εἰδικῆς κατηγορίας. Αἱ ἐγκρίσεις δανείων εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἀνωτέρω διαδικασίας εντός τοῦ 1967, τὸ ὅποιον ὑπῆρξε τὸ πρῶτον πλήρες ἔτος ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος, ἀνῆλθον κατ' ἀριθμὸν μὲν εἰς 2.908 κατ' ἀξίαν δὲ εἰς 331 ἑκατ. δρχ.

β) Χρηματοδοτήσεις παγίων ἐγκαταστάσεων.

Τὰ μακροπρόθεσμα τραπεζικὰ δάνεια διὰ παγίας ἐγκαταστάσεις ἐσημείωσαν οὐσιώδη αὐξήσιν εντός τοῦ 1967. Τὸ συνολικὸν ὑπόλοιπον τῆς μακροπρόθεσμου τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως δι' ἐπενδύσεις ἀνῆλθεν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐπισκοπούμενου ἔτους εἰς 32.081 ἑκατ. δρχ., σημειωθείσης αὐξήσεως εντός τοῦ ἔτους τούτου ἐκ 5.697 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 3.675 καὶ 2.132 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Οὕτω τὸ μὲν συνολικὸν ἀνεξόφλητον ὑπόλοιπον τῆς τραπεζικῆς πιστοδοτήσεως διὰ παγίας ἐγκαταστάσεις ἐκάλυπτε κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1967 ποσοστὸν 40% τῆς συνολικῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως, ἡ δὲ πραγματοποιηθεῖσα αὐξήσις αὐτοῦ εντός τοῦ ἔτους ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸν 53,4% τῆς ἀντιστοίχου συνολικῆς χρηματοδοτικῆς ἐπεκτάσεως, ἔναντι 38,9% τοῦ 1966.

Τὰ εντός τοῦ 1967 χορηγηθέντα νέα μακροπρόθεσμα δάνεια δι' ἐπενδύσεις, περιλαμβανομένης καὶ τῆς ὑπὸ τῶν τραπεζῶν ἀναλήψεως ὁμολογιακῶν καὶ μετοχικῶν τίτλων ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, ὑπερέβησαν κατὰ 35,3% τὰς ἀντιστοίχους τοῦ προηγουμένου ἔτους, ἀνελθοῦσαι εἰς 8.437 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 6.238 ἑκατ. δρχ. τοῦ 1966 καὶ 4.865 ἑκατ. τοῦ 1965. Αἰσθητὴ ἐπέκτασις τῶν ἐν λόγῳ χορηγήσεων ἐπραγματοποιήθη εἰς ὅλους τοὺς χρηματοδοτούμενους τομεῖς.

Εἰδικώτερον, τὰ εντός τοῦ 1967 χορηγηθέντα νέα μακροπρόθεσμα δάνεια δι' ἐπενδύσεις εἰς τὸν ἀγροτικὸν τομέα ἀνῆλθον εἰς 1.997 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 1.402 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1966 καὶ 1.413 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1965. Τὰ δάνεια ταῦτα χορηγούμενα ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καλύπτονται κατὰ τὸ πλεῖστον διὰ πιστώσεων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῶν παρ' αὐτῇ καταθέσεων δημοσίων ὀργανισμῶν. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα, πλὴν τῶν ἀνωτέρω δανείων, ἐχορήγησεν εντός τοῦ 1967 καὶ μακροπρόθεσμα δάνεια δι' ἀγροτικὴν στέγασιν συνολικοῦ ὕψους 647 ἑκατ. δρχ. Τὸ σύνολον τῶν χορηγηθέντων ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς εντός τοῦ 1967 νέων μακροπρόθεσμων δανείων δι' ἐπενδύσεις γενικῶς εἰς τὸν ἀγροτικὸν τομέα — περιλαμβανομένων καὶ τῶν δανείων δι' ἀγροτικὰ βιομηχανίας — ἀνῆλθεν εἰς 2.806 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 1.704 καὶ 1.541 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως.

Ἐντός τοῦ 1967 διηυρύνθη σημαντικῶς ἡ τραπεζικὴ χρηματοδότησις τῆς

οἰκοδομικῆς δραστηριότητος, πρὸς ἀντιστάθμισιν τῆς ἀπὸ τοῦ τελευταίου τριμήνου τοῦ 1966 παρατηρηθείσης κάμψεως τῶν οἰκιστικῶν ἐπενδύσεων καὶ τόνωσιν τῆς σχετικῆς ζήτησεως. Ἡ ἐνίσχυσις ἐπραγματοποιήθη διὰ τῆς ὑπὸ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς ἐγκρίσεως ἐπηρευημένων προγραμμάτων παροχῆς στεγαστικῶν δανείων ὑπὸ τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς, τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων καὶ τοῦ Ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου, ὡς καὶ τῆς παροχῆς ἀδείας εἰς τὰς τραπεζὰς ὅπως χρηματοδοτοῦν οἰκοδομικὰς ἐπιχειρήσεις. Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω μέτρων τὸ σύνολον τῶν χορηγηθέντων ἐντὸς τοῦ 1967 τραπεζικῶν δανείων δι' οἰκιστικοὺς σκοποὺς — περιλαμβανομένων καὶ τῶν δανείων δι' ἀγροτικὴν στέγασιν — ἀνῆλθεν εἰς ποσὸν περίπου διπλάσιον τοῦ ἀντιστοίχου τοῦ προηγούμενου ἔτους, ἤτοι εἰς 2.098 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 1.099 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1966 καὶ 746 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1965.

Οὐσιώδης διεύρυνσις ἐντὸς τοῦ 1967 ἐπραγματοποιήθη ἐπίσης εἰς τὴν χρηματοδότησιν νέων τουριστικῶν ἐγκαταστάσεων διὰ τῆς σημαντικῆς ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐπεκτάσεως τῶν ἀρχικῶν προγραμμάτων τουριστικῶν χορηγήσεων τῆς Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως, τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων. Τὸ σύνολον τῶν ἐντὸς τοῦ 1967 χορηγηθέντων νέων δανείων διὰ τουριστικὰς ἐπενδύσεις ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω πιστωτικῶν ἰδρυμάτων, ὡς καὶ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν ἀνῆλθεν εἰς 587 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 350 καὶ 269 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως.

Οὐσιώδες τμήμα τῶν χορηγηθέντων ἐντὸς τοῦ 1967 νέων μακροπροθέσμων δανείων κατηυθύνθη εἰς τὴν χρηματοδότησιν βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων. Τὸ σύνολον τῶν ἐν λόγῳ νέων δανείων (περιλαμβανομένης τῆς ὑπὸ τῶν τραπεζῶν ἀναλήψεως μετοχικῶν καὶ ὁμολογιακῶν τίτλων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων ὡς καὶ τῶν δανείων δι' ἀγροτικὰς βιομηχανίας) ἀνῆλθε κατὰ τὸ ἐπισκοπούμενον ἔτος εἰς 1.750 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 1.515 καὶ 1.385 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τῶν ἐτῶν 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν νέων δανείων δι' ἐπενδύσεις εἰς τὴν βιομηχανίαν διέθεσαν αἱ ἐμπορικαὶ τράπεζαι, ἡ δραστηριότης τῶν ὁποίων εἰς τὸν τομέα τοῦτον ἐσημείωσεν οὐσιώδη ἄνοδον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1966. Τὰ σχετικὰ κεφάλαια προσήλθον ἐκ τῆς καθιερωμένης διαθέσεως ποσοστοῦ 15% τῶν εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπεζὰς συγκεντρωμένων καταθέσεων διὰ χρηματοδότησιν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι τὰ εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ἀνωτέρω θεσμοῦ προσωρινῶς καὶ μέχρι διαθέσεώς των κατατιθέμενα εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἢ ἐπενδύμενα εἰς ἐντοκα γραμμάτια τοῦ Δημοσίου κεφάλαια τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, ἐμειώθησαν οὐσιωδῶς ἐντὸς τοῦ ἔτους, τοῦ συνολικοῦ ὕψους αὐτῶν διαμορφωθέντος εἰς τὸ τέλος τοῦ 1967 εἰς 328 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 750 ἑκατ. δρχ. εἰς τὸ τέλος τοῦ 1966. Ἀντιθέτως ἡ ἀντίστοιχος δραστηριότης τῆς Ε.Τ.Β.Α. κυρίως καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τῶν ιδιωτικῶν τραπεζῶν ἐπενδύσεων, ἐσημείωσε σχετικὴν ἐπιδράδυνσιν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1966. Ἡ

χρηματοδότησις βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων ὑπὸ τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐγένετο σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ μορφὴν δανεισμοῦ. Ἡ δι' ἀναλήψεως ὁμολογιακῶν καὶ μετοχικῶν ἐκδόσεων χρηματοδότησις, ἦτις καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη ἦτο ὅλως περιωρισμένη, ἐσημείωσε περαιτέρω χαλάρωσιν κατὰ τὸ 1967 ἀνελθοῦσα εἰς 102 ἑκατ. δρχ. μόνον ἢ 5,8% τῆς συνολικῆς νέας τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως διὰ βιομηχανικὰς ἐπενδύσεις.

Ἐντὸς τοῦ 1967 ἔλαθε χώραν οὐσιώδης διεύρυνσις τῶν νέων μακροπροθέσμων δανείων δι' ἔργα τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Τὸ σύνολον τῶν ἐν λόγῳ δανείων ἀνῆλθεν εἰς 764 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 430 καὶ 348 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως.

3. Κεφαλαιαγορά.

α) Ἑ ξ ε λ ί ξ ε ι ς.

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τὸ συνολικὸν ὄφος τῶν νέων χρηματιστηριακῶν ἐκδόσεων ἐσημείωσε περαιτέρω αὔξησιν, ἀνελθὼν εἰς 2.539 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 2.417 καὶ 1.070 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Τὸ σύνολον σχεδὸν τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ ἦτοι 2.500 ἑκατ. δρχ. ἀναφέρεται εἰς ὁμολογιακὰς ἐκδόσεις τοῦ Δημοσίου (1.500 ἑκατ. δρχ.) καὶ τῆς Δ.Ε.Η. (1.000 ἑκατ. δρχ.). Ἰδιαίτερος ἐνθαρρυντικὴ ἔνδειξις τῶν ὑφισταμένων δυνατοτήτων τῆς ἑλληνικῆς κεφαλαιαγορᾶς, ὑπῆρξεν ἡ ὑπερχάλυψις ὑπὸ τῆς ἰδιωτικῆς ζητήσεως τοῦ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἐκδοθέντος κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ὁμολογιακοῦ δανείου τῶν 1.500 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὴν περίοδον τῶν προεγγραφῶν καὶ δὴ διασημαντικῆς συμμετοχῆς κεφαλαίων εἰσαχθέντων εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ

(Εἰς ἑκατομμύρια δραχμῶν)

Ἔτη	Ὅ μ ο λ ο γ ι α ι				Μ ε τ ο χ α ι			
	Δημοσίου	Ἰδιωτικῶν Ἐπιχ/σεων	Ἰδιωτικῶν Ἐπιχ/σεων	Σύνολον	Τραπεῶν	Λοιπῶν Ἐπιχ/σεων	Λοιπῶν Ἐπιχ/σεων	Γενικὸν Σύνολον
1961	—	740	—	740	52	87	139	879
1962	990	500	110	1.600	542	50	592	2.192
1963	1.500	—	22	1.522	—	38	38	1.560
1964	600	800	107	1.507	52	71	123	1.630
1965	—	800	—	800	24	246	270	1.070
1966	900	1.300	123	2.323	42	52	94	2.417
1967	1.500	1.000	—	2.500	—	39	39	2.539

Ἐπερὸν χαρακτηριστικὸν τῶν χρηματιστηριακῶν ἐξελίξεων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἦτο ἡ ραγδαία ἀνατίμησις τῶν μετοχῶν. Μεταξὺ ἀρχῆς καὶ τέλους τοῦ 1967 αἱ μὲν βιομηχανικαὶ μετοχαὶ ἀνετιμῆθησαν κατὰ 16%, ἔναντι ἀντιστοίχου μειώσεως κατὰ 0,6% τὸ 1966, αἱ δὲ τιμαὶ τῶν μετοχῶν τραπεζῶν καὶ ἀσφαλιστικῶν ἐπιχειρήσεων ἐστημείωσαν ἄνοδον κατὰ 31,6%, ἔναντι αὐξήσεως τῶν κατὰ 5,2% τὸ 1966. Αἱ ταχεῖαι ἀνατιμητικαὶ ἐξελίξεις ἔλαβον χώραν κατὰ τὸ δεῦτερον ἔξαμηνον τοῦ ἔτους, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ δημιουργηθέντος γενικώτερον εὐνοϊκοῦ ψυχολογικοῦ κλίματος. Εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ κλίματος τούτου ἀποφασιστικῶς συνέβαλον τὰ μέτρα περὶ ἀναπτύξεως τῆς κεφαλαιαγορᾶς καὶ περὶ βιομηχανικῶν κινήτρων. Εἰδικώτερον ὁ δείκτης τιμῶν βιομηχανικῶν μετοχῶν ἐκινήθη, μειωτικῶς ἐντὸς τοῦ πρώτου ἔξαμηνου τοῦ 1967, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἔνεφάνισε σταθερῶς ἀνοδικὴν ἐξέλιξιν, διαμορφωθείς εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους εἰς τὸ ὑψηλότερον ἐπίπεδον τῆς τελευταίας πενταετίας. Ἐπίσης ὁ δείκτης τιμῶν τραπεζικῶν καὶ ἀσφαλιστικῶν μετοχῶν, ἐμφανίσας ἐλαφρὰς διακυμάνσεις ἐντὸς τοῦ πρώτου ἔξαμηνου, ἐστημείωσεν ἐν συνεχείᾳ ἔντονον ἄνοδον συνεχιζομένην καὶ ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ὁ δείκτης οὕτως ἔφθασεν ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους εἰς τὸ ὑψηλότερον ἐπίπεδον τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου.

Τὰ ἐξαγγελθέντα μέτρα ἀναπτύξεως τῆς κεφαλαιαγορᾶς ἐπέδρασαν ἐνισχυτικῶς καὶ ἐπὶ τοῦ ὅψους τῶν ἐπὶ μετοχῶν συναλλαγῶν. Οὕτω τὸ σύνολον τῶν ἀνταλλαγέντων εἰς τὸ Χρηματιστήριον ἐντὸς τοῦ 1967 μετοχικῶν τίτλων ἀνῆλθεν εἰς 587.336 τεμάχια, ἀξίας 296,9 ἑκατ. δρχ., σημειωθείσης ἔναντι τοῦ 1966 αὐξήσεως κατὰ 42,4% εἰς ἀριθμὸν τεμαχίων καὶ κατὰ 26,6% εἰς ἀξίαν.

Καὶ εἰς τὰς συναλλαγὰς ἐπὶ ὁμολογιῶν ἐπίσης ἐστημειώθη ἔντονος ἄνοδος κατὰ τὸ ἐπισκοπούμενον ἔτος. Τὸ σύνολον τῶν ὁμολογιακῶν τίτλων αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ἀντικείμενον συναλλαγῶν εἰς τὸ Χρηματιστήριον κατὰ τὸ 1967 ἀνῆλθεν εἰς 2.525.634 τεμάχια ἀξίας 721,3 ἑκατ. δρχ., σημειωθείσης αὐξήσεως ἔναντι τοῦ προηγούμενου ἔτους κατὰ 25,6% εἰς ἀριθμὸν τεμαχίων καὶ κατὰ 39,8% εἰς ἀξίαν. Ἡ αὐξησις προῆλθεν ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν συναλλαγῶν ἐπὶ μεταπολεμικῶν δανείων, ἐνῶ αἱ συναλλαγαὶ ἐπὶ τῶν προπολεμικῶν δανείων ἐστημείωσαν κάμψιν.

Συνολικῶς ἡ ἀξία τῶν χρηματιστηριακῶν συναλλαγῶν — ἐπὶ μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν — ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1967 διὰ πρώτην φοράν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 1.018,2 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 750,7 καὶ 735,2 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὰ ἔτη 1966 καὶ 1965 ἀντιστοίχως. Οὕτω, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος, ἡ συνολικὴ ἀξία τῶν χρηματιστηριακῶν συναλλαγῶν ἠϋξήθη τὸ 1967 κατὰ 35,6% ἔναντι:

β) Μέτρα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κεφαλαιαγορᾶς.

Οὐσιώδεις βῆμα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐλληνικῆς κεφαλαιαγορᾶς ἀπετέλεσεν ἡ διὰ τοῦ Α.Ν. 148) 4.10.1967 «περὶ μέτρων πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς κεφαλαι-

αγοράς» καθιέρωσις σημαντικών κινήτρων και εισαγωγή νέων θεσμών, αποσκοπούντων εις την εν γένει καλύτεραν ὀργάνωσιν και συνεχή προσαρμογήν τῆς κεφαλαιαγοράς πρὸς τὰς μεταβαλλομένας συνθήκας τῆς αναπτυσσομένης ἐλλαννικῆς οἰκονομίας. Διὰ τῶν ἐν λόγῳ μέτρων ἐπιδιώκεται καὶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ θεσμοῦ τῆς ἀνωνύμου ἐταιρείας καὶ ἡ διεύρυνσις τῆς ποικιλίας τῶν προσφερομένων εἰς τὸ ἀποταμιευτικὸν κοινὸν χρηματιστηριακῶν τίτλων. Τελικὸς ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ νομοθετήματος εἶναι ἡ διεύρυνσις τῆς ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως καὶ ἡ προσέλκυσις μεγαλυτέρου τμήματος αὐτῆς πρὸς ἐπένδυσιν εἰς μετοχικοὺς καὶ ὁμολογιακοὺς τίτλους ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων.

Τὰ κυριώτερα τῶν θεσπισθέντων μέτρων εἶναι τὰ ἀκόλουθα :

Π ρ ὧ τ ο ν, ἡ σύστασις τῆς Ἐπιτροπῆς Κεφαλαιαγοράς, ὡς ὀργάνου κατευθύνσεως καὶ ἐλέγχου, με εὐρείας ἀρμοδιότητος ὅπως ἀποφασίζῃ καὶ γνωμοδοτῇ ἐπὶ θεμάτων ἀναγομένων εἰς τὴν λειτουργίαν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς κεφαλαιαγοράς γενικῶς καὶ εἰδικῶς τῆς χρηματιστηριακῆς ἀγοράς.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, ἡ καθιέρωσις κανόνων οἱ ὅποιοι ἀποβλέπουσι τὸσον εἰς τὴν καλύτεραν ὀργάνωσιν τῆς χρηματιστηριακῆς ἀγοράς, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς ἀνωνύμου ἐταιρείας καὶ τῆς παρεχομένης προστασίας εἰς τοὺς μετόχους τῆς μειοψηφίας. Ἐνταῦθα περιλαμβάνονται : (α) ἡ εὐχέρεια ἀναπροσαρμογῆς τῶν ἰσολογισμῶν διὰ τῆς κεφαλαιοποιήσεως τῆς ὑπεραξίας τῶν παγίων περιουσιακῶν στοιχείων καὶ τῶν ἀποθεματικῶν, πλὴν τῶν εἰδικῶν προορισμῶν τοιούτων, (β) ἡ ὑπὸ ὠρισμένους περιορισμοὺς ὑποχρεωτικὴ διανομὴ μερίσματος οὐχὶ κατωτέρου τοῦ 30% τῶν καθαρῶν κερδῶν, μετ' ἀφαίρεσιν τῶν νομίμων ἀποθεματικῶν, (γ) ἡ αὐξήσεις εἰς 10 ἑκατ. ὀρχ. τοῦ κατωτάτου ὁρίου τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν τῶν ὁποίων αἱ μετοχαὶ διαπραγματεύονται εἰς τὸ Χρηματιστήριον, (δ) ἡ καθιέρωσις αὐστηροτέρων προϋποθέσεων διὰ τὴν διατήρησιν τῶν μετοχῶν εἰς τὸ Χρηματιστήριον, ἀναφερομένων εἰς τὴν διασποράν καὶ ἐμπορευσιμότητα τῶν τίτλων, (ε) ἡ παροχὴ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Κεφαλαιαγοράς τοῦ δικαιώματος ὅπως ζῇτῇ τὸν διακστικὸν ἔλεγχον τῶν ἐταιριῶν τῶν ὁποίων τὰ χρεόγραφα εἶναι εἰσηγμένα εἰς τὸ Χρηματιστήριον, ὡς καὶ τὴν ὑποβολὴν εἰς αὐτὴν στοιχείων καὶ πληροφοριῶν σχετικῶν μετὰ τὴν οἰκονομικὴν θέσιν τῆς ἐταιρείας, τὴν ἐταιρικὴν διαχείρισιν καὶ τὴν κατανομήν τῶν μετοχῶν, (στ) ἡ ὑποχρεωτικὴ χρησιμοποίησις Ὁρκιστοῦ Λογιστοῦ διὰ τὸν ἔλεγχον ἐταιριῶν τῶν ὁποίων τὰ χρεόγραφα εἶναι εἰσηγμένα εἰς τὸ Χρηματιστήριον καὶ (ζ) ἡ ἐπιβολὴ κυρώσεων εἰς τὰ μέλη τῶν διοικητικῶν συμβουλίων καὶ τοὺς ὑπευθύνους ὑπαλλήλους ἀνωνύμων ἐταιριῶν διὰ παραβάσεις τῶν διατάξεων τοῦ Α.Ν. 148) 67 καὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς Κεφαλαιαγοράς.

Τ ρ ί τ ο ν, ἡ εἰσαγωγή νέων μορφῶν χρεογράφων, ὡς εἶναι αἱ μετατρέψιμοι εἰς κοινὰς προνομιούχοι μετοχαὶ ἄνευ ψήφου, αἱ ὁμολογίαι μετὰ δικαιώ-

μα συμμετοχῆς εἰς τὰ κέρδη, αἱ ὑποθηκικαὶ ὁμολογίαι καὶ τίτλοι προθεσμιακῶν καταθέσεων

Τέταρτον, ἡ θέσπισις τῶν ἀκολουθῶν φορολογικῶν κινήτρων : (α) ἀφορολόγητον τῶν κεφαλαιοποιουμένων ἀποθεματικῶν καὶ μικρὰ φορολογικὴ ἐπιδάρυσις τῆς κεφαλαιοποιουμένης ὑπεραξίας τῶν παγίων περιουσιακῶν στοιχείων, (β) ἀπαλλαγὴ ἐκ τῶν τελῶν χαρτοσήμου τῶν καταστατικῶν τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν καὶ τῶν τροποποιήσεων αὐτῶν, τῆς ἐκδόσεως καὶ τῆς μεταβιβάσεως μετοχικῶν καὶ ὁμολογιακῶν τίτλων καὶ τέλος ὠρισμένων ἄλλων πράξεων τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν, (γ) πλήρης ἀπαλλαγὴ ἐκ τῆς φορολογίας εἰσοδήματος τῶν μέχρι ποσοῦ 15.000 δραχμῶν κατὰ μέτοχον εἰσπραττομένων ἐτησίως μερισμάτων ἐκ τῆς αὐτῆς ἀωνύμου ἐταιρίας καὶ μέχρι 30.000 δρχ. διὰ τὰ ἐκ πλειόνων ἐταιριῶν εἰσπραττόμενα μερίσματα. Προϋποθέσεις τῆς ἀπαλλαγῆς καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις εἶναι ὅτι αἱ μετοχαὶ τυγχάνουν εἰσηγμέναι εἰς τὸ Χρηματιστήριον· (δ) ἡ ὑπαγωγὴ, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμῇ τούτο μέτοχος, τῶν πέραν τῶν ποσῶν τούτων μερισμάτων εἰς εἰδικὸν ἀναλογικὸν φόρον παρκατατούμενον ὑπὸ τῆς ἀωνύμου ἐταιρίας, μὲ συντελεστὴν 30%, ἄνευ προσθέτου εἰσφορᾶς ὑπὲρ Ο.Γ.Α., διὰ τὰ μερίσματα ἐκ μετοχῶν εἰσηγμένων εἰς τὸ Χρηματιστήριον καὶ 38% διὰ τὰ μερίσματα ἐκ λοιπῶν μετοχῶν καὶ (ε) ἡ κατάργησις τοῦ προσθέτου φόρου 3% ἐπὶ τῶν προσόδων ἐκ μερισμάτων.

Πέμπτον, ἡ πρόβλεψις διὰ τὴν ἐν καιρῷ εἰσαγωγὴν τῶν θεσμῶν «Ἑταιριῶν Ἐπενδύσεων» καὶ «Κοινῶν Κεφαλαίων Ἐπενδύσεων».

Τὰ ἀνωτέρω μέτρα ἐπηρέασαν εὐνοϊκῶς, ὡς προανεφέρθη, τὰς χρηματιστηριακὰς συναλλαγὰς ἐπὶ μετοχῶν καὶ τὴν διαμόρφωσιν τῶν τιμῶν αὐτῶν κατὰ τὸ 1967. Γενικώτερον δέ, δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἐδημιουργήθη ἤδη ἰδιαιτέρως εὐνοϊκὸν ψυχολογικὸν κλίμα καὶ ἐξησφαλίσθησαν προϋποθέσεις διὰ τὴν περαιτέρω δραστηριοποίησιν καὶ θαυμαίαν ἀνάπτυξιν τῆς χρηματιστηριακῆς ἀγορᾶς. Βεβαίως ἡ ἀποτελεσματικότης τῶν μέτρων θὰ ἐξαρτηθῇ σημαντικῶς ἐκ τῆς ἱκανότητος τῶν ἐπιχειρήσεων ὥπως ἐπωφεληθοῦν τῶν παρεχόμενων δυνατοτήτων.

Χ. ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἡ ἀσκηθεῖσα πιστωτικὴ πολιτικὴ ἐκινήθη, μὲ βασικὰς ἐπιδιώξεις : (α) τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔξαμήνου τοῦ 1966 ἀρξασμένης κάμψεως βασικῶν κατηγοριῶν ἐπενδύσεων καὶ τῆς ἐπακολουθησάσης χαλαρώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος γενικώτερον καὶ (β) τὴν περαιτέρω ἀπλούστευσιν τῆς διαδικασίας τοῦ πιστωτικοῦ ἐλέγχου, μὲ παράλληλον ἐνίσχυσιν τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς ὡς ὀργάνου τῆς πολιτικῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Τὰ πρὸς τὰς ὡς ἄνω κατευθύνσεις ληφθέντα μέτρα συνοψίζονται ὡς ἑξῆς :

Π ρ ὶ τ ο ν : Ἐνισχύθη ἀποτελεσματικῶς ἡ ρευστότης τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, τόσον πρὸς ἀντιστάθμισιν τῆς μειώσεως τῶν διαθεσίμων των ἐκ τῶν ὑπερναληφθεῶν καταθέσεων κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν προαναφερθεισῶν κρίσεων, ἐκ τῶν ἐκτάκτων ἐντὸς τοῦ ἔτους γεγονότων, ὅσον καὶ πρὸς ἐνθάρρυνσιν εὐρυτέρως πιστωτικῆς ἐνισχύσεως τῶν παραγωγικῶν δραστηριοτήτων. Εἰδικιότερον:

α) Διηγυρύνθησαν τὰ περιθώρια προσφυγῆς τῶν τραπεζῶν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐμειώθη τὸ ἀναπροεξοφλητικὸν ἐπιτόκιον τῆς Τραπεζῆς ἀπὸ 5,5% εἰς 4,5%, ἐνῶ τὰ ἐπιτόκια χορηγήσεων τῶν τραπεζῶν παρέμειναν ἀμετάβλητα. Ἐδημιουργήθησαν οὕτω διὰ τὰς τραπεζὰς μεγαλύτερα περιθώρια καὶ συγχρόνως ἰσχυρότερα κίνητρα διὰ περαιτέρω ἐπέκτασιν τῆς πιστωδοτικῆς τῶν δραστηριότητος.

β) Καινοτομία τῆς ἐντὸς τοῦ 1967 ἐφαρμοσθείσης πιστωτικῆς πολιτικῆς ὑπῆρξεν ἡ ἀναπροεξοφλήσις ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἀναφερομένου εἰς μεσοπροθέσμους, κυρίως, λήξεις τμήματος τῶν δανείων τῶν τραπεζῶν δι' ἐπενδύσεις (βιομηχανικάς, οἰκοδομικάς, τουριστικάς, ναυπηγικάς κ.ἄ.). Διὰ τὴν τοιαύτην ἀναπροεξοφλήσιν ἐχρησιμοποιήθησαν κυρίως κεφάλαια δημοσίων ὀργανισμῶν, κατατιθέμενα εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος δυνάμει τοῦ Α.Ν. 1611) 51. Ἡ ρύθμισις αὕτη ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ ἐνισχύσῃ κατὰ τὴν περίοδον τῆς χαλαρώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τὰς ἐπενδύσεις γενικῶς καὶ εἰδικιότερον ἐκείνας τὰς κατηγορίας ἐξ αὐτῶν αἱ ὁποῖαι εἶχον ὑποστῇ ἀπότημον κάμψιν καὶ αἱ ὁποῖαι συνεχέντρουσαν τὰς περισσοτέρας πιθανότητος ταχείας ἀνταποκρίσεως εἰς τὰ λαμβανόμενα πιστωτικὰ μέτρα (οἰκοδομικάς). Συγχρόνως ἤμως, διὰ τῆς προβλέψεως δυνατότητος ἀναπροεξοφλήσεως δανείων δι' ἑτέρας κατηγορίας ἐπενδύσεων, ἐποδιώχθη ἡ μονιμωτέρα ἐνθάρρυνσις ὠρισμένων ἐπενδυτικῶν δραστηριοτήτων ὡς π.χ. βιομηχανικῶν, τουριστικῶν, ναυπηγικῶν κ.ἄ.

γ) Τέλος, ἐντὸς τοῦ 1967 παρεσχέθησαν εἰς τὰς τραπεζὰς, ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, εἰδικαὶ ἀναπροεξοφλητικαὶ πιστώσεις πρὸς λίαν χαμηλὸν προεξοφλητικὸν ἐπιτόκιον διὰ τὴν προώθησιν νέων κατηγοριῶν βραχυπροθέσμων χρηματοδοτήσεων, ὡς ἦτο ἡ χρηματοδότησις τοῦ σιτεμπορίου καὶ τῶν ἐργοληπτῶν δημοσίων ἔργων.

Ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης πιστωτικῆς πολιτικῆς ὑπῆρξεν ἡ ἐντὸς τοῦ 1967 αὐξήσις τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κατὰ 2.471 ἐκατ. δρχ., περιλαμβανομένων καὶ τῶν προσωρινῶν ἀνογμάτων τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος τρεχομένων λογαριασμῶν τῶν τραπεζῶν.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν : Διηγυρύνθησαν τὰ προγράμματα μακροπροθέσμων χρηματοδοτήσεων τῶν εἰδικῶν πιστωτικῶν ὀργανισμῶν, ἧτοι τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, τοῦ Ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου, τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς, καὶ τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων. Τὰ προγράμματα ταῦτα ὑπόκεινται

εἰς τὸν ποσοτικὸν καὶ ποιοτικὸν ἔλεγχον τῶν πιστωτικῶν ἀρχῶν, ὠρισμένα δὲ τούτων καλύπτονται διὰ πιστώσεων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Εἰδικώτερον:

α) Ἐτέθη, εἰς ἐφαρμογὴν, διὰ πρώτην φορὰν ἐντὸς τοῦ 1967, εὐρὺ πρόγραμμα χρηματοδοτήσεως τῆς ἀγροτικῆς στέγης. Τὸ σύνολον τῶν ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου χορηγηθέντων στεγαστικῶν δανείων πρὸς ἀγρότας ἀνῆλθεν εἰς 647 ἑκατ. δρχ., διὰ τὸ τρέχον δὲ ἔτος ἔχουν προγραμματισθῇ δάνεια συνολικοῦ ὅφους 900 ἑκατ. δρχ. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ προγράμματος γίνεται ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἣτις χρηματοδοτεῖται πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον εἰδικῶς ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῶν παρ' αὐτῇ κεφαλαίων δημοσίων ὀργανισμῶν. Τὸ ἐπιτόκιον τῶν δανείων δι' ἀγροτικὴν στέγην, ἐπιδοτούμενον ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, ἀνέρχεται εἰς 2% μόνον, ἡ δὲ διάρκεια αὐτῶν εἶναι 20ετίας.

β) Ἡρξάτο ἡ ἐφαρμογὴ εἰδικοῦ προγράμματος χρηματοδοτήσεως ἐργατοϋπαλλήλικῆς στέγης ὑπὸ εὐνοϊκούς ὅρους. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο ἐκτελεῖται ὑπὸ τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς, παραλλήλως πρὸς τὸ τρέχον στεγαστικὸν τῆς προγράμμι. Διὰ εἰδικὸν τοῦτο πρόγραμμα διετέθη συνολικῶς ποσὸν 500 ἑκατ. δρχ., τοῦ ὁποῦ ὅμως μέρος μόνον ἀπερροφήθη ἐντὸς τοῦ 1967.

γ) Διτηρύνθησαν τὰ τρέχοντα στεγαστικά προγράμματα τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς, τοῦ Ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου καὶ τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, ἐνῶ συγχρόνως ἠυξήθησαν τὰ κατὰ χρηματοδοτούμενον ὅρια τῶν σχετικῶν δανείων. Τὸ σύνολον τῶν ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ ὀργανισμῶν χορηγηθέντων στεγαστικῶν δανείων, πλην τοῦ εἰδικοῦ προγράμματος τῆς προηγουμένης παραγράφου, ἀνῆλθεν ἐντὸς τοῦ 1967 εἰς 1.302 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 1.029 ἑκατ. τοῦ 1966.

δ) Ἐτέθη, εἰς ἐφαρμογὴν ἐντὸς τοῦ ἔτους εἰδικὸν πρόγραμμα χρηματοδοτήσεως τουριστικῶν ἐγκαταστάσεων, πέραν τοῦ τακτικοῦ προγράμματος τῆς Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως, τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων καὶ τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς. Ὁμοίως ἐνισχύθη δανειακῶς ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ὁ Ὄργανισμὸς Τουρισμοῦ διὰ τὴν ὑπὸ εἰδικούς ὅρους ὑπ' αὐτοῦ χρηματοδοτήσιν τουριστικῶν ἐπιχειρήσεων. Παρὰ τὸ περιωρισμένον διάστημα τὸ ὅποιον διέρρευσε ἐντὸς τοῦ 1967 ἀπὸ τῆς λήψεως τῶν μέτρων ἐπιταχύνσεως τῶν τουριστικῶν ἐπενδύσεων, προέκυψαν ἀξιόλογα ἀποτελέσματα. Οὕτω, τὰ χορηγηθέντα ὑπὸ τοῦ συνόλου τῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων νέα μακροπρόθεσμα δάνεια διὰ τουριστικὰς ἐγκαταστάσεις ἀνῆλθον ἐντὸς τοῦ 1967 εἰς 587 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 350 ἑκατ. δρχ. τὸ 1966. Ἐξ ἄλλου τὸ σύνολον τῶν ἐγκρίσεων διὰ νέα τουριστικὰ δάνεια ἐντὸς τοῦ 1967 ἀνῆλθεν εἰς 1.025 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 280 ἑκατ. δρχ. τοῦ 1966.

Τ ρ ι τ ο ν : Ἐπῆλθον σημαντικαὶ μεταβολαὶ εἰς τὸ ὅλον σύστημα τῶν πιστωτικῶν κανόνων τῶν διαγραφόντων τὰ πλαίσια ἐντὸς τῶν ὁποίων δέον νὰ κινούνται αἱ ἐμπορικαὶ τράπεζαι κατὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ ἔργου των. Διὰ τῶν μεταβολῶν αὐτῶν ἀφ' ἐνὸς ἐπετράπη εἰς τὰς τραπεζὰς ἡ πιστωτικὴ ἐξυπη-

ρέττης δραστηριοτήτων οὐδόλως ἢ εἰς περιωρισμένην ἔκτασιν χρηματοδοτο-
μένων μέχρι τοῦδε ὑπ' αὐτῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡπλουστεύθη περαιτέρω τὸ ὅλον
σύστημα τοῦ πιστωτικοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς τραπεζικῆς λειτουργίας. Εἰδικώ-
τερον :

α) Ἐπετράπη ἡ ὑπὸ τῶν τραπεζῶν μεσοπρόθεσμος χρηματοδότησις οἰκο-
δομικῶν ἐπιχειρήσεων διὰ κατασκευὴν πολυκατοικιῶν καὶ γενικώτερον δι' οἰκο-
δομικὰς ἐργασίας.

β) Ἐπετράπη ἡ ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν μακροπρόθεσμος χρηματο-
δότησις τουριστικῶν ἐπενδύσεων.

γ) Ἐδελτιώθησαν σημαντικῶς οἱ ὅροι τῆς χρηματοδότησεως κατασκευῶν
πλοίων εἰς ἑλληνικὰ ναυπηγεῖα καὶ καθιερώθη σύστημα κρατικῆς ἐγγυήσεως
τῶν ἐν λόγῳ δανείων. Διὰ τῶν νέων τούτων ρυθμίσεων, ἐν συνδυασμῷ πρὸς
τὴν καθιερωθεῖσαν εὐχέρειαν ἀναπροεξοφλήσεως τῶν σχετικῶν ἀπαιτήσεων ὑπὸ
τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐδόθη οὐσιαστικὸν περιεχόμενον εἰς τὴν ἐν λόγῳ
κατηγορίαν χρηματοδοτήσεων. Οὕτω, ἀπὸ τοῦ ἐπισκοπούμενου ἔτους ἤρχισε
τὸ πρῶτον κατ' οὐσίαν ἀναπτυσσόμενη ἡ ναυπηγικὴ πίστις.

δ) Ἡδῆσθη ἡ διάρκεια τῶν προεξοφλουμένων ὑπὸ τῶν τραπεζῶν γραμμα-
τίων κατὰ 2-3 μῆνας.

ε) Ἐγενεύθη ἡ χρηματοδότησις τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων διὰ τρε-
χομένου λογαριασμοῦ καὶ οὕτως ἡπλουστεύθη μεγάλως ἡ ὅλη διαδικασία χρη-
ματοδοτήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου.

στ) Καθιερώθη σύστημα βραχυπρόθεσμοῦ χρηματοδοτήσεως ὑπὸ τῶν ἐμπο-
ρικῶν τραπεζῶν τοῦ ἀναζωογονηθέντος σιτεμπορίου. Τὸ μέτρον ἐντάσσεται
εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἐντὸς τοῦ 1967 ἀναμορφώσεως τῆς σιτικῆς πολιτικῆς καὶ
τῆς ἐπανόδου τῆς διακινήσεως τοῦ σίτου εἰς τὸ ἰδιωτικὸν ἐμπόριον.

Ὡς ἀνεφέρθη καὶ προηγουμένως, ὠρισμένοι ἐκ τῶν ἐντὸς τοῦ 1967 ἐπε-
νεχθειῶν μεταβολῶν εἰς τοὺς πιστωτικοὺς κανόνας συνδέονται μὲ τὴν ἀσκη-
θεῖσαν ἀντικυκλικὴν πολιτικὴν ἐνῷ αἱ λοιπαὶ ἐντάσσονται εἰς τὴν γενικωτέραν
πολιτικὴν ἀποκαταστάσεως ἐλευθεριώτερου πιστωτικοῦ καθεστώτος καὶ ἀπο-
δόσεως εἰς τὰς τραπεζὰς τοῦ λειτουργικοῦ τῶν ρόλου εἰς τὴν κατανομήν τῶν
διαθεσίμων πιστωτικῶν μέσων. Διὰ τῆς μεταβάσεως ὅμως ἀπὸ τὸ καθεστῶς
τῶν εἰδικῶν πιστωτικῶν κανόνων εἰς ἐλευθεριώτερον πιστωτικὸν σύστημα
αὐξάνονται αἱ εὐθύναι τῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων διὰ τὴν πιστὴν τήρησιν τῶν
γενικῶν κατευθύνσεων τῶν πιστωτικῶν ἀρχῶν καὶ δημιουργοῦνται ὠριζόμεναι
ἀνακατατάξεις εἰς τὴν γενικωτέραν πιστωτικὴν ὁργάνωσιν.

Ἡ τραπεζικὴ λειτουργία, συνισταμένη κυρίως εἰς τὴν συγκέντρωσιν καὶ
κατανομήν σημαντικοῦ τμήματος τῆς συνολικῆς ἀποταμιεύσεως, ἀποτελεῖ κατ'
ἐξοχὴν κοινωνικὸν λειτουργήμα καὶ κατὰ συνέπειαν δεόντως κινητῆται ἐντὸς

τῶν γενικωτέρων κατευθύνσεων τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς. Τοῦτο εἶναι τοσοῦτον μᾶλλον ἀναγκαῖον καθ' ὅσον εἰς τὰς οἰκονομίας αἱ ὁποῖαι λειτουργοῦν με βάσιν τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ, ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ ἀποτελεῖ ἐν ἑκ τῶν κυριωτέρων ὀργάνων ἐπηρεασμοῦ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἐπιχειρηματιῶν. Ἡ ἀπομάκρυνσις συνεπῶς ἀπὸ τοῦς εἰδικούς κανόνας χρηματοδοτήσεως δὲν σημαίνει κατάργησιν τῆς ὑπαγωγῆς τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος εἰς τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν κατεύθυνσιν τῶν πιστωτικῶν ἀρχῶν. Ἡ μετάδοσις ἀπὸ εἰδικούς εἰς γενικούς κανόνας σημαίνει ἀπλῶς ὅτι μὲ τὴν διέυρυνσιν τῶν διαθεσίμων πιστωτικῶν μέσων δημιουργοῦνται αἱ προϋποθέσεις ἐπιδιώξεως τῶν προτεραιοτήτων τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς δι' ἀποκλεισμοῦ τῆς χρηματοδοτήσεως μικροῦ ἀριθμοῦ δραστηριοτήτων ἢ δαπανῶν (ὡς π.χ. καταναλωτικῶν δαπανῶν πέραν ὁρισμένου ὁρίου, εἰσαγωγῶν πολυτελῶν ἀγαθῶν, κερδοσκοπικῶν πράξεων κ.ἄ.) ἀντὶ τῆς πλήρους προδιαγραφῆς τῶν ἐπιτρεπομένων χρηματοδοτήσεων, ἤτις καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν διὰ λεπτομερῶν διατάξεων διάκρισιν αὐτῶν ἀπὸ τὰς μὴ ἐπιτρεπομένας πιστοδοτήσεις. Ἐξ ἄλλου, ὁ ὑποχρέωσις τῶν τραπεζῶν νὰ ἐφαρμόζουσιν γενικούς μόνον κανόνας καὶ κριτήρια ἐνισχύει ἀπὸ μᾶς ἀπόφωσις τὸν κεντρικὸν ἔλεγχον τῆς πιστοδοτήσεως, διότι καθιστᾷ περισσότερον εὐχερῆ τὴν συμμόρφωσιν τῶν τραπεζῶν πρὸς τὰς κατευθύνσεις τῶν πιστωτικῶν ἀρχῶν καὶ συνεπῶς οὐσιαστικωτέραν τὴν εὐθύνην των.

Ἡ μετάδοσις ἀπὸ τὸ καθεστῶς τῶν εἰδικῶν περὶ χρηματοδοτήσεως διατάξεων εἰς τὸν δάσει γενικῶν κατευθύνσεων ἔλεγχον τῆς πιστοδοτήσεως μεταβάλλει κατ' ἀνάγκην καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως Τραπεζῶν ἀσκουμένου ἐλέγχου. Ὑπὸ σύστημα γενικῶν κανόνων καὶ κατευθύνσεων ὁ ἔλεγχος τῆς Ἐπιθεωρήσεως Τραπεζῶν λαμβάνει ἀναγκαίως οὐσιαστικώτερον περιεχόμενον, προσανατολιζόμενος εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ κατὰ πόσον ἡ πολιτικὴ τῶν τραπεζῶν εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν γενικῶν πλαισίων τὰ ὅποια διαγράφονται ὑπὸ τῶν φορέων τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς καὶ τῶν ἀρχῶν συνेतῆς διαχειρίσεως τῆς λαϊκῆς ἀποταμιεύσεως.

Ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὸ καθεστῶς τῶν εἰδικῶν πιστωτικῶν κανόνων ἐπαυξάνει τὴν ἀνάγκην χρησιμοποίησεως εἰς εὐρύτεραν ἔκτασιν μεθόδων γενικοῦ ποσοτικοῦ ἐπηρεασμοῦ τῆς πιστοδοτήσεως. Τοῦτο συνεπάγεται τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ρόλου τὸν ὁποῖον διαδραματίζει ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς ρευστότητος τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν ἐν γένει πιστωτικῶν ἐξελίξεων καὶ καθιστᾷ τὸ ὅλον σύστημα τοῦ πιστωτικοῦ ἐλέγχου περισσότερον εὐέλικτον.

Ἐν κατακλείδι εἶναι σκόπιμον νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ ἀπλούστευσις τῆς διαδικασίας τοῦ πιστωτικοῦ ἐλέγχου καὶ ἡ ἀπόδοσις εἰς τὰς τραπεζὰς τῆς εὐχερείας ὅπως ἀσχοῦν κατ' ἰδίαν κρίσιν τὴν χρηματοδοτικὴν των δραστηριότητα, ἐπιδιώκει νὰ διευκολύνῃ τὴν ὀρθολογικωτέραν ὀργάνωσιν τῆς ὅλης τραπεζικῆς λειτουργίας καὶ νὰ καταστήσῃ τὴν διαδικασίαν χρηματοδοτήσεως ἀπλουστεράν, ταχύτεραν καὶ εὐθυνότεραν. Διὰ νὰ ἀξιοποιηθοῦν ἕως αἱ ἐκ τῶν μεταβολῶν

του πιστωτικού καθεστώτος δημιουργούμενοι δυνατότητες διὰ τὰς τραπεζάς είναι αναγκαῖον ὅπως αὐταὶ κινητοποιήσουν ταχέως τὴν διαδικασίαν ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ μηχανισμοῦ των καὶ βελτιώσεως τῶν προσφερομένων ὑπ' αὐτῶν ὑπηρεσιῶν. Ὡς συμβαίνει καὶ εἰς τὰς περισσότερας ξένας χώρας, ὁ μεταξὺ τῶν τραπεζῶν ἀνταγωνισμὸς θὰ πρέπει νὰ ἀναφέρεται τόσο εἰς τὸ κόστος ὅσον καὶ εἰς τὴν ποιότητα τῶν προσφερομένων ὑπ' αὐτῶν ὑπηρεσιῶν. Τονίζεται ἐν προκειμένῳ ὅτι αἱ τράπεζαι δὲν θὰ πρέπει νὰ ἐφησυχάζουν λόγῳ τοῦ ὀλιγοπωλιακοῦ χαρακτήρος τοῦ τραπεζικοῦ μας συστήματος. Ἡ ἐνίσχυσις τοῦ ἀνταγωνισμοῦ εἰς τὸν τραπεζικὸν τομέα ἀποτελεῖ ἐπιδίωξιν τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς, πρῶτην ἐκδηλώσιν τῆς ὁποίας ἀπετέλεσεν ἡ ἐντὸς τοῦ 1967 παροχὴ ἀδείας ἐγκαταστάσεως ὑποκαταστημάτων τριῶν μεγάλων ξένων τραπεζῶν. Παραλλήλως ὅμως ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ δοθῇ εἰς τὴν μεγαλύτεραν δυνατὴν ἔκτασιν τὰς ἐλληνικὰς τραπεζὰς πρὸς προώθησιν τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ των καὶ μείωσιν τοῦ λειτουργικοῦ των κόστους, οὕτως ὥστε νὰ δυνηθῶν αὐταὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν ἐπιτυχῶς τὸν ἐξῶθεν ἀνταγωνισμόν.

Ἐντὸς τοῦ λήγοντος μηνός, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως, ἐλήφθη μέτρον ἰδιαίτερας σημασίας διὰ τὸν ἀγροτικὸν τομέα τῆς οἰκονομίας. Συγκεκριμένως τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον ἀνέλαβε τὰς πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν ὑποχρεώσεις τῶν ἀγροτῶν, τὰς δημιουργηθείσας πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967, ἐπὶ ἀντιστοίχῃ ἀπαλλαγῇ των ἀπὸ τὰ σχετικὰ δάνεια. Τὴν γενομένην ρύθμισιν διητηκόλυνεν ἡ ἐξυγιάνσις τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν, ἐξ ἧς δημιουργοῦνται μεγαλύτερα περιθώρια διὰ τὴν μέσῃ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ ἐνίσχυσιν τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, ἀνευ ἐπιβολῆς νέων φορολογικῶν βαρῶν. Ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν ἀναληφθέντων ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου δανείων, τὸ συνολικὸν ὕψος τῶν ὁποίων ἀνέρχεται εἰς 7.764,6 ἑκατ. δρχ., θὰ γίνῃ κατὰ τὰ ἀμέσως προσεχῆ ἔτη δι' ἐγγραφῆς ἀντιστοίχων κονδυλίων εἰς τὸν κρατικὸν προϋπολογισμόν. Δοθέντος ὅτι τὸ μεγαλύτερον τμήμα τῶν ἀναληφθέντων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου δανείων ἦτο ἤδη μακροπρόθεσμου φύσεως, αἱ λήξεις τῶν χαριζομένων δανείων κατανέμονται εἰς σειρὰν ἐτῶν, διευκολυνομένης οὕτῃ τῆς ἀντιστοιχίας μεταξὺ μειώσεως εἰσπράξεων Α.Τ.Ε. καὶ καταβολῶν ἐκ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ. Κατ' ἐξαίρεσιν τοῦτο δὲν ἰσχύει προκειμένου περὶ τῶν ληγουσῶν ἐντὸς τοῦ διανυμένου ἔτους δόσεων (9μηνος περίοδος Ἀπριλίου - Δεκεμβρίου) διὰ τὰς ὁποίας, ὡς εἰκός, δὲν ὑπῆρχε πρόβλεψις εἰς τὸν προϋπολογισμόν τῆς τρεχούσης χρήσεως καὶ συνεπῶς θὰ καλυφθοῦν προσωρινῶς διὰ τραπεζικοῦ δανεισμοῦ. Ἡ ρύθμις ὅμως αὕτη, ἥτις ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀναφέρεται εἰς μικρὸν σχετικῶς τμήμα τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ τῶν χαρισθέντων δανείων, συμβάλλει θετικῶς εἰς τὴν ἀσκαυμένην κατὰ τὴν τρέχουσαν περίοδον πολιτικὴν δραστηριοποίησιν τῆς οἰκονομίας. Ἐν προκειμένῳ θὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ ἐνίσχυσις τῆς ρευστότητος τῆς οἰκονομίας μέσῃ τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως ἔχει τὸ πλεονέκτημα

ὅτι διοχετεύει τὴν δημιουργουμένην, εἰς πρῶτον στάδιον, πρόσθετον ζήτησιν κυρίως εἰς ἐγχωρίως παραγόμενα ἀγαθὰ. Οὕτω, περιορίζονται αἱ ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἐπιδράσεις τῆς ἀνερχομένης ζήτησεως καὶ συνεπῶς δημιουργοῦνται μεγαλύτερα περιθώρια δι' ἐπιτάχυνσιν τῆς διαδικασίας ἀναθερμάνσεως τῆς οἰκονομίας καὶ ἀντιστοίχως δι' αὐξήσιν τῶν εἰσοδημάτων εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς αὐτῆς. Ἐκ τῆς τοιαύτης διαδικασίας εἶναι προφανές ὅτι θὰ ἐπιταχυνθῇ καὶ ἡ αὐξήσις τῶν ἐσόδων τοῦ Δημοσίου, ἐξ ὧν θὰ καλυφθῇ τελικῶς ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω δοθεῖσα ἐνίσχυσις εἰς τὸν ἀγροτικὸν τομέα. Ἡ διὰ τῆς παρεχόμενης ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὰ χρέη οἰκονομικῇ ἐνίσχυσις τῶν ἀγροτῶν ἐντάσσεται ἐντὸς τῆς γενικωτέρας πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως πρὸς οἰκονομικὴν ἐξυγίανσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως, ὅστις ἀποτελεῖ ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας καὶ κοινωνίας. Ἡ παρασχεθεῖσα οἰκονομικῇ ἐνίσχυσις κατενεμήθη εἰς ἓνα πολὺν μέγαν ἀριθμὸν ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν (643.884), αἵτινες ἐμψυχοῦνται πρὸς συνέχισιν τῶν παραγωγικῶν προσπαθειῶν των εἰς τὴν ἐλληνικὴν ὕπαιθρον. Τὸ μέτρον δύναται ἐπίσης νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς πολιτικῆς ἀναδιαρθρώσεως τῶν καλλιεργειῶν καὶ εἰς καλυτέραν διαμόρφωσιν τῆς πολιτικῆς τῶν εἰσοδηματικῶν ἐνισχύσεων.

Κύριοι Μέτοχοι,

Εἶναι γεγονός ὅτι ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1966 ἡ οἰκονομία μας εἶχεν εἰσέλθει εἰς πετρίδον χαλαρώσεως, ὀφειλομένην τόσον εἰς ἐσωτερικὰ αἵτια ὅσον καὶ εἰς τὴν διεθνῶς ἐπικρατοῦσαν ἐπιδράδυσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Χάρis εἰς τὴν ἀσκηθεῖσαν οἰκονομικὴν πολιτικὴν καὶ τὸ ἐπικρατήσαν κλίμα σταθερότητος καὶ ἐμπιστοσύνης, ἐπετεύχθη ἐντὸς τοῦ 1967 πλήρης ἀνάσχεσις τῆς καθοδικῆς πορείας τῆς οἰκονομίας, παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου διαταραχὰς τῆς ψυχολογίας ἐξ ἐκτάκτων γεγονότων. Ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀνεκόπη ἐπίσης ἡ ἀνατιμητικὴ ψυχολογία καὶ ἐπετεύχθη σταθεροποίησις τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν καὶ διατήρησις τῆς ἰσορροπίας εἰς τὸ ἰσοζύγιον ἐξωτερικῶν πληρωμῶν τῆς χώρας. Παράλληλως ἐσημειώθη ἀξιόλογος θετικότητα τοῦ ἐμπορικοῦ μας ἰσοζυγίου, κατόπιν σημαντικῆς αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν καὶ συγκρατήσεως τῶν εἰσαγωγῶν. Ἀξιοσημείωτος τυγχάνει ἐπίσης ἡ σταθερότης τὴν ὁποίαν ἐπέδειξαν αἱ ἄδελφοὶ συναλλαγματικαὶ μας εἰσπράξεις, παρὰ τὰς δυσμενεῖς ἐξελίξεις εἰς τὴν οἰκονομικὴν δραστηριότητα καὶ τὰ εἰσοδήματα τῶν περισσοτέρων ξένων χωρῶν καὶ παρὰ τὴν σημειωθείσαν χαλάρωσιν τοῦ τουριστικοῦ ρεύματος διεθνῶς, ἥτις ἔλαβε τὴν μορφήν κάμψεως προκειμένου περὶ τῶν χωρῶν τῆς νοτιοανατολικῆς Μεσογείου. Εἰς τὴν σταθερότητα ταύτην τῶν συναλλαγματικῶν μας πόρων μεγάλῃ εἶναι ἡ συμβολὴ τῶν εἰσπράξεων ἐκ τῆς ἐμπορικῆς μας ναυτιλίας, ἡ τεραστία ἀνάπτυξις τῆς ὁποίας ἐπὶ διεθνoῦς κλίμακος, κατέστησεν αὐτὴν μίαν ἀπὸ τὰς σημαντικωτέρας συναλλαγματογόνους πηγὰς τῆς οἰκονομίας μας. Σημαντικῆς

έπίσης υπήρξεν ή επί τών συναλλαγματικών μας εισπράξεων σταθεροποιητική επίδρασις τών μεταναστευτικών έμβασμάτων, ιδίως τών προερχομένων εξ Η.Π.Α. τά όποια έντός του 1967 έσημείωσαν αξιόλογον άνοδον.

Αί προαναφερθείσαι εξέλιξεις μαρτυρούν τόν ύψηλόν βαθμόν άντοχής της έλληνικής οίκονομίας και τονώνουν την έμπιστοσύνην μας εις τό μέλλον. Ήδη από τών τελευταίων μηνών του 1967 και κατά τούς πρώτους μήνας του τρέχοντος έτους, σημειούται άνοδική πορεία βασικών οίκονομικών δεικτών, ήτις δικαιολογεί άπόλυτον άισιοδοξίαν διά την εξέλιξιν της οίκονομικής δραστηριότητος κατά τούς προσεχείς μήνας. Ή άισιοδοξία αύτη ένισχύεται και εκ του γεγονότος ότι ή επίδρασις πολλών εκ τών κατά τό 1967 και κατά τούς πρώτους μήνας του 1968 ληφθέντων μέτρων άναμένεται νά εκδηλωθή κυρίως από του τρέχοντος έτους και επέκεινα.

Τό τραπεζικόν σύστημα της χώρας, εξ άλλου, τά διαθέσιμα του όποίου έχουν σημαντικώς ένισχυθή κατόπιν της σημειωθείσης τελευταίως έπιταχύνσεως εις τόν ρυθμόν αύξήσεως τών καταθέσεων, είναι προητοιμασμένον νά συμβάλλη δι' όλων τών δυνάμεών του εις την ταχεία κινητοποίησιν της επιχειρηματικής δραστηριότητος, τόσον δι' αύξησιν της τρεχούσης παραγωγής όσον και διά νέας επενδύσεις. Ειδικώτερον διά την χρηματοδότησιν νέων παραγωγικών επενδύσεων εις τόν ιδιωτικόν τομέα ένισχύθησαν ούσιωδώς τά εις την διάθεσιν της Ε.Τ.Β.Α. και τών ιδιωτικών τραπεζών επενδύσεων τιθέμενα μακροπρόθεσμα κεφάλαια, ένφ συγχρόνως παρεσχέθη ή δυνατότης κρατικής έπιδοτήσεως τών έπιτοκίων τών σχετικών δανείων. Πέραν τούτου, ή έπιτευχθείσα άνακοπή της άνατιμητικής ψυχολογίας και γενικώτερον ή περαιτέρω ένίσχυσις της νομισματικής σταθερότητος, δημιουργούν ευρύτερα περιθώρια διά την υπό της Τραπεζής της Ελλάδος έξασφάλισιν ρευστότητος έπαρκούς δι' ένα ή ύψημένον πρόγραμμα χρηματοδοτήσεως παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Έν κατακλείδι τονίζομεν ότι έχουν δημιουργηθή πλέον όλαι αί προϋποθέσεις διά την υπό συνθήκας νομισματικής σταθερότητος έπιτάχυνσιν της διαδικασίας οίκονομικής ανάπτυξεως. Τά γενναία κυβερνητικά μέτρα της τελευταίας περιόδου, άφ' ένός έδημιούργησαν προϋποθέσεις ταχείας άναθερμάνσεως της ζήτησεως και άφ' έτέρου παρέσχον εις τās επιχειρηματικές μονάδας λίαν ισχυρά κίνητρα και διευκολύνσεις δι' επέκτασιν της δραστηριότητός των και προσαρμογήν αύτης εις τās απαιτήσεις της ανταγωνιστικότητας έντός ένός ευρύτερου οίκονομικού χώρου. Ή σημειούμενη, εξ άλλου, ταχεία προώθησις της διαδικασίας διά την εκ του έξωτερικού χρηματοδότησιν σημαντικών διά την ανάπτυξιν της οίκονομίας μας έργων, άποτελεί παράγοντα ένισχυτικών της διαδικασίας ανάπτυξεως, όχι μόνον ως δημιουργούσα προσθέτους συναλλαγματικούς πόρους αλλά και ως διευκολύνουσα την εισαγωγήν εις την χώραν της ξένης εξέλιγμένης τεχνολογίας και ένισχύουσα την δημιουργίαν ανταγωνιστικών συνθηκών. Τέλος, ή λήψις επιχειρηματικών αποφάσεων και ή άνάλη-

ψις μειζόνων ἐπιχειρηματικῶν πρωτοβουλιῶν διευκολύνεται σήμερον μεγάλως ἐκ τῆς ἀποκαταστάσεως κλίματος σταθερότητος καὶ ἐκ τῆς ἐδραιώσεως τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ νόμισμα καὶ τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τῆς χώρας, τόσον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὥσον καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Εἶναι ἐπομένως εὐλογον νὰ ἀναμένεται ὅτι ὁ ἐπιχειρηματικὸς κόσμος, κινούμενος ἐντὸς τοῦ δημιουργηθέντος δι' αὐτὸν λίαν εὐνοϊκοῦ κλίματος, θὰ ἀναλάβῃ ἄνευ χρονοτριβῶν τὸν ἐπηυξημένον ρόλον ὃ ὁποῖος τοῦ ἐπεφυλάχθη εἰς τὸ νέον 5ετὲς Πρόγραμμα Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως τῆς χώρας, ἐκ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐκτελέσεως τοῦ ὁποίου ἀναμένεται νὰ πραγματοποιηθῇ σημαντικὴ ἀνοδοὺς τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τοῦ εἰσοδήματος εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας μας.